

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

VELİLERİN DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİNİ
ÖNEMSEME VE MEMNUNİYET DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA
(İSPARTA ÖRNEĞİ)

FATMA SOLAK
0830206160
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
PROF. DR. RAMAZAN BUYRUKÇU

İSPARTA, 2013

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**YÜKSEK LİSANS
TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI**

Tez Savunması 1

Tarih: 28/2/2013

Enstitü Yönetim Kurulunun 30/ 1/2013 tarih ve 08/a s sayılı kararıyla oluşturulan jürimiz Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Eğitimi Bilim Dalı YÜKSEK LİSANS öğrencisi Fatma TULUM SOLAK'ın "Velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini Önemseme ve Memnuniyet Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma (Isparta Örneği)" başlıklı tezini incelemek ve değerlendirmek üzere 28/2/2013 tarihinde saat 10.0'da toplanmış ve adayın tez savunmasına almıştır.

Lisansüstü Yönetmeliği Madde 25 uyarınca adaya 90 dakika süreyle teziyle ilgili Ek'te sunulan sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tezinin aşağıda belirtilen sebeplerle,

☒ **Tezin kabul edilmesine**
(Öğrenci, varsa jüri tarafından gerekli görülen düzeltmeleri yaparak, tezinin onaylı son şeklini bir (1) ay içinde Enstitü'ye teslim etmelidir.)

☐ **Tezde düzeltme verilmesine**
(Öğrenci, tezde gerekli görülen düzeltmeleri yaptıktan sonra üç (3) ay içinde savunmasını yineleyecektir.)

☐ **Tezin reddedilmesine**
(Öğrenci, yeni tez konusu belirlemelidir.)

***Tez adı değişikliği yapıldı/yapılmadı.**
oy birliği/oy çokluğu ile karar verilmiştir.
Gereği için arz olunur.

Jüri	Adı Soyadı	İmza
Danışman :	Prof Dr. Ramazan BUYRUKÇU	
Üye :	Prof.DR. Ramazan UÇAR	
Üye :	Doç.Dr. Nuri TUĞLU	

Ek : Herbir jüriye ait tez değerlendirme jüri raporları

Enstitü Yönetim Kurulu Kararı	Tarih:	Karar No:
Bu form danışman tarafından düzenlenerek 3 gün içerisinde ilgili Anabilim Dalı aracılığı ile Enstitüye teslim edilir.		

T.C.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersini Önemseme ve Memnuniyet Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma (Isparta Örneği)” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadar ki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

İmza
Fatma Solak
05.04.2013

ÖZET
VELİLERİN DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİNİ
ÖNEMSEME VE MEMNUNİYET DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA

(ISPARTA ÖRNEĞİ)

Fatma SOLAK

Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi, 95 Sayfa, OCAK -2013

Danışman: Prof. Dr. Ramazan BUYRUKÇU

Din eğitimi, insanın yaratılıştan getirdiği dini duygu ve yetenekleri yönlendirmek suretiyle ve genel eğitim kurallarını uygulayarak, bireye dini bilgiler kazandırmak ve kazandıklarıyla istenilen davranışların ortaya çıkmasına katkıda bulunmak için yapılan etkinliklerdir. Bu etkinlikler ilk olarak ailede başlamaktadır. Örgün ve yaygın din eğitiminde etkinliklerin doğru planlanabilmesi ve uygulanabilmesi için çocuk üzerinde önemli rolü olan ailenin bilgi ve görüşlerine başvurulması gerekmektedir. Bu düşünceden hareketle velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini önemseme ve memnuniyet düzeylerini araştırma konusu olarak belirledik.

Bu araştırma, öğrenci velilerinin İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini önemseme ve memnuniyet düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Daha geniş bir ifade ile velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisini önemseme düzeyleri ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden memnuniyetlerini tespit etmeyi ve değerlendirmeyi hedeflemektedir.

Araştırma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın problemi, amacı ve önemi, sınırlılıkları ve araştırmada kullanılan yöntem hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde kuramsal temellendirme, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin tarihsel gelişimi ele alınmıştır. Üçüncü bölümde ise araştırmada elde edilen bulgular ve yorumları incelenmiştir. Son bölümünde ise, sonuçlar ve öneriler verilmiştir.

Araştırma sonunda velilerin çoğunluğunun, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğrenme alanlarını “son derece önemli” olarak nitelendirdikleri ve memnuniyetlerini de “çok memnunum” şeklinde ifade ettikleri gözlemlenmiştir. Veliler Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin içeriği ve dersin işlenişini yeterli bulmaktadırlar.

Bu konuda daha ayrıntılı ve geneli tanımaya imkan sağlayan sonuçların elde edilebilmesi için araştırmanın Türkiye genelinde yaygınlaştırılması ve velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi hakkında daha geniş bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Din Eğitimi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi, Öğretim Programı, Veli, Memnuniyet, Önemseme*

ABSTRACT**SUMMARY****A RESEARCH ON THE EXPECTATIONS OF PARENTS PLEASURE AND
VALUE ABOUT RELİGİOUS AND ETİQUETTE COURSE
(EXAMPLE OF ISPARTA)****FATMA SOLAK**

UNIVERSITY OF SULEYMAN DEMİREL

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES

DEPARTMENT OF PHILOSOPHY AND RELIGION

THESIS OF MASTER EDUCATION, 95 PAGES, JANUARY -2013

PROF. DR. RAMAZAN BUYRUKÇU

Religion education is the activities done to give him/her religious knowledge and to contribute to the coming out of the behaviours that earned with the requested education by steering through the religious feelings and the ability which is in the creation of man, and applying the rules of general education. These activities start in the family first. With the act of this idea, We determined “the student's and parents’ expectations and fulfillment level from Primary Religious Culture and Ethics Lesson” as a research base.

This research intends to identify the student's and parents’ expectations and fulfillment level from Primary Religious Culture and Ethics Lesson”. In a broader sense, it intends to ascertain and assess “parents’ careness level from Primary Religious Culture and Ethics Lesson and their expectations from Religious Culture and Ethics Lesson”.

Research consists of 4 parts. In the first part it is informed that the problem of the research, its purpose and importance, its boundedness and the method used in the research. In the second part, it is tried to handle out the theoretical justification, historical development of Religious Culture and Ethics Lesson. In the third part the comments and finding, that obtained from the research, is abstracted. In the final part, results and suggestions are given.

At the end of the research it is observed that the majority of parents expressed their about the teaching areas of Primary Religion and Ethics Lesson are generally as “extremely important”, and their satisfaction as “I am very pleased”. In addition, the parents expressed their knowledge about the content and instruction of Religion and Ethics Lesson as sufficient.

There should be done lots of researches around Turkey to obtain the results providing more detailed and wide recognition in this subject and the parents should be informed about the Religion and Ethics Lesson.

Key Words: Religion Education, Religion and Ethics Lesson, Teaching Program, Parent, Satisfaction, Caring.

ÖNSÖZ

Eğitim, bireyin gelişmesini ve sosyalleşmesini amaçlayan etkinlikler veya süreç olarak tanımlanabilir. Bu sürecin en büyük amacı, insanın kendini tanıması, kendine saygı bilincini oluşturabilmesi ve varlık amacına uygun yaşam değerlerini kazanabilmesidir. İnsan sosyal bir varlıktır. Bu nedenle hayata hazırlanması uzun zaman alır. Zayıf olarak yaratılan insan, yaşamayı öğrenmek ve temel ihtiyaçlarını gidermek için genelde çevresine, özelde ise yakın çevresi olan ailesine muhtaçtır. Aile çocuğun eğitim yaşantısının temeli ve başlangıcıdır. Ailede başlayıp okullarda devam eden eğitim aslında hayatın her döneminde yer alır. Nitelikli bir eğitimin gerçekleşmesinde ailenin önemli rolü vardır. Bu nedenle çocuğun gelişimi, eğitimi ve din eğitiminde belirleyici etkileri olan ailenin, din eğitimini önemseme düzeyinin belirlenmesi ve eğitim-öğretim etkinliklerinde önemsenen konuların dikkate alınması önemlidir. Etkili bir din öğretimi için program geliştirme sürecinde toplumun ihtiyacı anlamında velilerin önemsemelerinin dikkate alınması; aile ve okul çevresinin birbirini tamamlaması ve bütünlemesi gerekmektedir.

Bu araştırma, ilköğretim 4.,5.,6.,7 ve 8. sınıflardaki örgencilerin velilerinin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine bakışlarını ve dersi önemseme düzeylerini belirlemek, elde edilen bulgular doğrultusunda, öneriler oluşturmayı amaçlamaktadır. Araştırmada bireyin eğitim sürecinde anne ve babaların büyük rolü olduğu düşüncesinden yola çıkarak, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretim programı ve eğitim-öğretim süreci hakkında velilerin görüşleri ile öğrenme alanlarını önemseme düzeyleri tespit edilmek istenmiştir. Velilerin önemseme düzeylerinin ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine karşı tutumlarının, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi amaçları ile ne kadar örtüştüğünü, velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi konusunda ne kadar bilgi ve birikime sahip olduğunu belirlemek de araştırmanın hedefleri arasındadır. Bu araştırma sonucunda elde edilen bulguların Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi program geliştirme çalışmalarına katkı sağlayabileceği ve eğitim öğretim sürecinde öğretmenlere rehberlik edebileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın birinci bölümünde araştırmanın problemi, amacı, önemi, yöntemi ve varsayımları açıklanmıştır. İkinci bölümde kuramsal temellendirme ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin tarihsel gelişimi incelenmiştir. Üçüncü bölümde velilerin kişisel özellikleri ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini önemseme ve memnuniyet düzeyleri

değerlendirilmeye çalışılmıştır. Dördüncü bölümde ise elde edilen bulgular doğrultusunda sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Çalışmanın hazırlanmasında, rehberliğini ve yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Ramazan BUYRUKÇU'ya teşekkür ederim. Araştırmaya katılarak bilgilerini bizimle paylaşan öğrenci velilerine, anketlerin uygulanmasında yardımlarını esirgemeyen idareci ve öğretmen arkadaşlarıma ve destekleri ile daima yanımda olan değerli aileme, eşime ve arkadaşlarıma sonsuz teşekkürler ederim.

Fatma Solak

Isparta-2013

İÇİNDEKİLER

tez

ÖZET.....	İ
ABSTRACT	İİ
ÖNSÖZ.....	İV
TABLolar DİZİNİ	İX
KISALTMALAR.....	Xİİİ

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1.PROBLEM	1
2.ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	3
3.HİPOTEZLER	4
4. ARAŞTIRMANIN METODU.....	4
4.1. ÇALIŞMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ	4
4.2. VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ VE UYGULANMASI.....	5
4.3. VERİLERİN ANALİZİ VE YORUMU.....	6

II. BÖLÜM

1.KURAMSAL TEMELLENDİRME	7
1.1.Temel Kavramlar	7
1.1.1. Din	7
1.1.2. Eğitim.....	8
1.1.3. Din Eğitimi	8
1.1.4. İlköğretim	9
1.1.5. Memnuniyet.....	9
2.İLKÖĞRETİMDE DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ	9
2.1. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programları	11

2.2. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğrenme Alanları	14
2.2.1. İnanç Öğrenme Alanı	15
2.2.2. İbadet Öğrenme Alanı	15
2.2.3. Hz. Muhammed Öğrenme Alanı	15
2.2.4. Kur'an ve Yorumu Öğrenme Alanı	16
2.2.5. Ahlak Öğrenme Alanı	16
2.2.6. Din ve Kültür Öğrenme Alanı	16

III.BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLARI

1. ARAŞTIRMAYA KATILAN VELİLERE AİT KİŞİSEL BİLGİLER	17
2. VELİLERİN DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRENME ALANLARINI ÖNEMSEME DÜZEYLERİ	22
2.1. İnanç Öğrenme Alanını Öneme Düzeyleri	22
2.2.İbadet Öğrenme Alanını Öneme Düzeyleri	28
2.3. Hz. Muhammed Öğrenme Alanını Öneme Düzeyleri	38
2.4. Kur'an ve Yorumu Öğrenme Alanını Öneme Düzeyleri	46
2.5. Ahlak Öğrenme Alanını Öneme Düzeyleri	53
2.6.Din ve Kültür Öğrenme Alanını Öneme Düzeyleri	61
3.VELİLERİN DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİNDEN MEMNUNİYET DÜZEYLERİ	69

IV. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

1.SONUÇLAR	73
2. ÖNERİLER	75
KAYNAKÇA	76
KİTAPLAR:	76
MAKALELER:	77
TEZLER:	78
TEBLİĞLER DERGİLERİ:	81

EKLER	82
ÖZGEÇMİŞ	95

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo-1: Araştırmaya Katılan Velinin Öğrenci ile Yakınlığı.....	17
Tablo-2: Araştırmaya Katılan Velinin İkamet Yeri.....	17
Tablo-3: Velinin Öğrencisinin Cinsiyeti.....	18
Tablo-4: Velinin Öğrencisinin Eğitim Durumu.....	18
Tablo-5: Öğrenci Velisi Annenin Eğitim Durumu	19
Tablo-6: Öğrencin Velisi Babanın Eğitim Durumu.....	19
Tablo-7: Veli Anne-Babanın Çalışma Durumu	20
Tablo-8: Velilerin Ortalama Gelir Durumu.....	20
Tablo-9: Veli Ailenin Çocuk Sayısı.....	21
Tablo-10: Velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin İçeriği ve Dersin İşlenişi Hakkındaki Bilgileri.....	21
Tablo-11: Kelime-İ Tevhit ve Kelime-i Şehadet'in Önemini Açıklaması	22
Tablo-12: Allah İnancının Önemini ve Hayatımızdaki Yerini Bilmesi.....	23
Tablo-13: Peygamberlere, Meleklerle, Kitaplara, Ahiret Gününe, Kazaya ve Kadere Neden İnanıldığını Bilmesi	24
Tablo-14: Kuranda Adı Geçen Peygamberleri Bilmesi	24
Tablo-15: Meleklerin Özelliklerini ve Görevlerinin Neler Olduğunu Bilmesi	25
Tablo-16: Ahiret, Kıyamet ve Yeniden Dirilme Gibi Kelimeleri Açıklaması.....	25
Tablo-17: Kaza ve Kader Kelimelerinin Anlamını Bilmesi.....	26
Tablo-18: Kaza ve Kaderle İlgili Toplumda Yaygın Olan Yanlış Anlayışları ve Sebeplerini İrdelemesi.....	27
Tablo-19: Diğer İnanç Sahiplerine Saygılı Olması.....	27
Tablo-20: İbadet İle İlgili Kavramları Anlaması ve Kullanması.....	28
Tablo-21: Niçin İbadet Edildiğini Bilmesi	28
Tablo-22: Yapması gereken ibadetleri bilmesi.....	29
Tablo-23: Niçin ve Nasıl Dua Edildiğini Bilmesi	30
Tablo-24: İbadetlerin Toplumsal ve Bireysel Faydalarını Bilmesi	30
Tablo-25: Maddi ve Manevi Temizliğin Öneminin Farkında Olması	31
Tablo-26: Namaz İbadetinin Anlamını ve Ne İçin Kılınması Gerektiğini.....	32
Açıklaması.....	32
Tablo-27: Namazın Farzlarını ve Nasıl Kılındığını Öğrenmesi	33
Tablo-28: Niçin Oruç Tutulduğunu Açıklaması.....	33

Tablo-29: Orucun Nasıl Tutulduğunu ve Faydalarını Bilmesi.....	34
Tablo-30: Orucu Bozan Halleri Bilmesi	34
Tablo-31: Paylaşma ve Yardımlaşmanın Birey ve Toplum İçin Önemini Açıklaması.....	35
Tablo-32: Zekat ve Sadakaların Birey ve Topluma Faydasını Bilmesi.....	36
Tablo-33: Hac ve Umre İle İlgili Mekan ve Kavramları Açıklaması	36
Tablo-34: Hac İbadetinin Niçin ve Nasıl Yapıldığını Bilmesi	37
Tablo-35: Kurban İbadetinin Anlamını ve Faydalarını Bilmesi.....	37
Tablo-36: Hz. Muhammed'in Ailesi Doğumu Çocukluğu Gençlik Yılları Hakkında Bilgisinin Olması	39
Tablo-37: Hz. Muhammed'in Evliliği ve Çocukları Hakkında Bilgisinin Olması....	40
Tablo-38: Hz. Muhammed'in Peygamber Oluşunu ve Ona İlk Gelen Ayeti Bilmesi.....	40
Tablo-39: Hicreti ve Peygamber Efendimizin Katıldığı Savaşları Bilmesi.....	41
Tablo-40: Hz. Muhammed'in peygamberlik ile ilgili özelliklerini bilmesi	42
Tablo-41: Hz. Muhammed'in İnsanlara Baskı ve Zor Kullanmadan Uyarma ve Aydınlatma Görevinin Olduğunu Bilmesi	42
Tablo-42: Hz. Muhammed'in Ahlakını Örnek Alacak Kadar Bilmesi.....	43
Tablo-43: Hz. Muhammed'in Örnek Davranışlarını Bilmesi.....	44
Tablo-44: Hz. Muhammed'in Olaylar Karşısındaki Tutumlarını Bilmesi	45
Tablo-45: Veda Hutbesindeki Verilen Mesajları Bilmesi	45
Tablo-46: Hz. Muhammed'in Vefatını ve Sahabe Üzerindeki Etkisini Bilmesi.....	46
Tablo-47: Kur'an'ın Allah Tarafından Gönderilen Kutsal Kitap Olduğunu Bilmesi.....	47
Tablo-48: Kur'an'ın İndiriliş ve Kitap Haline Getiriliş Sürecini Bilmesi	47
Tablo-49: Kur'an'a İlişkin Kavramları Bilmesi	48
Tablo-50: Kur'an'da Kıssalara Yer Veriliş Nedenlerini Bilmesi.....	49
Tablo-51: Kur'an'ın İslam Dinindeki Önemini Bilmesi.....	49
Tablo-52: Kur'an'ın İyiye Ve Güzele Yönlendirdiğini Kötülüklerden Sakındırdığını Açıklaması.....	50
Tablo-53: Kur'an'ın Akli Kullanmaya Verdiği Önemi Bilmesi	51
Tablo-54: İslam Düşüncesindeki Yorum Biçimlerini Sınıflarını Bilmesi	52
Tablo-55: Din Anlayışındaki Farklılıkların Zenginlik Olduğunu Bilmesi.....	52
Tablo-56: Sevginin, Dostluğun Kardeşliğin Önemini Bilmesi	53

Tablo-57: Dini ve Milli Bayramların Kandil Gecelerinin Önemini Bilmesi Durumu İle Ailenin Ortalama Aylık Geliri Arasındaki İlişki Durumu	54
Tablo-58: Toplumdaki Engellilerin Sorunlarına Çözüm Önerileri Getirmesi	55
Tablo-59: Zor Durumda Olanlara Yardım Etmeye ve Hasta Ziyareti Etmeye İstekli Olması	56
Tablo-60: Sakınılması Gereken Kötü Davranışlara Ayet Ve Hadislerden Örnek Vermesi	56
Tablo-61: Sakınılması Gereken Kötü Alışkanlıklara Ayet Ve Hadislerden Örnekler Vermesi	57
Tablo-62: Başkalarına Zarar Vermenin Kul Hakkı Olduğunu Bilmesi.	58
Tablo-63: Bireyin Güzel Ahlaklı Olmasında Dinin Önemini Bilmesi Durumu ile Annenin Eğitim Durumu Arasındaki İlişki Durumu	58
Tablo-64: Ahlaki Tutum ve Davranışları Yerine Getirmeye İstekli Olması.....	60
Tablo-65: Ailenin Birey ve Toplum İçin Önemini Açıklaması.....	61
Tablo-66: İslam Dininin Aile Hayatına İlişkin Prensiplerini Bilmesi	62
Tablo-67: Her İnsanın Neden Vatan ve Milletini Sevmesi Gerekliğini Bilmesi.....	62
Tablo-68: Bayrağa ve Ulusal Marşa Saygı Göstermenin Nedenini Bilmesi.....	63
Tablo-69: Türklerin Müslüman Olma Süreci Hakkında Bilgi Sahibi Olması.....	64
Tablo-70: Türklerdeki Peygamber ve Ehlibeyt Sevgisine Örnekler Vermesi.....	64
Tablo-71: Kültürün Anlamını ve Kültürü Oluşturan Öğeleri Belirtmesi.....	65
Tablo-72: Kültürel Değerleri Koruması.....	66
Tablo-73: Dil, Örf ve Adetler, Musiki ve Mimarideki Dini Motiflere Örnekler Vermesi	66
Tablo-74: Laikliğin Anlamını Bilmesi.....	67
Tablo-75: Farklı Dinlerin Ortaya Çıkış Sebeplerini Bilmesi	68
Tablo-76: Günümüzde Yaşayan Büyük Dinleri Temel Özellikleri İle Tanıması.....	68
Tablo-77: Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Dersinden Memnuniyet Düzeyleri.....	69
Tablo-78: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin İnanç Öğrenme Alanından Memnuniyet Düzeyleri	70
Tablo-79: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin İbadet Öğrenme Alanından Memnuniyet Düzeyleri	70

Tablo-80: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin Hz. Muhammed Öğrenme Alanından Memnuniyet Düzeyleri	71
Tablo-81: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin Ahlak Öğrenme Alanından Memnuniyet Düzeyleri	71
Tablo-82: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin Din ve Kültür Öğrenme Alanından Memnuniyet Düzeyleri	72

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı Geçen Eser
a.g.m.	: Adı Geçen Makale
A.Ü.İ.F.Y.	: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları
Bk./ Bkz.	: Bak/Bakınız
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
DKAB	:Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
Krş.	: Karşılaştırmamız
Md.	:Madde
MÜİFV	: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları
M.E.B.	:Milli Eğitim Bakanlığı
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
TDK	:Türk Dil Kurumu
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve diğerleri
Yay.	: Yayını, Yayınları

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1.Problem

Ailede başlayıp okullarda devam eden eğitim hayatın her döneminde yer alır. Ancak ailenin kaliteli bir eğitimin gerçekleşmesinde önemli rolü vardır.¹ İlk eğitimi ailede almaya başlayan ve belli bir yaştan sonra bu eğitime okul ile birlikte devam eden çocuk okulda başarılı veya başarısız olabilmektedir. Şüphesiz öğrencilerin okul hayatındaki başarı veya başarısızlığında pek çok etken söz konusudur. Bu nedenler içerisinde aile faktörü oldukça önemlidir. Çünkü öğrenci başarısını etkileyen faktörler arasında aile ilk sırada yer almaktadır.² Aile eğitimi bir bütün olarak düşündüğümüzde bunun içerisinde din eğitimi boyutu da vardır.

Din eğitimi ailede çocuğun doğduğu andan itibaren başlar. Bilimsel araştırma sonuçlarına göre çocuklar, küçük yaşlardan itibaren dine ilgi duymaya başlar. Muhtevasını anlayamasalar da dualara ve ibadetlere karşı istekleri oldukça yüksektir.³ İbadet edenleri seyrederek, onları taklit etmeye çalışarak bu ilgi ve isteklerini ifade ederler.⁴ Yaş gruplarına göre değerlendirildiğinde ise çocukların bu ilgi ve istekleri 10-12 yaş arasında daha da artmaktadır.⁵ Aslında bu durumla ilgili ilk ciddi uyarı Peygamber Efendimizden (s.a.v.) gelmektedir. “Çocuklarınız 7 yaşına geldiğinde, onlara namaz kılmayı öğretiniz”⁶ hadisinde Hz. Peygamber çocukların erken yaşlardan itibaren dini konulara ilgi duyacağını ve sorumluluk alabileceğini vurgulamaktadır.

Din öğretiminin öğrencinin dini kavrayış düzeyi göz önünde bulundurularak, programlı bir şekilde çocuğa verilmesi çok daha uygundur. Böylece çocuklar, her yıl din adına birbirini tamamlayıcı doğru bilgiler edinebileceklerdir.⁷ Ülkemizde din eğitiminin

¹ Çağlayan, Ahmet, **Aile Okulu Evler**, Gülhane Yayınları, İstanbul, 2006, s.7-21.

² Elmacioğlu, Tuncel **Başarıda Aile Faktörü**, Hayat Yayınları, İstanbul, 2006, s.117.

³ Geniş bilgi için bkz. Yavuz, Kerim, **Çocukta Dini Duygu ve Düşüncenin Gelişmesi (7-12 Yaş)**, D.İ.B.Y., Ankara, 1987, s.70-73; Ay, Mehmet Emin, **Çocuklarımıza Allah'ı Nasıl Anlatalım?**, Timaş Yayınları, İstanbul, 2010, s.81-83; Gülçür, Musa Kazım, **Çocuğun Din Eğitimi**, Feza Gazetecilik A.Ş., İstanbul, 2001, s.18-21.

⁴ Ay, Mehmet Emin, **Ailede ve Okulda İdeal Din Eğitimi**, Mavi Yayıncılık, İstanbul, 1997, s.81.

⁵ Yavuz, a.g.e., s.70-73.

⁶ Canan, İbrahim, **Hadis Ansiklopedisi Kütübü Sitte**, Akçağ Yayınları, İstanbul, 1987, C.7, s.358; (Ebu Davud, **Salat**, 25-26; Tirmizi, **Kitab-ı Salah**, 299.)

⁷ Selçuk, Mualla, **Çocuğun Eğitiminde Dini Motifler**, T.D.V.Y., Ankara, 1991, s.14.

planlı ve programlı bir şekilde uygulanmaya çalışıldığı Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi bu ihtiyacı büyük ölçüde karşılamaktadır, denebilir.

Veliler; çocuklarının okuldan iyi bir eğitim almasını, ahlaklı yaşayış ve davranışlar geliştirmelerini ve doğru bir inanca sahip olmalarını istemektedir. Aslında bu beklenti okuldaki tüm dersler için geçerlidir. Fakat konuyla ilgili en çok önem verilen ders ve öğretmen Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ve öğretmenidir. Velilerin Din Kültürü ve ahlak bilgisi dersini önemsemeleri, beklentilerini ve memnuniyetlerini etkileyen birçok faktör vardır. Sahip oldukları din anlayışı, din hakkındaki bilgileri, dini tecrübe düzeyleri veya dini tutum düzeyleri başta olmak üzere, sosyo-kültürel çevre, belki de o anda kamuoyunun tartıştığı bir konu çerçevesinde yapılan yönlendirmeler, velinin kendi din eğitimi tecrübeleri, yetiştirmekte olduğu çocuğuna kazandırmak istedikleri bunlardan bazılarıdır.

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi diğer derslerde olduğu gibi birçok öğrenim alanı içermektedir. Bu öğrenim alanlarından kazanılan davranışlar öğrencinin hayatının büyük bir bölümünü kapsamaktadır. Öğrenciler bu kazanımlar ile dinini ve dininin sorumluluklarını öğrenir. Veliler çocuğunun hayatında büyük ölçüde etken olan bir dersin nasıl işlendiği, nelerin öğrenilmesi veya nelerin öğrenilmemesi gerektiği hakkında bilgi sahibi olmak istemekte ya da ilgisiz kalabilmektedir. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programları hazırlanırken velilerin görüşleri dikkate alınmamakta ve veliler programda yer alan öğrenme alanları ile yetinmek durumunda kalmaktadırlar. Dolayısıyla bu husus Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ve veli açısından eksiklik olarak değerlendirilebilir. Bundan dolayı çocuklarımızın din eğitimi almalarında büyük öneme sahip olan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin aile ile bağlantısını, yani velilerin bu ders hakkında bilgi sahibi olup olmadıklarını ve önemseydiği kazanımların neler olduğunu araştırma gereği duyduk. Ailenin isteği doğrultusunda aileye öğretilmesi gerekenler anlatılarak veli-öğretmen işbirliği içerisinde din eğitiminin daha verimli hale geleceği düşüncesini temel çıkış noktası kabul ettik. Belirtilenlerden hareket ettiğimizde hem velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi hakkında bilgilendirilmesi hem de Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini önemsemeleri hususunda onların fikirlerine başvurulmasının uygun olacağını düşündük.

Biz çalışmamızda, Isparta ilinde velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini önemseme ve memnuniyet düzeylerini tespit etmeye ve çıkan sonuçları Din eğitimi

adına yorumlamaya, daha önce yapılan benzer çalışmalarla da karşılaştırmalar yaparak Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine yapacağı katkıları ortaya koymaya çalışacağız.

Araştırmanın problem cümlesini; “Velilerin İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini önemsemeleri ve dersten memnuniyet düzeyleri” nedir? Şeklinde oluşturduk.

2.Araştırmanın Amacı ve Önemi

Eğitimde veli-öğretmen-öğrenci üçgeninin büyük önem taşıdığı ve her gurubun kendine has görev ve sorumluluklarının olduğu bilinmektedir. Araştırmamız velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini önemseme ve dersten memnuniyet düzeylerini belirlemek amacındadır.

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerini velilerin önemseme düzeylerinin tespiti, öğretim programlarının hazırlanması ve geliştirilmesinde, öğrenim alanlarının belirlenmesinde veli görüşlerinin göz ardı edilmemesine yardımcı olacaktır. Bu da araştırmamızın önemini ortaya koymaktadır.

Öğrenciye ulaşmada hedef kitleyi ve veliyi iyi tanımak, onların önemseme düzeylerini analiz etmek, eğitimin daha etkili kılınmasına katkı sağlayacaktır. Toplumsal ve teknolojik gelişmeler birçok şeyi değiştirdiği gibi velilerin önemsendiği konuları da değiştirmiştir. Bunları belirlemek etkili iletişim ve işbirliği açısından oldukça önemlidir.⁸

Velilerin önemseme durumlarına dikkat edilmesi, okul-veli ilişkisinin gelişmesine, velinin okulu yakından tanınmasına ve onun bir parçası olmasına katkı sağlar. Aynı oluşum İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi içinde geçerlidir. Yani din eğitiminde velilerin dersi önemseme düzeylerine bakılması başarı ve verimliliği arttıracaktır. Araştırmamız bu özelliği ile de ayrı bir önem arz etmektedir. Konunun şu ana kadar araştırılmamış olması, çalışmamızın sonuçlarının örgün ve yaygın din eğitimi çalışmalarına ve İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde eğitimin niteliğinin artmasına katkı sağlayabileceği düşünülürse, araştırmanın önemi daha da artmaktadır.

⁸ Yüzgeç, Mustafa Erken, **İlköğretim Kurumlarının 4. ve 5. Sınıfında Öğrencileri Bulunan Velilerin, Yönetici ve Öğretmenlerden Beklentileri**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008, s.9.

3.Hipotezler

Araştırmanın amacı doğrultusunda yapılan ön görüşmeler sonucunda aşağıdaki varsayımlar oluşturulmuştur:

1. Araştırmaya katılan velilerin çoğunluğunu orta seviyedeki aileler oluşturmaktadır.
2. Araştırmaya katılan velilerin büyük çoğunluğu Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin içeriği ve dersin işlenişi hakkında yeterli bilgiye sahiptir.
3. Araştırmaya katılan velilerin İnanç, İbadet, Hz. Muhammed, Kur'an ve Yorumu, Ahlak, Din ve Kültür Öğrenme Alanlarındaki kazanımları önemseme düzeyleri velilerin kişisel özelliklerine göre değişmektedir.
4. Araştırmaya katılan velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin İnanç, İbadet, Hz. Muhammed, Kur'an ve Yorumu, Ahlak, Din ve Kültür öğrenme alanlarından memnuniyet düzeyleri öğrenme alanlarına göre değişmektedir.

4. Araştırmanın Metodu

Bu araştırma Isparta ili örneğinde velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini önemseme ve memnuniyet düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bir alan araştırmasıdır.

Araştırmamızda öncelikle kavramsal temellendirmeye yönelik bir literatür taraması yaparak, temel kavramları tanımlamaya ve açıklamaya çalıştık. Konunun daha iyi anlaşılabilmesi için üzerinde çalışılan ders hakkında bilgi vermek üzere konuyla ilgili araştırmalardan faydalandık. Araştırmanın verilerinin toplanmasında anket tekniği kullandık. Çalışmamız betimsel bir çalışma olduğu için anket sorularını bu doğrultuda oluşturmaya gayret ettik. Soruların hazırlanmasında konuyla ilgili yapılan araştırma ve araştırmacılardan yardım aldık.

4.1. Çalışmanın Evren ve Örneklemi

Bilimsel bir araştırmada çalışma evreni ulaşılabilen evrendir. Araştırmacının ya doğrudan gözleyerek ya da ondan seçilmiş bir örnek küme üzerinde yapılan gözlemlerden yararlanarak, hakkında görüş bildirebileceği alan çalışma evrenidir. Alan

araştırmaları genelde çalışma evreni üzerinde yapılmakla birlikte zaman, emek vb. nedenlerle alan çalışmalarında örneklem yoluyla genellemelere de gidilebilir.⁹

Çalışmamızın evrenini 2010- 2011 yılında Isparta ili merkez, kasaba ve köylerindeki ilköğretim okullarının 4,5,6,7,ve 8. sınıfların öğrenim gören öğrenci velileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemine ise; evrendeki okullardan evreni temsil edebilecek özelliklere sahip oldukları düşünülen “Direkli İlköğretim Okulu”, “Sav Kasabası İlköğretim Okulu” ve şehir merkezindeki “Bahçelievler İlköğretim Okulları”nda 4,5,6,7,ve 8. sınıflarda öğrencisi bulunan ve “basit tesadüfi örnekleme” yöntemi ile seçilen veliler oluşturmaktadır.

4.2. Veri Toplama Teknikleri ve Uygulanması

Araştırmanın verilerini anketle toplanan bulgular oluşturmaktadır. Anket soruları hazırlanmadan önce ilgili literatür taranarak konuyla ilgili bilgiler toplanmıştır. Sorular hazırlandıktan sonra soruların anlaşılabilirliğini test için örneklem grubunun içerisinde 10 deneğe ön test uygulaması yapılmıştır. Yapılan ön testin sonunda soruların değiştirilmesine gerek olmadığı saptanmıştır. Ön test sonucunda elde edilen bilgiler üzerinde, danışmanın onayı ve gerekli izinler alınarak anket uygulanmaya hazır hale getirilmiştir.

Anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde velilere ait kişisel bilgileri içeren on soru yer almaktadır. İkinci bölümde velilerin İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğrenim Alanlarını önemseme düzeylerini belirlemeyi amaçlayan sorulara yer verilmektedir. Üçüncü bölümde de velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğrenim alanları ile ilgili memnuniyet düzeylerini tespit etmeye yönelik sorular yer almaktadır.

2010- 2011 eğitim-öğretim yılında örneklem olarak seçilen okullardaki öğrenci velilerine okul yöneticileri ve sınıf öğretmenleri yardımıyla anket formları dağıtılmış ve toplanmıştır. Direkli, Sav ve Bahçelievler İlköğretim Okullarından her bir okula 100'er adet olmak üzere, toplamda 300 adet anket formu velilere gönderilmiştir. Anket

⁹ Karasar, Niyazi, **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Hacettepe-Taş Kitapçılık Ltd. Şti., Ankara,1991, s.110.

formlarından 242'si veliler tarafından doldurularak geri dönmüştür. Toplanan anket formları nicel olarak örnekleme temsil edecek düzeydedir.

4.3. Verilerin Analizi ve Yorumu

Toplanan anketlerden elde edilen verilerin istatistiksel analizi anket numaralandırılması yapıldıktan sonra SPSS-13.0 programına yüklenmiş, yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular tablolar halinde düzenlenmiş ve gerekli yorumlar yapılmıştır. Bağımsız değişkenlere göre bulguların farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere Chi-Square (Ki-Kare) testi¹⁰ uygulanmıştır. Araştırma sonuçları yorumlanırken daha önce bu alanda yapılan benzer çalışmalarla karşılaştırmalar yapılmıştır.

¹⁰ Kİ-Kare testi ile belirli bir değişkenin farklı kategorilerine ait gözlenen frekanslarının, beklenen frekanslarına uygunluğu araştırılır. Büyüköztürk, Şener, **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2004, s.142; Baş, Türker, **Anket Nasıl Hazırlanır, Uygulanır, Değerlendirilir?**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2008, s.180.

II. BÖLÜM

1.Kuramsal Temellendirme

1.1.Temel Kavramlar

1.1.1. Din

Din bilimcileri tarafından dinle ilgili birçok tanım yapılmasına rağmen üzerinde ittifak edilen bir tanım yoktur. Çünkü herkes kendi açısından bakarak dini tanımlamıştır. Örneğin, bir dine mensup olanlar, kendi inançlarını merkeze alarak tanım yaparken dini, bir olgu olarak ele alanlar ise elde ettikleri verilere göre bir din tanımı yapmışlardır. Dolayısıyla din sosyolojisi, psikolojisi ve felsefesi gibi bilim dallarıyla uğraşan birçok din bilimcisi din hakkında değişik tanımlar ortaya koymuştur. Tanımlardaki farklılığın nedeni, dinin karmaşık bir yapıya sahip olması ve dinin tanımını yapanların sübjektif davranmalarıdır.¹¹

Biz burada sık ve yaygın olarak kullanılan tanımlardan bazılarını vermekle yetineceğiz. Din bilimcilerinin yaptığı tanımlardan bazıları şöyledir: Konuya din sosyolojisi açısından yaklaşan Emile Durkheim (Emil Durkaym), “Din, bir cemaatin meydana gelmesini sağlayan ayin ve inançlar sistemidir.” sözüyle dinin toplumdaki sosyal fonksiyonunu göz önünde bulundurmıştır. Konuya din psikolojisi açısından yaklaşan Feurbach (Fuurbah) ise dinin dua, kurban ve inançla kendini gösteren bir arzu olduğunu vurgulayarak¹² dini, insan psikolojisiyle ilişkilendirmiştir. Hegel de dini, akıl ve ruhun daimi, bağımsız faaliyetlerinden ibaret olan bir sistem sayarak kâinatın zirvesine Allah yerine insanı koymuş, dini bu felsefi zihniyetle yorumlamıştır.¹³ İslam bilginlerinden Ömer Nasuhi Bilmen ise dini şu şekilde tarif etmiştir: Din, Allah’ın bir kanunudur ve birtakım hükümlerin, hakikatlerin mukaddes bir mecmuasıdır ki bunu peygamberleri vasıtasıyla insanlara lütuf ve ihsan buyurmuştur. Bu kanun, insanları hayra götürür; insanlar, bu ilahî kanun hükümlerine kendi güzel ihtiyarlarıyla riayet ettikçe doğru yolu bulmuş, hidayet üzere bulunmuş olurlar, dünyada da ahirette de selamete, saadete kavuşurlar.¹⁴

¹¹ Adam, Baki; Katar, Mehmet, **Dinler Tarihi**, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir, 2007, s.17.

¹² Adam, Baki; Katar, Mehmet, **a.g.e.**, s.17.

¹³ Sezen, Yümni, **Sosyoloji Açısından Din**, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul, 1993. s.25.

¹⁴ Bilmen, Ömer Nasuhi, **Büyük İslam İlmihâli**, Şamil Yayıncılık, İstanbul, 2003, s.9.

Din, "Tanrıya, doğaüstü güçlere, çeşitli kutsal varlıklara inanmayı ve tapınmayı sistemleştiren toplumsal bir kurum, diyanet ve bu nitelikteki inançları kurallar, kurumlar, töreler ve semboller biçiminde toplayan, sağlayan düzen¹⁵ şeklinde tanımlanmaktadır. "Din, insanın kayıtsız ve şartsız var olan Mutlak varlığa yönelişi ve O'nun tarafından kuşatılışıdır."¹⁶ Din: "İnsanın doğal yapısındaki derinliğinden (içinden) gelen yüceltme ve bağlanma duygusunun zorunlu bir şekilde yaşama yansıyarak bağlanmanın imana, yüceltmenin eyleme dönüşmesidir."¹⁷

1.1.2. Eğitim

Din kavramında olduğu gibi, tanımlanması zor olan ve herkesin ittifak ettiği tanımı yapılamayan bir kavram da eğitimidir. Eğitimin farklı tanım ve açıklamaları yapılmıştır. Biz burada bunlardan bir kaçını vermekle yetineceğiz.

Geniş anlamda kişinin toplum davranışlarına, ahlak ve estetik ölçülerine inanış ve yasama anlayışına sağlıklı uyumuna yardım eden bir süreç olarak tanımlanabilir.¹⁸ "Eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir."¹⁹ Şeklinde de tanımlanmıştır.

Eğitim, çeşitli iletişim ve etkileşimlere dayanan çok yönlü ve geniş kapsamlı bir etkinlik veya süreçtir. Eğitim öğretime göre daha kapsamlıdır. Bilgi ve anlayış dahil olmak üzere kazanılan olumlu veya olumsuz bütün tecrübeler eğitim olarak ifade edilir. Öğretim ise "plan ve programa bağlı olarak belli amaçlar doğrultusunda yürütülen güdümlü ve kasıtlı etkilemeler" şeklinde tanımlanmaktadır.²⁰ Bilgin'e göre "öğretim, eğitim işinin düzenli çalışmalarla planlı ve kontrollü bir biçimde, kurumlaştırılarak gerçekleştirilmesidir."²¹

1.1.3. Din Eğitimi

Çalışmamızda sık kullanılacak kavramlardan birisi de din eğitimi kavramıdır. Diğer kavramlarla ilgili uygulamamızda olduğu gibi burada da yaygın olan birkaç din eğitimi tanımını vereceğiz. Din eğitimi din ve eğitim kavramlarının sentezidir. Din eğitimi; bireyin dini davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla veya kasıtlı olarak

¹⁵ (Türkçe Sözlük TDK, 2005, "Din" md.)

¹⁶ Bilgin, Beyza, **Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi**, Gün Yay., Ankara 2001, s.7.

¹⁷ Çalışkan, İsmail, **Kuranda Din Kavramı**, Ankara Okulu Yayınları, Ankara, 2002, s.226.

¹⁸ Varış, Fatma; **Eğitimde Program Geliştirme "Teori ve Teknikler"**, Alkım Kitapçılık Yay., Ankara 1994.s.23.

¹⁹ Ertürk, Selahattin **Eğitimde Program Geliştirme** Ankara Meteksan A.Ş.,Ankara, 1997, s.12.

¹⁶Küçükahmet Leyla, **Öğretim İlke ve Yöntemleri**, A.Ü.Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara, 1986, s.152.

²¹ Bilgin, **a.g.e.**, s.10.

istendik değişme meydana getirme denemeleri sürecidir.”²² Din eğitimi, insanın doğuşuyla beraberinde getirdiğı dini istidat ve kabiliyetlerini işleyip geliştirmek üzere, başta Allah’ı ve ilahi kelamı öğrenip kabul ederek, ilahi kelam içinde mevcut bilgiler ve talepler doğrultusunda yaşayışını düzenleyebilmesidir.²³

Eğitim ve din eğitimi, insanlığın ilk dönemlerinden itibaren birlikte ele alınmıştır. Nitekim eğitimin gelişim süreci incelendiğinde din eğitim-öğretiminin her dönemde var olduğu görülecektir.²⁴

1.1.4. İlköğretim

İlköğretim öğretim kademelerinin ilk kademesini oluşturmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat kanununda İlköğretim: 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğretimini kapsayan; kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunlu ve devlet okullarında parasız olan öğretim kademesidir.²⁵ Şeklinde tanımlanmıştır.

1.1.5. Memnuniyet

Memnuniyet: Bilimsel (inançlar veya bilgi), duygusal ve davranışsal eğilimler ile bunların etkileşiminden oluşan karmaşık bir bütün olarak algılanan, herhangi bir obje ya da olguya karşı kişilerin geliştirdiğı tutuma denilmektedir.²⁶ Memnuniyet düzeyi ise bu tutumun derecesi olarak adlandırılabilir.

2.İlköğretimde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi

Bu başlık altında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi bağlamında din eğitimi ve öğretimini süreç ve bazı öğretim unsurları itibariyle incelemeye çalışacağız.

Dinin öğretimi ilk insana kadar uzanmaktadır. İslami din eğitimi de İslam dininin ortaya çıkışı ile başlamıştır. Ancak din eğitiminin örgün eğitim kurumlarına bir branş ve bilim olarak girişi oldukça yenidir. 19. Yüzyılın sonu 20. yüzyılın başlarıdır, denilebilir.

“Osmanlı Devleti’nde öğretim kurumlarında yapılan eğitimin muhtevasını genel olarak din oluşturmaya rağmen "din dersi" diye ayrı bir ders yoktu. Temel eğitim;

²² Tosun, cemel, **Din Eğitimi Bilimine Giriş**, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2001, s.25.

²³Yavuz, Kerim, **Günümüzde Din Eğitimi**, Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Adana, 1988, s.52.

²⁴ Erden, Münire, **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**, Alkım Yayınları, İstanbul 1998, s.91.

²⁵ **MEB. Tebliğler Dergisi**, c. 60, sayı:2481, Ekim 1997.

²⁶ Hammer, W. Clay, Organ, Dennis W., **Organizational Behaviour**, Business Publications, Texas, 1978, s.217.

Kur'an okuma ve ilmihal adlı pratik din bilgileri içeren derslerden ibaretti. Dinin ve bütün diğer bilimlerin yüksek seviyede öğretimi ise, medreselerde yapılmaktaydı. Burada din dersi, ayrı bir branş olarak ele alınmayıp, başlangıçtan beri öğretimin bütününe sirayet edecek şekilde dinin öğretimi sırasında ortaya çıkan ve gelişen tefsir, hadis, fıkıh ve kelâm gibi bilimlerin öğretimi şeklindeydi.”²⁷

Türkiye’de Batılılaşma ve modern eğitim projesinin bir parçası olarak ortaya çıkan “mektep” ile birlikte “din dersi” de bir branş dersi olarak kabul edilmeye başlamıştır. Dersin adı o zaman ki kullanımıyla "Ulum-u Diniye", ya da "Ulum-i Diniye Maa Kur'an-ı Kerim" idi²⁸

Tevhid-i Tedrisat kanunu sonrasında 1924 yılından itibaren “Kur’an-ı Kerim ve Din Dersleri” adı altında ikinci sınıftan itibaren haftada 2 saat okutulan din dersleri 1926 programında din dersleri 3. sınıftan başlatılarak haftada 1 saate indirilmiştir. Tevhid-i Tedrisat kanununun dini ve teknik eğitimi tek elde toplama hedefi, uygulamada tek el yerine tek tipe dönüşerek ilkokul ve ortaokullarda milli terbiye ve ahlak dışında çocuklarımıza dini bir eğitim verilmesinin faydasız olduğu görüşü hakim olmuş ve din dersleri 1930 yılında şehir okullarında yalnızca 5. sınıf öğrencilerine (ebeveynlerin isteğine bağlı olarak) haftada yarım saat verilen bir ders olmuştur. 1933 yılından itibaren de müfredattan tamamen kaldırılmıştır. 1939 yılında ise köy okullarından kaldırılmıştır.²⁹ 1940’lı yıllara gelindiğinde din eğitimi hizmetlerini ifa edebilecek gerçek din bilginlerinin bulunmaması sebebiyle, bu hizmetler ehliyetli kişilerin ellerine geçmiştir. Vatandaşlar, çocuklarına dini bilgiler verecek nitelikli bir kaynak bulamamıştır. Bu yüzden halk, çocukları için gerekli din bilgisi ihtiyacını, gözetim ve denetimden yoksun bazı yerlerden karşılamaya yönelmiştir. Böylece din eğitimi-öğretimi düzensiz bir şekilde, çoğu zamanda gizli olarak sürdürülmüştür.³⁰ Toplumun bu tabii ve manevi ihtiyacının karşılanamamasının veya yetersiz kişiler tarafından karşılanmasının meydana getirdiği toplumsal rahatsızlıkların kendisini duyurmaya başlaması, toplumun istek ve ihtiyaçlarını ilgili ve yetkililere duyurma imkanının doğması ve toplumun din eğitimi hususundaki hassasiyeti, siyasi ve iktidari

²⁷Yıldız, İlhan, “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi: Zorunlu Mu Kalmalı, Yoksa Seçmeli Mi Olmalı?”, **Tübav Bilim Dergisi**, Cilt:2, Sayı:2, Sayfa:243-256, Yıl:2009.

²⁸ Bilgin, a.g.e., s.4.

²⁹ Altaş, Nurullah, **İlköğretim DKAB Öğretimi**, Nobel Yay. Dağ. Ankara, 2001, s.2.

³⁰Yıldız İlhan, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi: Zorunlu Mu Kalmalı, Yoksa Seçmeli Mi Olmalı?, **Tübav Bilim Dergisi**, Cilt:2, Sayı:2, s.244, Yıl:2009.

yetkilileri din eğitimi konusunda yeni bazı önlemlerin alınmasının gerekliliği üzerinde düşünmeye sevk etmesi ile Din eğitimi ve öğretimi konusu 1946 yılında okullarda din dersinin okutulması teklifi ile yeniden gündeme getirilmiştir.³¹ Fakat din dersi adı altında okullarda bu dersin verilmesinin laik devlet anlayışına uygun olmayacağı düşüncesi dikkate alınarak, Fransa örneğine uygun olarak “Muhasebat-ı Ahlakiye” dersinin müfredat programına konulabileceği karara varılmıştır.

1949'da ilkokulların 4. ve 5. sınıflarında haftada ikişer saat olmak üzere program ve ders saatleri dışında ve öğrenci velisinin isteğine bağlı din dersi yeniden okutulmaya başlandı. Bu durum karşısında dini mecmualar, bir yandan itirazlarını sürdürmekte, öte yandan halkın, çocuklarına din dersi okutmasını teşvik etmekteydiler.³² İlkokullardaki din bilgisi dersi 1950 eğitim-öğretim yılından itibaren program içerisine alınmıştır.³³ 1956 yılında ortaokulların 1. ve 2. sınıflarına, 1967–68 eğitim-öğretim yılından itibaren, lise ve dengi okulların 1. ve 2. sınıfların 1976–1977 eğitim-öğretim yılından itibaren ortaokul 3. sınıflarla birlikte lise ve dengi okulların 3. sınıflarına da yaygınlaştırılmıştır. 1974–1975 öğretim yılında dönemin koalisyon hükümeti tarafından ilkokul 4 ve 5. sınıflar ile ortaokul ve liselerin her sınıfına zorunlu olarak Ahlâk Bilgisi dersleri konulmuştur.³⁴ 1982 yılında yapılan yeni Anayasal düzenleme ile 1982-1983 öğretim yılından itibaren, ilk ve ortaöğretim kurumlarında “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi zorunlu dersler arasında okutulmaya başlanmıştır.³⁵ Yeni düzenleme ile dersin “Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi” adıyla ilköğretim okullarında, 4, ve 5. sınıflardan başlatılarak ikinci kademenin her sınıfında (ilköğretim 6.7.8.)haftada 2 saat, liselerde ise 1 saat zorunlu olarak okutulması kararı alınmıştır.

2.1. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programları

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretim programları siyasi görüşler veya eğitim anlayışlarının değişmesi doğrultusunda zaman zaman değiştirilmiş veya geliştirilmiştir. Biz burada çalışmayı doğrudan ilgilendirmesi nedeniyle genelde 2000’li yıllardaki programlar üzerinde duracağız.

³¹ Buyrukçu, Ramazan, *Türkiye’de Mesleki Din Eğitimi Öğretimi*, Fakülte Kitabevi, Isparta, 2007, s.39.

³² Yıldız, a.g.e. s.245.

³³ 4 Kasım 1950 tarihli Milli Eğitim Bakanlığı Genelgesi.

³⁴ Akyüz, Yahya, *Türk Eğitim Tarihi*, Pegem A Yayıncılık, İstanbul, 2001, s.386.

³⁵ **Anayasa-1982**, Madde:24.

“Çağımızda hızla gelişen bilim ve teknoloji, eğitimin her alanını etkilemekte ve özellikle eğitim yaklaşımlarında köklü değişimleri zorunlu kılmaktadır. Bu anlamda bilginin hızla yenilenerek üretildiği günümüzde birey ve toplumun geleceği, bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretme becerilerine bağlı bulunmaktadır. Bu becerilerin kazanılması ve hayat boyu sürdürülmesi bilgi üretimine dayalı çağdaş bir eğitimi gerektirmektedir.

Bu gelişim sürecinde öğrencilerin;

- Anlama, sıralama, sınıflandırma, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme,
 - Bilgiyi araştırma, yorumlama ve zihninde yapılandırma,
 - Kendini ifade etme, iletişim kurma, arkadaşlarıyla iş birliği yapma, tartışma gibi çeşitli ve üst düzey zihinsel becerileri kazanmaları beklenmektedir. Diğer derslerle birlikte Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde de bu becerilerin kazandırılması gerekmektedir.”³⁶
- .Bu durum eğitim de öğretim programlarını değişen ve gelişen şartlarla birlikte yeniden ele almayı gerektirmiştir.

İlköğretim programlarının yenilenmesi çalışmalarıyla beraber Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretim programı yeniden geliştirilmiştir. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin içeriğinin belirlenmesinde “dinin temel bilgi kaynakları dikkate alınarak İslam’ın kök değerleri çerçevesinde “mezhepler üstü (herhangi bir mezhebi esas almayan, mezhebî tartışmalara girmeyen) ve dinler açılımı” anlayış olarak ifade edilebilecek bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu programla; öğrencilerin din ve ahlak hakkında sağlıklı bilgi sahibi olmaları, temel becerilerini geliştirmeleri ve böylece Millî Eğitimin Genel Amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunulması hedeflenmektedir.”³⁷

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretim programı, program geliştirme alanındaki son gelişmeler çerçevesinde, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu hükümlerine uygun olarak hazırlanmıştır.

“İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi dersi öğretim programı geliştirilirken aşağıdaki hususlar dikkate alınmıştır:

1. “Gerekli ve yeterli bilgi yaklaşımıyla hareket edilmiştir.

³⁶M.E.B. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü, **İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu**, Ankara, 2007, s.2.

³⁷M.E.B. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü, **a.g.e.**, s.2.

2. Öğrenci, bilgilerin doldurulacağı bir depo gibi görülmeyip öğretmenin rehberliğinde bilginin inşacısı konumuna getirilmiştir. Bu bağlamda, bilgi ezberlenmeye Değil, bilgi üretmeye dayalı eğitim yaklaşım ve modelleri temel alınmıştır.
3. Her öğrencinin özgün bir birey olduğu kabul edilmiştir.
4. Öğrencilerin hayatlarına ışık tutularak gelecekte beklenen nitelikleri geliştirebilmeleri hedeflenmiştir.
5. Bilginin artması, kavramların anlaşılması, değerlerin oluşması ve becerilerin gelişmesi sağlanarak öğrenmeyi, öğrenmenin gerçekleşmesi ön planda tutulmuştur.
6. Öğrenciler düşünmeye, soru sormaya ve görüş alış verişi yapmaya özendirilmiştir.
7. Öğrencilerin fiziksel ve duygusal açıdan sağlıklı ve mutlu birer birey olarak yetişmesi amaçlanmıştır.
8. Millî kimlikle birlikte evrensel değerlerin benimsenmesine önem verilmiştir.
9. Öğrencilerin kendi dinî ve ahlâkî örf ve âdetleri çerçevesinde ruhsal, ahlâkî, sosyal ve kültürel yönlerden gelişmeleri hedeflenmiştir.
10. Öğrencilerin haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren bir birey olarak yetişmeleri önemsenmiştir.
11. Öğrencilerin toplumsal sorunlara karşı duyarlı olmalarının sağlanması amaçlanmıştır.
13. Her öğrenciye ulaşabilmek için öğrenme-öğretme yöntem ve tekniklerindeki çeşitliliği dikkate alınmıştır.
14. Periyodik olarak öğrenci ürün dosyalarına bakılarak öğrenme-öğretme süreçlerinin akışı içerisinde onların değerlendirmesinin yolu gösterilmiştir.
15. Din duygusu ve tecrübesinin statik değil, dinamik olduğu ortaya konulup bu doğrultuda bireyi doğrudan ilgilendiren hedefler üzerinde yoğunlaşmıştır.
16. Öğrencinin problem üzerinde yoğunlaşması ve öğrenme sürecinde etkinliklere katılmasının sağlanması amaçlanmıştır.
17. İnsana, düşünceye, hürriyete, ahlâkî olana ve kültüre saygı esas alınmıştır.
18. Öğrencilerin din öğretiminde ana kaynaklar olan ayet (Kur'an) ve hadislerle (sünnet) erişebilmeleri ve bunları dinî bilgi edinmede kendilerine merkez almaları gerektiği vurgulanmıştır.

19. Birey bilincinin geliştirilerek toplumsallığa ve toplumsal duyarlılığa ulaşılması, Atatürk'ün laiklik anlayışının kavranması vb. hususlar dikkate alınmıştır.

20. Programda alternatif değerlendirme yöntem ve teknikleri dikkate alınmıştır.”³⁸

2.2. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğrenme Alanları

Öğrenme alanları aynı konunun ardışık eğitim basamaklarında genişletilerek verilmesini amaçlayan sınıf seviyelerine göre değişiklik ve aşamalılık gösteren ilgili konuların bir arada verildiği bir yapıdır. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak bilgisi dersinin öğretim programında altı öğrenme alanı bulunmaktadır. Her sınıfta altı ünite olup, her bir ünite farklı hedefler içermektedir. Öğretim programı ve öğrenme alanları aşağıdaki tabloda görüldüğü şekilde belirlenmiştir.³⁹

ÖĞRENME ALANI	ÜNİTELER				
	4. SINIF	5. SINIF	6. SINIF	7. SINIF	8. SINIF
İNANÇ	Din ve Ahlak Hakkında Neler Biliyoruz?	Allah İnancı	Peygamberlere ve İlâhi Kitaplara İnanç	Melek ve Ahiret İnancı	Kaza ve Kader
İBADET	Temiz Olalım	İbadet Konusunda Bilgilenelim	Namaz İbadeti	Ramazan Ayı ve Oruç İbadeti	Zekat, Hac ve Kurban İbadeti
HZ. MUHAMMED	Hz. Muhammedi Tanıyalım	Hz. Muhammed ve Aile Hayatı	Son Peygamber Hz. Muhammed	Bir İnsan ve Peygamber Olarak Hz. Muhammed	Hz. Muhammed'in Hayatından Örnek Davranışlar
KUR'AN VE YORUMU	Kur'an-ı Kerimi Tanıyalım	Kur'an'da Kıssalar	Kur'an-ı Kerimin Temel Eğitici Nitelikleri	Kur'an'da Akıl ve Bilgi	İslam Düşüncesinde Yorumlar
AHLAK	Sevgi Dostluk ve Kardeşlik	Sevinç ve Üzüntülerimizi Paylaşalım	İslam'ın Sakınılmasını İsteddiği Davranışlar	İslam Dinine Göre Kötü Alışkanlıklar	Din ve Güzel Ahlak
DİN VE KÜLTÜR	Aile ve Din	Vatanımızı ve Milletimizi Seviyoruz	İslamiyet ve Türkler	Kültürümüz ve Din	Dinler ve Evrensel Öğütleri

³⁸ **Tebliğler Dergisi**, Sayı: 2593, Yılı:2007.

³⁹ Bkz. M.E.B. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü, a.g.e., s.33.

2.2.1. İnanç Öğrenme Alanı

Sınıflara göre İnanç, bir tanrıya, kutsallaştırılan bir varlığa veya bir dine gönülden inanma ve bağlanma anlamına gelmektedir. Kutsal bir varlığa inanma dinlerin esasını oluşturur. İslam düşüncesinde, bu inancın temel unsurları Allah’a, peygamberlerine, kitaplarına, meleklerine, ahirete iman ile kaza ve kaderden oluşur. İslam inancının, hiçbir zorlama olmaksızın gönülden benimsenmesi ve kesin bilgiye dayanması istenmektedir. “İnanç” öğrenme alanı, diğer öğrenme alanlarına göre dikey sıralamada ilk sırada yer almaktadır. İnanç öğrenme alanında sınıflara göre; Din ve Ahlak Hakkında Neler Biliyoruz?, Allah inancı, Peygamberlere ve İlahi Kitaplara İnanç, Melek ve Ahiret İnancı, Kaza ve Kader üniteleri yer almaktadır.

2.2.2. İbadet Öğrenme Alanı

İbadet, Allah’ın buyruklarını yerine getirme, ona yönelme ve saygı davranışlarında bulunma demektir. İnancını gerçekleştiren kişinin, inandığı dinin ibadetlerini yerine getirebilmesi için bu ibadetleri tanınması gerekir. “İbadet” öğrenme alanı; Temiz Olalım, İbadetler Konusunda Bilgilenelim, Namaz İbadeti, Ramazan Ayı ve Oruç İbadeti, Zekat, Hac ve Kurban İbadeti ünitelerinden oluşmaktadır. Bu üniteler, söz konusu ibadetleri gerçekleştirmede kullanılan bilgileri, bu ibadetlerin bireysel ve toplumsal faydalarını içermektedir.

2.2.3. Hz. Muhammed Öğrenme Alanı

Hiz. Muhammed (s.a.v.), Allah'ın insanlığa gönderdiği son peygamberdir. O, getirdiği mesajla insanlığa önemli katkılarda bulunmuş, inanan inanmayan pek çok insanın saygısını kazanmıştır. İnsanlığa rahmet olarak gönderilen Hiz. Muhammed, İslam inancında ve kültüründe önemli bir yere sahiptir. O, fikir ve davranışlarıyla günümüz insanını etkilemeye devam etmektedir. “Hiz. Muhammed” öğrenme alanı, Hiz. Muhammed’i Tanıyalım, Hiz. Muhammed ve Aile Hayatı, Son Peygamber Hiz. Muhammed, Bir İnsan ve Peygamber Olarak Hiz. Muhammed, Hiz. Muhammed’in Hayatından Örnek Davranışlar ünitelerinden oluşmaktadır.

2.2.4. Kur'an ve Yorumu Öğrenme Alanı

Allah'ın buyruklarını bildirmesi ve son ilahî kitap olması bakımından İslam inancında Kur'an temel kaynaktır. Kur'an'ın başlıca gönderiliş amacı Allah'ın istediği şekilde anlaşılıp insanların bu istek doğrultusunda davranışlar geliştirmesidir. Bunun sağlanabilmesi için de Kur'an'ın ihtiyaç duyulduğu zaman yorumlanması, bu yorum çerçevesinde hayatın problemlerine çözüm üretilmesi gerekmektedir. Kur'an ve Yorumu öğrenme alanı dile getirilen ihtiyaçları gidermeye yöneliktir. Bu öğrenme alanı; Kur'an-ı Kerim'i Tanıyalım, Kur'an'da Kıssalar, Kur'an-ı Kerim'in Temel Eğitici Nitelikleri ve İslam Düşüncesinde Yorumlar ünitelerinden oluşmaktadır.

2.2.5. Ahlak Öğrenme Alanı

Ahlak, bir toplum içinde kişilerin benimsedikleri, uymak zorunda bulundukları davranış biçimleri ve kuralları demektir. İslam, güzel ahlakı tamamlamak için ve insani değerleri yüceltmek için gönderilmiştir. Dinin öğreniminde “Ahlak” öğrenme alanı önemli bir yer tutar. “Ahlak” öğrenme alanı, Sevgi, Dostluk ve Kardeşlik, Sevinç ve Üzüntülerimizi Paylaşalım, İslam'ın Sakınılmasını İsteddiği Davranışlar, İslam Dinine Göre Kötü Alışkanlıklar ile Din ve Güzel Ahlak ünitelerinden oluşmaktadır.

2.2.6. Din ve Kültür Öğrenme Alanı

İslam, Allah tarafından akıl sahibi insanları kendi iradeleriyle saadete ve mutluluğa ulaştırmak için gönderilen bir dindir. Kültür ise tarihî, toplumsal gelişme süreci içinde oluşturulan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları oluşturmada ve sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünüdür. “Din ve Kültür” öğrenme alanı; Aile ve Din, Vatanımızı ve Milletimizi Seviyoruz, İslamiyet ve Türkler, Kültürümüz ve Din, Dinler ve Evrensel Öğütleri ünitelerinden oluşmaktadır.”⁴⁰

⁴⁰ M.E.B. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü, a.g.e., s.13-17.

III.BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLARI

Bu bölümde araştırmamıza katılan velilerin kişisel özelliklerine dair bulgular ile velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini önemseme ve memnuniyet düzeyine dair bulgular verilerek yorumlanacaktır.

1. Araştırmaya Katılan Velilere Ait Kişisel Bilgiler

Velilerin Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Derslerinden memnuniyet düzeylerini ve önemseme düzeylerini tespit etmek üzere yaptığımız çalışmamıza katılan veliler ile ilgili kişisel bilgiler aşağıdaki şekilde oluşmuştur.

Tablo-1: Araştırmaya Katılan Velinin Öğrenci ile Yakınlığı

<i>Öğrenci ile yakınlığınızı aşağıdakilerden hangisi ifade etmektedir?</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Anne	87	36,0
Baba	141	58,3
Diğer	14	5,8
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-1’de görüldüğü üzere ankete katılan velilerin %36’sı öğrencinin annesi, %58,3’ü babası, %5,8’i de diğer yakınlarından olduklarını belirtmişlerdir. Bulgular öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (%94,3) ilköğretim okullarına anne ve babalarının yanında devam ettiklerini göstermektedir. Çok az bir kısmı (%5,8) yakın akraba veya yatılı okullarda öğrenim görmektedir.

Tablo-2: Araştırmaya Katılan Velinin İkamet Yeri

<i>Ailenin ikamet ettiği yeri belirtiniz.</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
İl	102	42,1
İlçe	2	,8
Kasaba	59	24,4
Köy	79	32,6
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-2’deki verilerden de anlaşılabileceği gibi, araştırmamıza katılan velilerin % 42,1’i ilde, %0,8’i ilçede, %24,4’ü kasabada, %32,6’sı ise köyde ikamet etmektedirler. Bulgular velilerin bir kısmının İl’de bir kısmının köyde, bir kısmının da

kasabada ikamet ettiklerini göstermektedir. İlçelerde ikamet edenlerin oranı ise oldukça azdır. Sonuçların oluşmasında verilerin toplanmasında ilçelerin araştırmaya dahil edilmemesini buna rağmen ilçede oturup, çocuklarını il merkezlerinde okutan velilerin bulunması etkili olmuştur denilebilir.

Tablo-3: Velinin Öğrencisinin Cinsiyeti

<i>Okula giden öğrencinizin cinsiyetini belirtiniz</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Kız	121	50,0
Erkek	121	50,0
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-3’de görüldüğü üzere velilerin %50’si kız, %50’si ise erkek öğrencilerin yakınları olduklarını belirtmişlerdir. Sonuçlardan eşit oranda cinsiyet dağılımının eşit oranda olduğu görülmektedir. Dağılım tamamen tesadüfi olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo-4: Velinin Öğrencisinin Eğitim Durumu

<i>Öğrenciniz kaçınıcı sınıfa gidiyor?</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
4. sınıf	20	8,3
5. sınıf	30	12,4
6. sınıf	33	13,6
7. sınıf	64	26,4
8. sınıf	95	39,3
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-4’te görüldüğü üzere araştırmamıza katılan velilerin %8.3’ünün çocukları “4.sınıfa”, %12,4’ünün “5.sınıfa”, %13,6’sının “6. sınıfa”, %26,4’ünün “7. sınıfa”, %39,3’ünde “8. sınıfa” devam etmektedir. Bulgular, araştırmamıza ilköğretimin her kademesinde öğrenim gören öğrenci velilerinin katıldığını göstermektedir. Sonuçlar araştırmamızın temsil gücünü artırdığı gibi, araştırmamızın geçerlilik ve güvenilirliğini de güçlendirmektedir.

Tablo-5: Öğrenci Velisi Annenin Eğitim Durumu

<i>Öğrenci Velisi Annenin Eğitim Durumu</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Okur-yazar Değil	20	8,3
İlkokul	151	62,4
Ortaokul	34	14,0
Lise ve dengi okul	21	8,7
Üniversite	16	6,6
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-5’te görüldüğü üzere araştırmamıza katılan velilerin eğitim durumunun araştırmamızın sonuçlarını etkileyebileceği varsayımı ile yöneltilen soruya anne velilerin %8,3’ü eğitim durumlarıyla ilgili olarak “okur yazar değil”, %62,4’ü “ilkokul”, %14’ü “ortaokul”, %8,7’si “lise ve dengi okul” ve %6,6’sı ise “üniversite” cevabını vermiştir. Elde edilen bulgular annelerin büyük çoğunluğunun ilkokul mezunu olduğunu göstermektedir. Sonuçların oluşmasında ülkemizde kadının eğitim düzeylerinin düşük olmasının etkisinin olduğu söylenebilir.

Tablo-6: Öğrencin Velisi Babanın Eğitim Durumu

<i>Öğrencin Velisi Babanın Eğitim Durumu</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Okur-yazar Değil	9	3,7
İlkokul	142	58,7
Ortaokul	34	14,0
Lise ve dengi okul	38	15,7
Üniversite	18	7,4
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-6’da görüldüğü üzere veli babaların %3,7’si eğitim durumlarıyla ilgili soruya “okur-yazar değil”, %58,7’si “ilkokul”, %14’ü “ortaokul” %15,7’si “lise ve dengi okul”, %7,4’ü “üniversite” cevabını vermişlerdir. Bulgular babaların da büyük çoğunluğunun ilkokul mezunu olduğunu ortaya koymuştur. Veli babalar arasında okur-yazar olmayanlar en az oranı oluşturmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre babaların eğitim düzeyleri annelerin eğitim düzeylerinden daha yüksektir.

Tablo 5 ve 6.daki bulgular toplu değerlendirildiğinde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini alan öğrencilerin ailelerinin eğitim düzeylerinin genelde ilköğretim

seviyesinde olduğunu söylemek mümkündür. Sonuçlar, ülkemizin eğitim düzeyi ile ilgili istatistiki verilerle büyük ölçüde örtüşmektedir⁴¹ denilebilir.

Tablo-7: Veli Anne-Babanın Çalışma Durumu

<i>Veli Anne-Babanın Çalışma Durumu Nedir?</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Her ikisi çalışıyor	32	13,2
Sadece baba çalışıyor	169	69,8
Sadece anne çalışıyor	13	5,4
Her ikisi de çalışmıyor	20	8,3
Anne ya da baba emekli	8	3,3
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-7’de görüldüğü üzere araştırmamıza katılan velilerin %69,8’si “sadece baba çalışıyor”, %32,7’si “her ikisi çalışıyor”, %13,2’si “sadece anne çalışıyor”, %8,3’ü “her ikisi çalışmıyor” ve %3,3’ü ise “anne ya da baba emekli” cevabını vermişlerdir. Bulgular örneklem grubunun büyük çoğunluğunu çalışan babalar olduğunu göstermektedir. Anne –babanın birlikte çalıştığı aile oranı da azımsanmayacak düzeydedir. Sonuçlar, ülkemizin sosyokültürel yapısına uygun olarak devlet istatistik kurumunun çalışanlar sonuçları ile ilgili verileri ile örtüşmektedir.⁴²

Tablo-8: Velilerin Ortalama Gelir Durumu

<i>Velilerin Ortalama Gelir Durumu Nedir?</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
500 tl'den az	71	29,3
500-1000 tl arası	110	45,5
1000-1500 tl arası	21	8,7
1500-2000 tl arası	21	8,7
2000 tl ve üstü	19	7,9
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

⁴¹ Devlet istatistik kurumunun 2011 yılında yaptığı araştırmaya göre okuma yazma bilmeyenlerin sayısı 3.171.270, Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyenlerin sayısı 13.810.315, İlkokul mezunu sayısı 15.333.800, Ortaokul veya dengi okul mezunu sayısı 2.856.407, Lise veya dengi okul mezunu sayısı 11.883.336, Yüksekokul veya fakülte mezunu sayısı 5.495.749 olduğu tespit edilmiştir.

⁴² D.İ.K. göre 2012 yılı Haziran döneminde, Türkiye genelinde İşgücünün eğitim ve yaş dağılımları ise şöyledir. Toplam işgücünün % 16,3'ünü 15-24 yaş grubundakiler oluşturmaktadır. Lise altı eğitilmişlerde işgücüne katılma oranı; erkekler için % 70, kadınlar için % 27,1'dir. Yükseköğretim mezunu erkeklerde % 83,7 olan işgücüne katılma oranı, kadınlarda % 68,9'dur.

Tablo-8’de görüldüğü üzere, velilerin %45,5’i “500-1000 tl arası”, %29,3’ü “500 tl’den az”, %8,7’si “1000-1500 tl arası”, %8,7’si “ 1500-2000 tl arası” ve %7,9’u ise “2000 tl ve üstü” gelire sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Bulgular velilerin büyük çoğunluğunun 500-1000 tl arası gelire sahip olduklarını ortaya koymuştur. Sonuçlar öğrenci velilerinin gelir düzeyinin genelde düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo-9: Veli Ailenin Çocuk Sayısı

<i>Veli Ailenin Çocuk Sayısı Kaçtır?</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Bir	14	5,8
İki	66	27,3
Üç	80	33,1
Dört	54	22,3
Beş ve daha fazla	28	11,6
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-9’da görüldüğü üzere velilerin %5,8’i “bir”, %27,3’ü “iki”, %33,1’i “üç”, %22,3’ü “dört”, %11,6’sı ise “beş veya daha fazla” çocuk sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Bulgular velilerin çoğunluğunun üç çocuk sahibi olduğunu ortaya koymuştur. Çocuk sayısı bir ve dörtten fazla olanların oranı oldukça düşüktür. Bu da araştırmanın yapıldığı ilin demografik yapısına uygundur denilebilir.

Tablo-10: Velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin İçeriği ve Dersin İşlenişi Hakkındaki Bilgileri

<i>Velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin içeriği ve dersin işlenişi hakkındaki bilginizi nasıl değerlendiriyorsunuz?</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Oldukça yeterli	71	29,3
Yeterli	88	36,4
Kısmen	32	13,2
Yetersiz	28	11,6
Çok yetersiz	23	9,5
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-10’da görüldüğü üzere veliler Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin içeriği ve dersin işlenişi hakkındaki bilgilerini %29,3 oranında oldukça yeterli, %36,4 oranında yeterli, % 13,2 oranında kısmen yeterli, % 11,6 oranında yetersiz ve % 9,5 oranında ise oldukça yetersiz olarak değerlendirmektedirler. Bulgular öğrenci velilerinin büyük bir kısmının dersin içeriği ve işlenişi hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını, azımsanmayacak oranda bir kısmının da dersle ilgili bilgilerinin yetersiz olduğunu göstermektedir. Sonuçlar öğrenci velilerinin genelde DKAB dersi ile ilgili oldukları, öğretmen veya ders kitaplarından yeterli bilgi edindikleri, düşüncesini oluşturmaktadır.

2. Velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğrenme Alanlarını Önemseme Düzeyleri

Bu başlık altında araştırmamıza katılan öğrenci velilerinin 2006 yılında uygulanmaya başlayan ve öğretim programında yer alan DKAB dersi öğrenme alanları çerçevesinde dersi önemseme düzeylerini tespit ederek değerlendirmeye çalışacağız.

2.1. İnanç Öğrenme Alanını Önemseme Düzeyleri

Bu alt başlıkta araştırmamıza katılan velilerin öğretim kademelerine göre DKAB öğretim programında yer alan inanç öğrenme alanlarını önemseme önceliklerine göre belirlemeye ve değerlendirmeye gayret edeceğiz.

Tablo-11: Kelime-İ Tevhit ve Kelime-i Şehadet’in Önemi Açıklaması

<i>Kelime-İ Tevhit ve Kelime-i Şehadetin Önemi Açıklaması</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	2	,8
Pek Önemli Değil	3	1,2
Önemli	26	10,7
Çok Önemli	49	20,2
Son Derece Önemli	162	66,9
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-11’de görüldüğü üzere veliler; Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi inanç öğrenme alanında yer alan kelime-i tevhit ve kelime-i şehadetin önemini açıklamasını çocukların öğrenmesini; %0,8’i “Hiç Önemli Değil”, %1,2’si “Pek Önemli Değil”

şeklinde önemsiz görürken %10,7'si “Önemli”, % 20,2'si “Çok Önemli” ve %66,9'u ise “Son Derece Önemli” şeklinde önemsemektedirler. Sonuç olarak velilerin çoğunluğu bu hususu D.K.A.B. dersi öğretim programının da ve eğitim-öğretimdeki iyileştirme çalışmalarının da önemli gördüğünü belirtmiştir.

Tablo-12: Allah İnancının Önemini ve Hayatımızdaki Yerini Bilmesi

<i>Allah İnancının Önemini ve Hayatımızdaki Yerini Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	0	0
Önemli	25	10,3
Çok Önemli	53	21,9
Son Derece Önemli	164	67,8
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-12’de görüldüğü üzere, veliler Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden inanç öğrenme alanı ile ilgili Allah İnancının Önemini ve Hayatımızdaki Yerini bilmesine verdikleri önemi %10,3’ü “Önemli”, % 21,9’u “Çok Önemli” ve %67,8’i ise “Son Derece Önemli” şeklinde ifade etmişlerdir. Bulgular velilerin çoğunluğunun Allah inancının hayatındaki yerini “Son Derece Önemli” bulurken cevaplarda “Hiç Önemli Değil”, “Pek Önemli Değil” yanıtlarının verilmemesi de dikkat çekicidir. Yapılan bir araştırmada öğrencilerin Allah inancı öğretiminden önemseme düzeyleri yüksektir.⁴³ Allah İnancının Önemini ve Hayatımızdaki Yerini Bilmesi kazanımı öğrenciler ve veliler açısından önemli görülmektedir.

⁴³ Çabuk, Salih Kerem, **İlköğretim Öğrencilerinde Allah İnancı**, , Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2006, s.218.

Tablo-13: Peygamberlere, Meleklerle, Kitaplara, Ahiret Gününe, Kazaya ve Kadere Neden İnanıldığını Bilmesi

<i>Peygamberlere, Meleklerle, Kitaplara, Ahiret Gününe, Kazaya ve Kadere Neden İnanıldığını Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	2	,8
Önemli	28	11,6
Çok Önemli	65	26,9
Son Derece Önemli	147	60,7
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-13’de görüldüğü üzere veliler, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden inanç öğrenme alanı ile ilgili peygamberlere, meleklerle, kitaplara, ahiret gününe, kazaya ve kadere neden inanıldığını bilmesine verdiği önemi, %10,8’i “Pek Önemli Değil”, %11,6’sı “Önemli”, % 26,9’u “Çok Önemli” ve %60,7’si ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermişlerdir. Sonuçlar velilerin çoğunluğunun (%60,7) konuyu “Son Derece Önemli” bulduklarını ve “Hiç Önemli Değil” yanıtını vermediklerini ortaya koymuştur. İnanç esasları noktasında peygamberlere, meleklerle, kitaplara, ahiret gününe, kazaya ve kadere neden inanıldığını ayrıntılı ve özüne uygun bilgiler ışığında öğrenmesini istemektedirler. Velilerin bu gereksinimi karşılayan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini önemsemeleri oldukça önemlidir.

Tablo-14: Kuranda Adı Geçen Peygamberleri Bilmesi

<i>Kuranda Adı Geçen Peygamberleri Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	5	2,1
Önemli	50	20,7
Çok Önemli	77	31,8
Son Derece Önemli	110	45,5
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-14’de görüldüğü üzere veliler; Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden inanç öğrenme alanı ile ilgili kuranda adı geçen peygamberleri bilmesine verdikleri önemi %2,1’i “Pek Önemli Değil”, %20,7’si “Önemli”, % 31,8’i “Çok Önemli” ve

%45,5'i ise "Son Derece Önemli" yanıtı ile ifade etmişlerdir. Bulgular velilerin çoğunluğunun konunun öğretilmesini "Son Derece Önemli" bulurken cevaplarda "Hiç Önemli Değil" yanıtının yanıtlarının verilmemesi de dikkat çekicidir.

Tablo-15: Meleklerin Özelliklerini ve Görevlerinin Neler Olduğunu Bilmesi

<i>Meleklerin Özelliklerini ve Görevlerinin Neler Olduğunu Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	3	1,2
Önemli	47	19,4
Çok Önemli	69	28,5
Son Derece Önemli	123	50,8
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-15’de görüldüğü üzere veliler; Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden inanç öğrenme alanı ile ilgili meleklerin özelliklerini ve görevlerinin neler olduğunu bilmesine %1,2’si “Pek Önemli Değil”, %19,4’ü “Önemli”, % 28,5’i “Çok Önemli” ve %50,8’i ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Velilerin çoğunluğunun (%50,8) “Son Derece Önemli” bulması ve “Hiç Önemli Değil” yanıtının verilmemesi, bulgular açısından dikkat çeken unsurlar olmuştur.

Tablo-16: Ahiret, Kıyamet ve Yeniden Dirilme Gibi Kelimeleri Açıklaması

<i>Ahiret, Kıyamet ve Yeniden Dirilme Gibi Kelimeleri Açıklaması</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	4	1,7
Önemli	44	18,2
Çok Önemli	68	28,1
Son Derece Önemli	126	52,1
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-16’da görüldüğü üzere veliler; Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden inanç öğrenme alanı ile ilgili ahiret, kıyamet ve yeniden dirilme gibi kelimeleri açıklamasına %1,7’si “Pek Önemli Değil”, %18,2’si “Önemli”, % 28,1’i “Çok Önemli” ve %52,1’i ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Sonuç olarak bulgu velilerin

çoğunluğunun konuyu (%52,1) “Son Derece Önemli” bulduklarını göstermiştir. Cevaplar arasında “Hiç Önemli Değil” yanıtının verilmemesi de konuya atfedilen değeri ortaya koyması açısından anlamlıdır. Yapılan bir araştırma ahirete iman konusunun öğrencisinin eğitiminde nasıl bir rol oynadığını ve aile açısından önemini göstermektedir.⁴⁴

Tablo-17: Kaza ve Kader Kelimelerinin Anlamını Bilmesi

<i>Kaza ve Kader Kelimelerinin Anlamını Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	,4
Pek Önemli Değil	6	2,5
Önemli	56	23,1
Çok Önemli	73	30,2
Son Derece Önemli	106	43,8
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-17’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden inanç öğrenme alanı ile ilgili kaza ve kader kelimelerinin anlamını bilmesine verdikleri önemi velilerin %0,4’ü “Hiç Önemli Değil”, %2,5’i “Pek Önemli Değil”, %23,1’i “Önemli”, % 30,2’si “Çok Önemli” ve %43,8’i ise “Son Derece Önemli” yanıtıyla ifade etmişlerdir. Bulgular velilerin öğrencilerinin hayat boyu karşısına çıkacak olan bu iki kavramın anlamını bilmesini önemli bulduğunu göstermektedir.

⁴⁴Allah’a iman ve ahirete iman aile içinde yaşayan çocuklarının aklına ve kalbine küçük yaştan itibaren işlenmiş, ailede o hayat yaşanmış ise, o zaman çocuklar, Allah’a ve peygambere itaatten ve vazifeden sonra anne ve babanın rızalarının çok önemli olduğunu bilecekler, onların rızasını kazanmadan cennete girişin mümkün olmadığına inanıp, onlara yaşlandıkları zamanda daha da saygılı ve itaatli davranacaklar, öf bile demeyeceklerdir. Demirtaş, İbrahim, **Ahiret İncasının İnsan Üzerindeki Psikolojik ve Sosyolojik Etkileri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van, 2008, s.58.

Tablo-18: Kaza ve Kaderle İlgili Toplumda Yaygın Olan Yanlış Anlayışları ve Sebeplerini İrdelemesi

<i>Kaza ve Kaderle İlgili Toplumda Yaygın Olan Yanlış Anlayışları ve Sebeplerini İrdelemesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	,4
Pek Önemli Değil	13	5,4
Önemli	57	23,6
Çok Önemli	72	29,8
Son Derece Önemli	99	40,9
Toplam	242	100,0

Tablo-18 'de görüldüğü üzere velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden inanç öğrenme alanı ile ilgili kaza ve kaderle ilgili toplumda yaygın olan yanlış anlayışları ve sebeplerini irdelemesine verdikleri önemi %0,4'ü “Hiç Önemli Değil”, %5,4'ü “Pek Önemli Değil”, %23,6'sı “Önemli”, % 29,8'i “Çok Önemli” ve %40,9'u ise “Son Derece Önemli” yanıtıyla ifade etmişlerdir. Bulgular çocuklarının kaza ve kaderle ilgili toplumda yaygın olan yanlış anlayışları bilerek ve sebeplerini irdeleyerek kaderin akıl sahibi, özgür ve sorumlu olmak gibi özelliklerini öğrenecek olmaları ve kaza ve kader inancının bireyin tedbir almasına engel olmadığını kavrayacak olmalarından dolayı velilerin çoğunluğu bu hususu önemli bulmuş olabilir.

Tablo-19: Diğer İnanç Sahiplerine Saygılı Olması

<i>Diğer İnanç Sahiplerine Saygılı Olması</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	7	2,9
Pek Önemli Değil	12	5,0
Önemli	60	24,8
Çok Önemli	59	24,4
Son Derece Önemli	104	43,0
Toplam	242	100,0

Tablo-19'da görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden inanç öğrenme alanı ile ilgili diğer inanç sahiplerine saygılı olmasına velilerin %2,9'u “Hiç Önemli Değil”, %5'i “Pek Önemli Değil”, %24,8'i “Önemli”, % 24,4'ü “Çok Önemli”

ve %43'ü ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Sonuçlar velilerin çoğunluğunun (%43) konuyu “Son Derece Önemli” bulduklarını göstermiştir.

2.2.İbadet Öğrenme Alanını Önemseme Düzeyleri

Bu alt başlıkta araştırmamıza katılan velilerin öğretim kademelerine göre DKAB öğretim programında yer alan ibadet öğrenme alanlarını önemseme öncelik sırasına göre belirlemeye ve değerlendirmeye gayret edeceğiz.

Tablo-20: İbadet İle İlgili Kavramları Anlaması ve Kullanması

<i>İbadet İle İlgili Kavramları Anlaması ve Kullanması</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	1	,4
Önemli	42	17,4
Çok Önemli	80	33,1
Son Derece Önemli	119	49,2
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-20’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden ibadet öğrenme alanı ile ilgili ibadet ile ilgili kavramları anlaması ve kullanmasına verilen önemi velilerin %0,4’ü “Pek Önemli Değil”, %17,4’ü “Önemli”, % 33,1’i “Çok Önemli” ve %49,2’si ise “Son Derece Önemli” yanıtını vererek ortaya koymuşlardır. Sonuçlar velilerin çoğunluğunun (%49,2) konuyu “Son Derece Önemli” bulduklarını gösterirken “Hiç Önemli Değil” yanıtının verilmemesi bu anlamda dikkat çekicidir.

Tablo-21: Niçin İbadet Edildiğini Bilmesi

<i>Niçin İbadet Edildiğini Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	2	,8
Önemli	25	10,3
Çok Önemli	75	31,0
Son Derece Önemli	140	57,9
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-21’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden ibadet öğrenme alanı ile ilgili ibadet ile ilgili kavramları anlaması ve kullanması %0,8 oranında “Pek Önemli Değil”, %10,3 oranında “Önemli”, % 31 oranında “Çok Önemli” ve %57,9 oranında ise “Son Derece Önemli” bulmuştur. Sonuçlar velilerin çoğunluğunun (%57,9) konuyu “Son Derece Önemli” bulduklarını göstermiştir. Cevaplar arasında “Hiç Önemli Değil” yanıtının yer almaması da dikkat çekicidir. Nitekim yapılan bir araştırmada ibadetin niçin yapılması gerektiğini açıklayan bir niteliktedir.⁴⁵

Tablo-22: Yapması gereken ibadetleri bilmesi

<i>Yapması gereken ibadetleri bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	,4
Pek Önemli Değil	3	1,2
Önemli	28	11,6
Çok Önemli	74	30,6
Son Derece Önemli	136	56,2
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-22’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden ibadet öğrenme alanı ile ilgili yapması gereken farz ibadetleri bilmesine velilerin %0,4’ü “Hiç Önemli Değil”, %1,2’si “Pek Önemli Değil”, %11,6’sı “Önemli”, % 30,6’sı “Çok Önemli” ve %56,2’si ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Mükellef olan her müslümanın bizzat kendisinin yapması gereken farzdır. Her müslümanın yapması ve sakınması emredilen dinin hükümlerini öğrenmesi farz-ı ayn’dır. Bu açıdan bakıldığında lüzumu kadar öğrenmek ve çoluk çocuğuna öğretmek, farz-ı ayn’dır. Öğrenmeyenler ve çoluk çocuğuna öğretmeyenler büyük günah işlemiş olur. Veliler bu bilgiler doğrultusunda yapması gereken ibadetleri bileşi kazanımı son derece önemli görmüş olabilirler.

⁴⁵ İbadetler genel olarak bireyin kişilik ve karakterlerini düzenleyen ve dengeleyen sistemlerdir. Bu bağlamda ibadetlerini yerine getiren kişi, Allah karşısındaki bağımlılığını ve acizliğini tecrübe ederek büyülenme ve bağımsızlık duygularının meydana getirebileceği ölçüsüz ve sorumsuz davranışlardan uzak bir kişilik geliştirir. Hökelekli, Hayati, **Din Psikolojisi**, TDV Yayınları, Ankara, 1993, s. 241.

Tablo-23: Niçin ve Nasıl Dua Edildiğini Bilmesi

Sınıf	<i>Niçin ve Nasıl Dua Edildiğini Bilmesi</i>											
	<i>Hiç Önemli değil</i>		<i>Pek Önemli değil</i>		<i>Önemli</i>		<i>Çok Önemli</i>		<i>Son Derece Önemli</i>		<i>Toplam</i>	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
4	1	5,0	0	0	1	5,0	7	35,0	11	55,0	20	100
5	0	0	0	0	2	6,7	11	36,7	17	56,7	30	100
6	0	0	2	6,1	5	15,2	11	33,3	15	45,5	33	100
7	0	0	0	0	7	10,9	21	32,8	36	56,3	64	100
8	0	0	2	2,1	19	20,0	24	25,3	50	52,6	95	100
Toplam	1	0,4	4	1,7	34	14,0	74	30,6	129	53,3	242	100
$X^2(5): 24,298, p<0,5$												

Tablo-23’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden ibadet öğrenme alanı ile ilgili niçin ve nasıl dua edildiğini bilmesine velilerin %0,4’ü “Hiç Önemli Değil”, %1,7’si “Pek Önemli Değil”, %14’ü “Önemli”, % 30,6’sı “Çok Önemli” ve %53,3’ü ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Sonuçlar velilerin çoğunluğunun (%53,3) konuyu “Son Derece Önemli” bulduklarını göstermiştir. Yapılan bir araştırmada genel olarak ilköğretim okulunda din kültürü ve ahlak bilgisi dersi alan tüm sınıf gruplarının, düzenli ve devamlı olarak yaptıkları dua ve ibadetlerin ruh sağlıkları üzerinde olumlu etkiler yaptığını inandıklarını ifade etmektedir.⁴⁶ Bu açıdan bakıldığında ibadet öğrenme alanı ile ilgili niçin ve nasıl dua edildiğini bilmesi ile kaçınıcı sınıfta olduğu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo-24: İbadetlerin Toplumsal ve Bireysel Faydalarını Bilmesi

<i>İbadetlerin Toplumsal ve Bireysel Faydalarını Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	,4
Pek Önemli Değil	11	4,5
Önemli	49	20,2
Çok Önemli	92	38,0
Son Derece Önemli	89	36,8
Toplam	242	100,0

⁴⁶ Koç, Mustafa, **Ergenlik Döneminde Dua ve ibadet Psikolojisinin Ruh Sağlığı Üzerindeki Etkileri**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2002, s.101.

Tablo-24’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden ibadet öğrenme alanı ile ilgili ibadetlerin toplumsal ve bireysel faydalarını bilmesine velilerin %0,4’ü “Hiç Önemli Değil”, %4,5’i “Pek Önemli Değil”, %20,2’si “Önemli”, % 38’i “Çok Önemli” ve %36,8’i ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Sonuçlar velilerin çoğunluğunun (%36,8) ele alınan konuyu “Son Derece Önemli” bulduklarını göstermiştir. Diğer kazanımların önem derecelerine bakıldığında bu kazanıma verilen son derece önemli derecesi (%36,8) daha az olduğu görülmektedir.

Tablo-25: Maddi ve Manevi Temizliğin Öneminin Farkında Olması

<i>Maddi ve Manevi Temizliğin Öneminin Farkında Olması</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	,4
Pek Önemli Değil	0	0
Önemli	53	21,9
Çok Önemli	77	31,8
Son Derece Önemli	111	45,9
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-25’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden ibadet öğrenme alanı ile ilgili maddi ve manevi temizliğin öneminin farkında olmasına velilerin %0,4’ü “Hiç Önemli Değil”, , %21,9’u “Önemli”, % 31,8’i “Çok Önemli” ve %45,9’u ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Yüce Allah pisliğin müşriklerin⁴⁷ ve münafıkların⁴⁸ bir özelliği olduğunu Kuran-ı Kerim’de bildirmiştir. Bununla beraber Rabbimiz, müminleri de tertemiz kılmak istediğini haber vermiştir.⁴⁹ Tüm bunları bilen veliler, maddi manevi pisliğin her türlüşünden kaçınmak konusunda öğrencilerinin de bilgi sahibi olmasını istedikleri görülmektedir.

⁴⁷ Tevbe Suresi, 28

⁴⁸ Tevbe Suresi, 95

⁴⁹ Enfal Suresi, 11

Tablo-26: Namaz İbadetinin Anlamını ve Ne İçin Kılınması Gerektiğini Açıklaması

İkamet edilen yer	Namaz İbadetinin Anlamını ve Ne İçin Kılınması Gerektiğini Açıklaması									
	Pek Önemli değil		Önemli		Çok Önemli		Son Derece Önemli		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
İl	2	2	9	8,8	40	39,2	51	50	102	100
İlçe	0	0	0	0	0	0	2	100	2	100
Kasaba	0	0	4	6,8	9	15,3	46	78	59	100
Köy	0	0	12	15,2	26	32,9	41	51,9	79	100
Toplam	4	1,7	41	16,9	83	34,3	112	46,3	242	100

Tablo-26’da görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden ibadet öğrenme alanı ile ilgili namaz ibadetinin anlamını ve ne için kılınması gerektiğini açıklaması ile ikamet edilen yer arasında anlamlı bir ilişki vardır.

İlde ikamet eden velilerden Namaz İbadetinin Anlamını ve Ne İçin Kılınması Gerektiğini Açıklamasını %50’si “Son Derece Önemli”, %39,2’si “Çok Önemli”, %8,8’i “Önemli”, %2’si “Pek Önemli Değil” bulmaktadır. Bu konuda “Hiç Önemli Değil” olarak belirten yoktur. İlçede ikamet eden velilerin % 2’si konuyu “Son Derece Önemli” bulmaktadır. Diğer önem derecelerinin yer almamasının sebebi olarak da anket formlarının tez çalışması gereği il, kasaba ve köyde ikamet eden velilere ulaştırılması bunun neticesinde de ilçede ikamet eden veli sayısının yok denecek kadar azlığı diyebiliriz. Kasabada ikamet eden velilerden Namaz İbadetinin Anlamını ve Ne İçin Kılınması Gerektiğini Açıklamasını % 78’i “Son Derece Önemli”, %15,3’ü “Çok Önemli”, %6,8’i “Önemli” bulmaktadır. “Pek Önemli Değil” ve “Hiç Önemli Değil” yanıtlarının verilmemesi de dikkat çekicidir. Köyde ikamet eden veliler ise konuyu %51,9 “Son Derece Önemli”, %32,9 “Çok Önemli”, %15,2 “Önemli” bulmaktadır. Yine “Pek Önemli Değil” ve “Hiç Önemli Değil” yanıtlarının verilmediği görülmektedir. Sonuç olarak kasaba ve köyde ikamet eden veliler ilde ikamet eden velilere göre namaz ibadetini daha çok önemsediklerini⁵⁰ söyleyebiliriz.

⁵⁰ “Yerleşme çevresi ve toplumsal çevrenin günlük namaz kılmakta Önemli bir etken olduğu görülmektedir. Kırsal kesimde günlük namaza bağlılık kenttekinden daha çoktur. Fakat “Kırsal kesimde kentleşmenin etkileri arttıkça köy topluluklarının cemaat özellikleri de azaldığından, dini pratiklere bağlılıkta Önemli bir etken olan toplumsal baskı ve kontrol de etkinliğini giderek yitirmekte, böylece günlük namazlara olan ilgide azalmaktadır. Kent merkezinde de geleneksel çevreden modern çevrelere doğru çıkıldıkça namaza ilginin hissedir ölçüde düştüğü görülmektedir. Karadoğu, Ali, **Sosyo-Kültürel Açından Namaz İbadeti**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2008, s.265.

Tablo-27: Namazın Farzlarını ve Nasıl Kılındığını Öğrenmesi

<i>Namazın Farzlarını ve Nasıl Kılındığını Öğrenmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	3	1,2
Önemli	25	10,3
Çok Önemli	80	33,1
Son Derece Önemli	134	55,4
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-27’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden ibadet öğrenme alanı ile ilgili namazın farzlarını ve nasıl kılındığının öğrenilmesine velilerin %1,2’si “Pek Önemli Değil”, %10,3’ü “Önemli”, % 33,1’i “Çok Önemli” ve %55,4’ü ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Bulgular namazı doğru kılmakla ilgili ayetler⁵¹ ana-babanın çocuklarına namaz terbiyesi alması hususunda namazın farzları ile nasıl kılması gerektiğini bilmesi konusunda verdikleri önemi açıklar niteliktedir.

Tablo-28: Niçin Oruç Tutulduğunu Açıklaması

<i>Niçin Oruç Tutulduğunu Açıklaması</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	6	2,5
Önemli	34	14,0
Çok Önemli	81	33,5
Son Derece Önemli	121	50,0
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-28’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden ibadet öğrenme alanı ile ilgili niçin oruç tutulduğunu açıklamasına velilerin %2,5’i “Pek Önemli Değil”, %14’ü “Önemli”, % 33,5’i “Çok Önemli” ve %50’si ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Sonuçlar velilerin çoğunluğunun (%50) konuyu DKAB

⁵¹ Bakara suresi, ayet 43- Hem namazı dosdoğru kılın, zekatı verin, rükû edenlerle birlikte siz de rükû edin. En'am suresi, ayet 72- Bize: "Namazı dosdoğru kılın, Allah'a karşı gelmekten sakının" (diye emredildi), toplanacağınız yer O'nun huzurudur.

dersinde ele almayı “Son Derece Önemli” gördüklerini ortaya koyarken cevaplar arasında “Hiç Önemli Değil” yanıtının yer almaması dikkat çekicidir. Ayrıca yapılan bir alan araştırmasında orucun önemini ortaya koymaktadır.⁵²

Tablo-29: Orucun Nasıl Tutulduğunu ve Faydalarını Bilmesi

<i>Orucun Nasıl Tutulduğunu ve Faydalarını Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	,4
Pek Önemli Değil	2	,8
Önemli	43	17,8
Çok Önemli	85	35,1
Son Derece Önemli	111	45,9
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-29’da görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden ibadet öğrenme alanı ile ilgili orucun nasıl tutulduğunu ve faydalarını bilmesine velilerin %0,4’ü “Hiç Önemli Değil”, %0,8’i “Pek Önemli Değil”, %17,8’i “Önemli”, % 35,1’i “Çok Önemli” ve %45,9’u ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Bulgular, velilerin çoğunluğunun (%45,9) konuyu “Son Derece Önemli” kabul ettiklerini ortaya koymuştur.

Tablo-30: Orucu Bozan Halleri Bilmesi

<i>Orucu Bozan Halleri Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	,4
Pek Önemli Değil	5	2,1
Önemli	41	16,9
Çok Önemli	72	29,8
Son Derece Önemli	123	50,8
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

⁵² Türkiye’de oruç psikolojisi üzerine yapılan bir alan araştırmasında; gençlerin %75’inin, oruç tutmanın kişiliklerini geliştirdiği kanaatine sahip oldukları; bu ibadetin onların, özellikle sabır, hoşgörü, merhamet, sevgi ve şefkat gibi diğer bireylere dönük duygularının harekete geçmesinde etkili olduğu; ayrıca toplumda başkaları tarafından, olumlu kişilik özelliklerine sahip ve benlik değerleri yüksek bireyler olarak algılandıkları saptanmıştır. Uysal, Veysel, **Psiko-sosyal Açıdan Oruç**, TDV Yay., Ankara 1994, s.152-166,249

Tablo-30’da görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden ibadet öğrenme alanı ile ilgili orucu bozan halleri bilmesine velilerin %0,4’ü “Hiç Önemli Değil”, %2,1’i “Pek Önemli Değil”, %16,9’u “Önemli”, % 29,8’i “Çok Önemli” ve %50,8’i ise “Son Derece Önemli” bulmuştur. Sonuçlar deneklerin çoğunluğunun (%50,8) konuyu “Son Derece Önemli” gördüklerini ortaya koymuştur.

Tablo-31: Paylaşma ve Yardımlaşmanın Birey ve Toplum İçin Önemi Açıklaması

<i>Paylaşma ve Yardımlaşmanın Birey ve Toplum İçin Önemi Açıklaması</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	3	1,2
Önemli	45	18,6
Çok Önemli	84	34,7
Son Derece Önemli	110	45,5
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-31’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden ibadet öğrenme alanı ile ilgili paylaşma ve yardımlaşmanın birey ve toplum için önemini açıklamasına velilerin %1,2’si “Pek Önemli Değil”, %18,6’sı “Önemli”, % 34,7’si “Çok Önemli” ve %45,5’i ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Sonuçlar velilerin çoğunluğunun (%45,5) konuyu “Son Derece Önemli” bulduklarını göstermektedir. Cevaplar arasında “Hiç Önemli Değil” yanıtının yer almaması dikkat çekicidir. Velinin paylaşma ve yardımlaşmanın birey ve toplum için önemini açıklamasını Son Derece Önemli bulmasının nedeni öğrencisinin okulda daha iyi bir eğitim almasından kaynaklanmaktadır diyebiliriz. Nitekim ilkokuldan itibaren okul, birey üzerinde ailesinden çok daha fazla etkilidir olması ve bunun sebebi olarak da çocuğun bu dönemde, zihinsel gelişiminin yanında sosyal gelişiminin de hızlı olmasıdır. Paylaşma ve yardımlaşma değerini içselleştirmiş bir çocuğun, cimrilik hastalığından kurtulmuş ve topluma uyumlu olgun bir birey olma yolunda önemli bir mesafe kat

etmesi ve ailesi için bunun öğretiminin önemli olması araştırmamızın önemini göstermektedir.⁵³

Tablo-32: Zekat ve Sadakaların Birey ve Topluma Faydasını Bilmesi

<i>Zekat ve Sadakaların Birey ve Topluma Faydasını Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	,4
Pek Önemli Değil	6	2,5
Önemli	37	15,3
Çok Önemli	89	36,8
Son Derece Önemli	109	45,0
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-32’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden ibadet öğrenme alanı ile ilgili zekat ve sadakaların birey ve topluma faydasını bilmesine velilerin %0,4’ü “Hiç Önemli Değil”, %2,5’i “Pek Önemli Değil”, %15,3’ü “Önemli”, % 36,8’i “Çok Önemli” ve %45’i ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Bulgular katılımcıların çoğunluğunun (%45) konuyu “Son Derece Önemli” gördüklerini ortaya koymuştur.

Tablo-33: Hac ve Umre İle İlgili Mekan ve Kavramları Açıklaması

<i>Hac ve Umre İle İlgili Mekan ve Kavramları Açıklaması</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	5	2,1
Önemli	38	15,7
Çok Önemli	87	36,0
Son Derece Önemli	112	46,3
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-33’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden ibadet öğrenme alanı ile ilgili hac ve umre ile ilgili mekan ve kavramları açıklamasına velilerin

⁵³Okumuşlar, Muhiddin, **7-12 Yaş Çocuklarda Paylaşma ve Yardımlaşma Değerlerinin Hadisler Işığında Öğretimi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2010, s.118, 119.

%2,1'i "Pek Önemli Değil", %15,7'si "Önemli", % 36'sı "Çok Önemli" ve %46,3'ü ise "Son Derece Önemli" yanıtını vermiştir. Sonuçlar katılımcılarının Önemli bir kısmının (%46,3) konuyu "Son Derece Önemli" gördüklerini ortaya koymuştur. Bu anlamda "Hiç Önemli Değil" seçeneğinin tercih edilmemesi de ulaşılan sonuçları desteklemiştir.

Tablo-34: Hac İbadetinin Niçin ve Nasıl Yapıldığını Bilmesi

<i>Hac İbadetinin Niçin ve Nasıl Yapıldığını Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	,4
Pek Önemli Değil	6	2,5
Önemli	40	16,5
Çok Önemli	73	30,2
Son Derece Önemli	122	50,4
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-34'de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden ibadet öğrenme alanı ile ilgili hac ibadetinin niçin ve nasıl yapıldığını bilmesine velilerin %0,4'ü "Hiç Önemli Değil", %2,5'i "Pek Önemli Değil", %16,5'i "Önemli", % 30,2'si "Çok Önemli" ve %50,4'ü ise "Son Derece Önemli" yanıtını vermiştir. Sonuçlar katılımcılarının yarısının (%50,4) konuyu "Son Derece Önemli" bulduklarını ortaya koymuştur. Bunun gerekçesi olarak da halk arasında haccın önemi ve ona verilen değer ana neden olarak gösterilebilir.⁵⁴

Tablo-35: Kurban İbadetinin Anlamını ve Faydalarını Bilmesi

<i>Kurban İbadetinin Anlamını ve Faydalarını Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	,4
Pek Önemli Değil	3	1,2
Önemli	38	15,7
Çok Önemli	78	32,2
Son Derece Önemli	122	50,4
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

⁵⁴İnsanın hem malı hem de bedeniyle gerçekleştirdiği hac, sosyal birliği fiilen gerçekleştirecek olan en büyük ve en kapsamlı bir kulluk alametidir ki, bunun kapsamının genişliğini yeryüzünde hiçbir mekanda bulmak mümkün değildir. Şahin, Hacer, **Toplumsal İlişkiler Açısından Hac İbadetinin Analizi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006, s.8.

Tablo-35’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden ibadet öğrenme alanı ile ilgili kurban ibadetinin anlamını ve faydalarını bilmesi velilerin %0,4’ü “Hiç Önemli Değil”, %1,2’si “Pek Önemli Değil”, %15,7’si “Önemli”, %32,2’si “Çok Önemli” ve %50,4’ü ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Sonuçlar katılımcıların yarısından fazlasının (%50,4) konuyu “Son Derece Önemli” bulduklarını ortaya koymuştur. Ailelerin çocukları üzerinde birçok konuda olduğu gibi dinî inanç ve tutumlarda da etkisi çoktur. Çocuklar küçük yaşlarda dinî ibadetleri büyüklerinden görür ve taklit ederler. Bu durum kurban ibadeti içinde geçerlidir.⁵⁵ Nitekim yapılan bir araştırmada Ailesinde kurbanın sıkça kesildiği çocuklarla, genellikle kesilmeyen veya hiç kesilmeyen ailelerin çocuklarında kurban kesme davranışındaki sıklık açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Ailesinde kurban kesilenler bu davranışı ailelerinden sıkça gördükleri için sürdürürken, çocukluk yıllarında ailesi kurban kesmek istediği halde maddi yetersizliklerden kesememiş ve bundan olumsuz etkilenmiş çocuklar ise yetişkinliğe ulaştıklarında bu tecrübeleri tekrar yaşamamak için kurban kesme konusunda daha istekli davrandıkları görülmüştür.⁵⁶

2.3. Hz. Muhammed Öğrenme Alanını Önemseme Düzeyleri

Bu alt başlıkta araştırmamıza katılan velilerin öğretim kademelerine göre DKAB öğretim programında yer alan Hz. Muhammed öğrenme alanlarını önemseme önceliklerine göre belirlemeye ve değerlendirmeye gayret edeceğiz.

⁵⁵Hökelekli, **a.g.e**, s. 254–259;Peker, Hüseyin, **Din Psikolojisi**, s.167–168.;Şentürk, Habil, **Din Psikolojisi**, Esra Yayınları, Konya, 1997,s.94.;Certel Hüseyin, **Din Psikolojisi**, Andaç Yayınları, Ankara, 2003,s.164.

⁵⁶Çetin, Özer, **Kurban İle İlgili İnanç ve Tutumlar**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2008, s.155.

Tablo-36: Hz. Muhammed’in Ailesi Doğumu Çocukluğu Gençlik Yılları Hakkında Bilgisinin Olması

<i>Hz. Muhammed’in ailesi doğumu çocukluğu gençlik yılları hakkında bilgisinin olması</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	2	0,8
Pek Önemli Değil	0	0
Önemli	29	12,0
Çok Önemli	64	26,4
Son Derece Önemli	147	60,7
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-36’da görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Hz. Muhammed öğrenme alanında Hz. Muhammed’in ailesi, doğumu, çocukluğu, gençlik yılları hakkında bilgi sahibi olunmasını velilerin %0,8’i “Hiç Önemli Değil”, %12’si “Önemli”, % 26,4’ü “Çok Önemli” ve %60,7’si ise “Son Derece Önemli” bulmuştur. Sonuçlar deneklerin ele alınan konuyu (%60,7) “Son Derece Önemli” kabul ettiklerini göstermektedir. Bunun sebebi olarak kişinin, karakteri hakkında en sağlıklı malumat, aile hayatının araştırılmasıyla elde edilir ve kişinin diğer insanlara anlattığı, şefkat, merhamet, cömertlik, ahde vefa gibi insanı yücelten değerleri, kendi hayatında nasıl tatbik ettiği anlaşılması için aile hayatı, önemli ve şaşmaz bir ölçüdür. Bunun için Peygamberimizin hayatı, bu ölçüler içinde değerlendirdiğimiz de, yeryüzünde gelmiş geçmiş ve gelecek bütün hanelerin, kurulacak bütün yuvaların en sade, en mutlu, en samimi, en bahtiyar ve en feyizlisi, onun hanesinin olduğunu müşahade ederiz. Yani Hz. Muhammed’in ailesi doğumu çocukluğu gençlik yılları hakkında bilgisi olan kişi bunu hayatında tatbik etmesi açısından önemlidir.⁵⁷ Bu açıdan bakıldığında velilerin Hz. Muhammed’in ailesi doğumu çocukluğu gençlik yılları hakkında bilgisi olması kazanımını son derece önemli buldukları söylenebilir.

⁵⁷ Kavuştu, Şura, **Hz. Muhammed’in Aile Reisi Olarak Örnek Şahsiyeti**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2006, s.109.

Tablo-37: Hz. Muhammed’in Evliliği ve Çocukları Hakkında Bilgisinin Olması

<i>Hz. Muhammed’in Evliliği ve Çocukları Hakkında Bilgisinin Olması</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	2	,8
Pek Önemli Değil	3	1,2
Önemli	34	14,0
Çok Önemli	89	36,8
Son Derece Önemli	114	47,1
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-37’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Hz. Muhammed öğrenme alanında Hz. Muhammed’in evliliği ve çocukları hakkında bilgisinin olmasını velilerin %0,8’i “Hiç Önemli Değil”, %1,2’si “Pek Önemli Değil”, %14’ü “Önemli”, % 36,8’i “Çok Önemli” ve %47,1’i ise “Son Derece Önemli” bulduklarını ifade etmişlerdir. Hz. Peygamber ve aile hayatı ile ilgili konuların eğitim kurumlarında okutulması, aile kurumuna vurgu yapılması açısından, insanlığın kaybetmeye yüz tuttuğu değerleri yeniden hatırlamaları ve hayatlarında yer vermeleri açısından önemlidir.⁵⁸ Bu derce önemli konu veliler tarafından da önemli görülerek Hz. Muhammed’in evliliği ve çocukları hakkında bilgisinin olması kazanımını son derece önemli buldukları söylenebilir.

Tablo-38: Hz. Muhammed’in Peygamber Oluşunu ve Ona İlk Gelen Ayeti Bilmesi

<i>Hz. Muhammed’in Peygamber Oluşunu ve Ona İlk Gelen Ayeti Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	5	2,1
Önemli	30	12,4
Çok Önemli	66	27,3
Son Derece Önemli	141	58,3
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

⁵⁸ İlyas Canikli, “İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programında Hz. Peygamber İmajı”, e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi, www.e-şarkiyat.com- ISSN: 1308-9633 Sayı: V, Nisan 2011, s.64.

Tablo-38’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Hz. Muhammed öğrenme alanında Hz. Muhammed’in peygamber oluşunu ve ona ilk gelen ayetin bilinmesini velilerin %2,1’i “Pek Önemli Değil”, %12,4’ü “Önemli”, % 27,3’ü “Çok Önemli” ve %58,3’ü ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Sonuçlar deneklerin yarıdan fazlasının konuyu (%58,3) “Son Derece Önemli” bulunduğunu gösterirken, cevaplarda “Hiç Önemli Değil” yanıtının yer almaması dikkat çekicidir. Hz. Muhammed öğrenme alanında veliler tarafından en önemli görülen kazanımlarından biri olmasının nedeni olarak Hz. Muhammed’in peygamber olmasıyla, vahye dayanan tebliğleriyle, insanlara akıl ve hislerine kapalı bulunan yolları ve durumları kesin ve derin ilimleri açıklaması ve peygamberin insanlığa katkısının olmasından dolayı olduğu söylenilebilir.⁵⁹

Tablo-39: Hicreti ve Peygamber Efendimizin Katıldığı Savaşları Bilmesi

<i>Hicreti ve Peygamber Efendimizin Katıldığı Savaşları Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	4	1,7
Önemli	46	19,0
Çok Önemli	82	33,9
Son Derece Önemli	110	45,5
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-39’a göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Hz. Muhammed öğrenme alanında hicreti ve peygamber efendimizin katıldığı savaşları bilmesinin önemini velilerin %1,7’si “Pek Önemli Değil”, %19’u “Önemli”, % 33,9’u “Çok Önemli” ve %45,5’i ise “Son Derece Önemli” yanıtı ile ortaya koymuştur. Sonuçlar katılımcıların önemli bir bölümünün konuyu (%45,5) “Son Derece Önemli” buldukları görülmüştür. Cevaplar arasında “Hiç Önemli Değil” yanıtının yer almaması dikkat çekicidir. Bunun nedeni olarak da öğrencinin hicret ve peygamber efendimizin katıldığı savaşların önemini bilmesi ile öğrenci, insanın Allah’a götüren yolu iman şuuru ile kat etmesini sağlayacak ve dini yaşama imkanı elde etmek için arayış yollarını daha iyi

⁵⁹ Umutlu, Zehra, **Peygamber Kavramının Öğretimi(ilköğretim 5. Sınıf Örneği)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006, s.68-70.

kavrayacaktır.⁶⁰ Bu kavrayış veliler açısından hicret ve peygamber efendimizin katıldığı savaşların önemini bilmesi kazanımı ile gerçekleştiği için önem taşımaktadır.

Tablo-40: Hz. Muhammed’in peygamberlik ile ilgili özelliklerini bilmesi

<i>Hz Muhammed’in Peygamberlik İle İlgili Özelliklerini Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	,4
Pek Önemli Değil	6	2,5
Önemli	43	17,8
Çok Önemli	71	29,3
Son Derece Önemli	121	50,0
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-40’da görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden Hz. Muhammed öğrenme alanında Hz. Muhammed’in peygamberlik ile ilgili özelliklerini bilmesinin önemini valilerin %0,4’ü “Hiç Önemli Değil”, %2,5’i “Pek Önemli Değil”, %17,8’i “Önemli”, % 29,3’ü “Çok Önemli” ve %50’si ise “Son Derece Önemli” yanıtını vererek ortaya koymuşlardır. Hz. Muhammed’in Peygamberlik yönü ile hangi görevleri yerine getirmesi gerektiği, Peygamberlik görevi çerçevesinde Kur’an’ı açıklama, insanlık için bir uyarıcı ve rahmet olması, bütün bunların neticesinde de güzel ahlakın tamamlayıcısı olma gibi hususlar⁶¹ bu kazanım ile öğretildiği için Hz. Muhammed’in peygamberlik ile ilgili özelliklerini bilmesi konusu veliler için önemlidir denilebilir.

Tablo-41:Hz. Muhammed’in İnsanlara Baskı ve Zor Kullanmadan Uyarma ve Aydınlatma Görevinin Olduğunu Bilmesi

<i>Hz. Muhammed’in İnsanlara Baskı ve Zor Kullanmadan Uyarma ve Aydınlatma Görevinin Olduğunu Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	5	2,1
Önemli	35	14,5
Çok Önemli	88	36,4
Son Derece Önemli	114	47,1
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

⁶⁰ Altun, İsmail, **Mekke Müslümanlarının Habeşistan’a Hicreti**, , Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 1996, s.43.

⁶¹ Canikli, **a.g.e.**, s.66.

Tablo-41’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Hz. Muhammed öğrenme alanında Hz. Muhammed’in insanlara baskı ve zor kullanmadan uyarma ve aydınlatma görevinin olduğunu bilmesinde velilerin %2,1’i “Pek Önemli Değil”, %14,5’i “Önemli”, % 36,4’ü “Çok Önemli” ve %47,1’i ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Bulgulara göre katılımcıların önemli bir bölümü konuyu (%47,1) “Son Derece Önemli” bulurken “Hiç Önemli Değil” yanıtının verilmemesi dikkat çekicidir. Buradan hareketle, veliler öğrencilerinin Hz. Muhammed’in eğitim sistemini çevresindekilere bir şeyler anlatma şeklinin bilinmesi gerektiğini düşünerek Hz. Muhammed’in insanlara baskı ve zor kullanmadan uyarma ve aydınlatma görevinin olduğunu bilmesi kazanımını önemli bulmuş olabilir.⁶²

Tablo-42: Hz. Muhammed’in Ahlakını Örnek Alacak Kadar Bilmesi

<i>Hz. Muhammed’in Ahlakını Örnek Alacak Kadar Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	,4
Pek Önemli Değil	1	,4
Önemli	35	14,5
Çok Önemli	76	31,4
Son Derece Önemli	129	53,3
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-42’ye göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Hz. Muhammed öğrenme alanında Hz. Muhammed’in ahlakını örnek alacak kadar bilmesinde velilerin %0,4’ü “Hiç Önemli Değil”, %0,4’ü “Pek Önemli Değil”, %14,5’i “Önemli”, % 31,4’ü “Çok Önemli” ve %53,3’ü ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Sonuçlar katılımcıların yarıdan fazlasının konuyu (%53,3) “Son Derece Önemli” bulduklarını göstermiştir. Veli çocuğunun Hz. Muhammed’in güzel ahlakı gibi özgüven ve sorumluluk sahibi, kişiliği ve karakteri olumlu yönde gelişmiş, insanlar arası iletişimde

⁶²O her zaman ve mekanda büyük bir sabırla insanlara yaklaşmıştır. Tebliğe ilk başladığı günlerde yakından uzağa ilkesi gereğince önce yakın çevresindekilere hitap etmiş ama daha sonra ilim öğretmek hususunda bütün insanları eşit tutmuştur. Kaynak, Dilber, Hz. Muhammed’in Eğitim Faaliyetleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2007, s.88.

etkin ve sosyalleşmiş, , dini, milli ve ahlaki duyguları kazanmış, zararlı alışkanlıkları olmayan vb. özelliklere sahip bir birey olarak yetişmesini beklemektedir.⁶³

Tablo-43: Hz. Muhammed’in Örnek Davranışlarını Bilmesi

<i>Hz. Muhammed’in Örnek Davranışlarını Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	3	1,2
Önemli	30	12,4
Çok Önemli	82	33,9
Son Derece Önemli	127	52,5
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-43’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Hz. Muhammed öğrenme alanında Hz. Muhammed’in örnek davranışlarını bilmesini velilerin %1,2’si “Pek Önemli Değil”, %12,4’ü “Önemli”, % 33,9’u “Çok Önemli” ve %52,5’i ise “Son Derece Önemli” yanıtını vererek ortaya koymuşlardır. Sonuçlar katılımcıların yarıdan fazlasının konuyu (%52,5) “Son Derece Önemli” bulduğunu göstermektedir. Cevaplar arasında “Hiç Önemli Değil” yanıtının yer almaması dikkat çekicidir. Hz. Muhammed’in örnek davranışlarını bilmesi ünitesinde öğretime konu edilen, Hz. Muhammed’in insanlara değer vermesi, güvenilir bir şahsiyet olması, hoşgörülü olması, bilgiye önem vermesi, merhametli ve affedici olması, çalışmayı ve yardımlaşmayı sevmesi, sabırlı olması, zamanı iyi değerlendirmesi, hakkı gözetmesi, doğayı ve hayvanları sevmesi gibi günümüz insanın her zamandan daha fazla ihtiyaç duyduğu değerler ve örnek davranışlardır. Söz konusu güzel davranışlar veliler tarafından da aranılan ve öğrencilerinin tanışmasını istediği örnek davranışlardır. Bu da veliler açısından önemli görüldüğü söylenebilir.

⁶³ Can, İslam, **Velilerin İlköğretimden Beklentileri**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2010, s.172.

Tablo-44: Hz. Muhammed’in Olaylar Karşısındaki Tutumlarını Bilmesi

<i>Hz. Muhammed’in Olaylar Karşısındaki Tutumlarını Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	4	1,7
Önemli	45	18,6
Çok Önemli	79	32,6
Son Derece Önemli	114	47,1
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-44’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Hz. Muhammed öğrenme alanında Hz. Muhammed’in olaylar karşısındaki tutumlarını bilmesine velilerin %1,7’si “Pek Önemli Değil”, %18,6’sı “Önemli”, % 32,6’sı “Çok Önemli” ve %47,1’i ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak velilerin çoğunluğu (%47,1) “Son Derece Önemli” bulmaktadır ve cevaplar arasında “Hiç Önemli Değil” yanıtının bulunmaması sonuçlar açısından oldukça anlamlıdır.

Tablo-45: Veda Hutbesindeki Verilen Mesajları Bilmesi

<i>Veda Hutbesindeki Verilen Mesajları Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	
Pek Önemli Değil	4	1,7
Önemli	45	18,6
Çok Önemli	79	32,6
Son Derece Önemli	114	47,1
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-45’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden Hz. Muhammed öğrenme alanında Veda Hutbesindeki verilen mesajları bilmesine velilerin %2,9’u “Pek Önemli Değil”, %14,9’u “Önemli”, % 36,8’i “Çok Önemli” ve %45,5’i ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak velilerin çoğunluğu (%45,5) “Son Derece Önemli” bulmaktadır. Cevaplarda “Hiç Önemli Değil” yanıtının yer almaması dikkat çekicidir. Veda Hutbesinde yer alan; Allah’a iman ve itaatin gerekliliği, emaneti gözetmek, haksız kazancın yasaklanması (faiz-hırsızlık vb), can, mal ve ırzın korunması, kan davalarının yasaklanması, cahiliye döneminden kalan

kurumların kaldırılması, haram ayların yeniden vurgulanması, eşlerin birbirleri üzerindeki hakları, müminlerin kardeş olduğu, insanların birbirleri ile çekişmemeleri gerektiği, kısas ve mirasla ilgili hukukî birçok konuyu barındırmış olması velilerin önemini artırmış olabilir.

Tablo-46: Hz. Muhammed’in Vefatını ve Sahabe Üzerindeki Etkisini Bilmesi

<i>Hz. Muhammed’in Vefatını ve Sahabe Üzerindeki Etkisini Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	5	2,1
Önemli	40	16,5
Çok Önemli	73	30,2
Son Derece Önemli	124	51,2
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-46’ya göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden Hz. Muhammed öğrenme alanında Hz. Muhammed’in vefatını ve sahabe üzerindeki etkisini bilmesine velilerin %2,1’i “Pek Önemli Değil”, %16,5’i “Önemli”, % 30,2’si “Çok Önemli” ve %51,2’i ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Sonuçlar katılımcıların yarıdan fazlasının konuyu (%51,2) “Son Derece Önemli” bulunduğunu gösterirken cevaplarda “Hiç Önemli Değil” yanıtının yer almaması dikkat çekicidir.

2.4. Kur’an ve Yorumu Öğrenme Alanını Önemseme Düzeyleri

Bu alt başlıkta araştırmamıza katılan velilerin öğretim kademelerine göre DKAB öğretim programında yer alan Kur’an ve Yorumu öğrenme alanlarını önemseme önceliklerine göre belirlemeye ve değerlendirmeye gayret edeceğiz.

Tablo-47: Kur'an'ın Allah Tarafından Gönderilen Kutsal Kitap Olduğunu Bilmesi

<i>Kur'an'ın Allah Tarafından Gönderilen Kutsal Kitap Olduğunu Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	,4
Pek Önemli Değil	0	0
Önemli	17	7,0
Çok Önemli	49	20,2
Son Derece Önemli	175	72,3
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-47’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Kur'an ve Yorumu öğrenme alanında Kur'an'ın Allah tarafından gönderilen kutsal kitap olduğunu bilmesine velilerin %0,4'ü “Hiç Önemli Değil”, %7'si “Pek Önemli Değil”, %20,2'si “Önemli”, % 72,3'ü ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Sonuçlar katılımcıların önemli bir bölümünün konuyu(%53,3) “Son Derece Önemli” bulduklarını göstermektedir. Zira yüce Allah en mükemmel biçimde yarattığı insana yaratılışı gibi güzel bir hayat sürmesini sağlamak amacıyla bir rahmet olarak Kur'an-ı Kerim'i göndermiştir.⁶⁴ Kur'an-ı Kerim'in Allah tarafından gönderilen insanlığa rehber ve kutsal bir kitap olması ve bu kitabın öğrenciler tarafından bilinmesi gerektiğinden dolayı birçok anne babanın bu kazanımı önemli gördüğü söylenebilir.

Tablo-48: Kur'an'ın İndiriliş ve Kitap Haline Getiriliş Sürecini Bilmesi

<i>Kur'an'ın İndiriliş ve Kitap Haline Getiriliş Sürecini Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	2	,8
Pek Önemli Değil	4	1,7
Önemli	27	11,2
Çok Önemli	76	31,4
Son Derece Önemli	133	55,0
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

⁶⁴Kömürcü, Özlem, **Kur'an-I Kerim'in İsimlerinin Din Eğitimi Açısından İncelenmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010, s.2.

Tablo-48'e göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Kur'an ve Yorumu öğrenme alanında Kur'an'ın indiriliş ve kitap haline getiriliş sürecini bilmesine velilerin %0,8'i "Hiç Önemli Değil", %1,7'si "Pek Önemli Değil", %11,2'si "Önemli", %31,4'ü "Çok Önemli" ve %55'i ise "Son Derece Önemli" yanıtını vermiştir. Sonuçlar deneklerin önemli bir oranda konuyu (%55) "Son Derece Önemli" bulduklarını göstermektedir. Kur'an-ı Kerim'in indiriliş⁶⁵ ve kitap haline getiriliş sürecinde birçok olay ve problem ortaya çıkmıştır.⁶⁶ Bu konu hakkında bilgiye sahip olan bir öğrenci Kur'an-ı Kerim'in kutsallığını ve önemli bir kitap olduğunu kavrayabileceğinden dolayı veliler açısından bu kazanım önemli görülmüş olabilir.

Tablo-49: Kur'an'a İlişkin Kavramları Bilmesi

<i>Kur'an'a İlişkin Kavramları Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	2	,8
Pek Önemli Değil	5	2,1
Önemli	38	15,7
Çok Önemli	65	26,9
Son Derece Önemli	132	54,5
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-49'da görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Kur'an ve Yorumu öğrenme alanında Kur'an'a ilişkin kavramları bilmesine (ayet, cüz,..) velilerin %0,8'i "Hiç Önemli Değil", %2,1'i "Pek Önemli Değil", %15,7'si "Önemli", %26,9'u "Çok Önemli" ve %54,5'i ise "Son Derece Önemli" yanıtını vermiştir. Sonuçlar velilerin yarıdan fazlasının konuyu (%54,5) "Son Derece Önemli" bulduklarını göstermektedir. Kur'an-ı Kerim'in iç düzenine ilişkin 'ayet', 'sure', 'cüz', 'Mushaf' kavramları öğrencinin hayatında sıklıkla karşılaşacağı kavramlar olduğundan veliler Kur'an'a ilişkin kavramları bilmesi kazanımını önemli gördüğü söylenebilir.

⁶⁵ Altuntaş, İsmail, Azmi, **Kur'an'ın Oluşum Süreci**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2011, s.2.

⁶⁶ Şen, Ziya, **Kur'an'ın Metinleşme Sürecinde Ortaya Çıkan Problemler**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2006, s.110.

Tablo-50: Kur'an'da Kıssalara Yer Veriliş Nedenlerini Bilmesi

<i>Kur'an ve Yorumu öğrenme alanı ile ilgili Kur'an'da Kıssalara Yer Veriliş Nedenlerini Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	2	,8
Pek Önemli Değil	4	1,7
Önemli	46	19,0
Çok Önemli	78	32,2
Son Derece Önemli	112	46,3
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-50'de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Kur'an ve Yorumu öğrenme alanında Kur'an'da kıssalara yer veriliş nedenlerini bilmesine velilerin %0,8'i "Hiç Önemli Değil", %1,7'si "Pek Önemli Değil", %19'u "Önemli", %32,2'si "Çok Önemli" ve %46,3'ü ise "Son Derece Önemli" yanıtını vermiştir. Sonuçlar katılımcıların çoğunluğunun konuyu (%46,3) "Son Derece Önemli" bulunduğunu göstermektedir. Bunun sebebi olarak Kur'an'a muhatap olan herkesin kıssalarda anlatılan olaylar üzerine oluşturacağı tutum ve davranış ekseninde düşünüp doğru tavır takınmalarını ve ibret almalarını sağlaması kıssaların ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Zira Kur'an-ı Kerim, toplum kanunlarının değişmezliğini özenle vurgulamış, geçmişi tanımanın gelecek için önemine vurgu yapmıştır.⁶⁷ Bu nedenle öğrencilerin kıssaların Kur'an'da yer alışı nedenini ve önemini bilmesi ile kıssalara gerektiği değeri vermesi veliler açısından önemli olduğu söylenebilir.

Tablo-51: Kur'an'ın İslam Dinindeki Önemini Bilmesi

<i>Kur'an'ın İslam Dinindeki Önemini Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	0	0
Pek Önemli Değil	3	1,2
Önemli	31	12,8
Çok Önemli	68	28,1
Son Derece Önemli	140	57,9
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

⁶⁷ Şimşek, Said, **Günümüz Tefsir Problemleri**, Kitap Dünyası Yay., Konya, 2004, s. 371.

Tablo-51’e göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Kur’an ve Yorumu öğrenme alanında Kur’an’ın İslam dinindeki önemini bilmesine velilerin %1,2’si “Pek Önemli Değil”, %12,8’i “Önemli”, % 28,1’i “Çok Önemli” ve %57,9’u ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Sonuçlar katılımcıların yarıdan fazlasının konuyu (%57,9) “Son Derece Önemli” bulduklarını ortaya koymuştur. Cevaplar arasında “Hiç Önemli Değil” seçeneğinin tercih edilmemesi de bulgular açısından anlamlıdır. İnsan aklını ve değerini yükselten, onu doğru yola sevkeden, maddi ve manevi yönden en iyi şekilde menfaatlendiren Kur’an’ı Kerim, inancı ıslah ve ahlâkı güzelleştirmek ister. Sosyal hayat kaidelerini vazederken orta bir yol takip eder. Pek çok ayetlerinde insanları zulmetten nura sevkeden prensipleri koymuş, yapılan kötü işlerin neticesi ile korkutmuş, öbür alemde insanların amelleri karşılığı olan güzel veya dehşetli hayatı en güzel şekilde vasfetmiştir. Bu yüce kitap, inananlar için sadece mukaddes bir vahiy olmamış aynı zamanda, onların ruhlarının gıdası, ibadetlerinin esası, ahlâklarının temeli ve edebiyatlarının bir şaheseri; tek kelimeyle, hayatlarının bütün yönlerini düzenleyen bir rehber, bir esas olmuştur. Velilerde hem dinimiz açısından hem de insanlar açısından oldukça önemli olan Kur’an’ı Kerimin önemini öğrencilerinin de bilmesini istemişlerdir. ⁶⁸ Zira Kur’an’ın İslam dinindeki önemini bilmesi kazanımı, Kur’an ve Yorumu Öğrenme Alanında velilerin en çok önemli olarak gördüğü kazanımdır.

Tablo-52: Kur’an’ın İyiye Ve Güzele Yönlendirdiğini Kötülüklerden Sakındırdığını Açıklaması

<i>Kur’an’ın İyiye ve Güzele Yönlendirdiğini Kötülüklerden Sakındırdığını Açıklaması</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	2	,8
Pek Önemli Değil	3	1,2
Önemli	27	11,2
Çok Önemli	80	33,1
Son Derece Önemli	130	53,7
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

⁶⁸ Koyuncu, Zehra Alkan, **Kitab-ı Mukaddes ve Kur’an’ı Kerim’de Ortak Ahlâk İlkeler**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006, s.28.

Tablo-53'e bakıldığında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Kur'an ve Yorumu öğrenme alanında Kur'an'ın iyiye ve güzele yönlendirdiğini kötülüklerden sakındırdığını açıklamasına velilerin %0,8'i "Hiç Önemli Değil", %1,2'si "Pek Önemli Değil", %11,2'si "Önemli", % 33,1'i "Çok Önemli" ve %53,7'si ise "Son Derece Önemli" yanıtını vermiştir. Bulgular deneklerin önemli bir kısmının konuyu (%53,7) "Son Derece Önemli" bulduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo-53: Kur'an'ın Akıl Kullanmaya Verdiği Önemi Bilmesi

<i>Kur'an'ın Akıl Kullanmaya Verdiği Önemi Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	,4
Pek Önemli Değil	4	1,7
Önemli	37	15,3
Çok Önemli	75	31,0
Son Derece Önemli	125	51,7
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-53'de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Kur'an ve Yorumu öğrenme alanında Kur'an'ın akıl kullanmaya verdiği önemi bilmeye verdikleri değeri velilerin %0,4'ü "Hiç Önemli Değil", %1,7'si "Pek Önemli Değil", %15,3'ü "Önemli", % 31'i "Çok Önemli" ve %51,7'si ise "Son Derece Önemli" yanıtı ile ortaya koymuştur. Veriler katılımcıların yarıdan fazlasının konuyu (%51,7) "Son Derece Önemli" buldukları görülmüştür. Zira aklın önemi Kur'an-ı Kerim'de birçok yerde zikredilmektedir.⁶⁹ Ayrıca, dalaletle düşmekten felakete sürüklenmekten koruyan, iyi ile kötüyü, hak ile batılı ayırt edip gören göz mesabesindeki akıl; insanı kemale erdirtir, ahlakı güzelleştirir ve imanı tamamlar.⁷⁰ Veliler açısından çocuklarının aklını kullanarak bilimsel bilgiyle donatılıp, hurafe ve uydurmalarından uzak özgür düşünce içinde, olaylar arasında bağ kurarak bilimsel bilgiye ulaşp kendi kendine özgürce karar verebilen fikri ve düşüncesi hür kişiler yetişmesi önemli görülmektedir.⁷¹

⁶⁹ Şahin Naim, **Kur'an-I Kerim'de Akıl ve Aklın Değeri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1989, s.43.

⁷⁰ Gazali, **İhyau Ulumi'd-Din**, (çv. A. Serdaroğlu), İstanbul, 1974, I, s. 212.

⁷¹ Dönmez, Habib, **İlköğretim Kademesindeki Öğrenci Velilerinin Okuldan Beklentileri İle İlgili Görüşleri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon, 2006, s.14.

Tablo-54: İslam Düşüncesindeki Yorum Biçimlerini Sınıflarını Bilmesi

<i>İslam Düşüncesindeki Yorum Biçimlerini Sınıflarını Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	,4
Pek Önemli Değil	7	2,9
Önemli	44	18,2
Çok Önemli	78	32,2
Son Derece Önemli	112	46,3
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-54’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Kur’an ve Yorumu öğrenme alanında Kur’an’ın İslam düşüncesindeki yorum biçimlerini sınıflandırılmasını bilmeye velilerin %0,4’ü “Hiç Önemli Değil”, %2,9’u “Pek Önemli Değil”, %18,2’si “Önemli”, % 32,2’si “Çok Önemli” ve %46,3’ü ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Bulgular katılımcıların çoğunluğunun konuyu (%46,3) “Son Derece Önemli” bulduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo-55: Din Anlayışındaki Farklılıkların Zenginlik Olduğunu Bilmesi

<i>Din Anlayışındaki Farklılıkların Zenginlik Olduğunu Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	2	,8
Pek Önemli Değil	6	2,5
Önemli	42	17,4
Çok Önemli	76	31,4
Son Derece Önemli	116	47,9
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-55’e bakıldığında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Kur’an ve Yorumu öğrenme alanında din anlayışındaki farklılıkların zenginlik olduğunu bilmesine velilerin %0,8’inin “Hiç Önemli Değil”, %2,5’inin “Pek Önemli Değil”, %17,4’ünün “Önemli”, % 31,4’ünün “Çok Önemli” ve %47,9’unun ise “Son Derece Önemli” yanıtını verdikleri görülmüştür. Sonuçlar katılımcıların çoğunluğunun konuyu (%47,9) “Son Derece Önemli” bulduğunu ortaya koymaktadır. Din içinde farklı görüşler ve anlayışların bulunması o dinin zenginleşmesini ve büyümesini sağlar. Dini

zenginleştiren unsurlar değişik anlayışta olan insanların kendi görüşlerini anlatmak ve karşıt görüşte olanların görüşlerini çürütmek üzere yazdıkları kitaplar, tartıştıkları ilim meclisleri ve konuşmalar olmuştur. Bu zenginliğin farkına varan öğrenci farklı anlayışlara saygı duyar ve bu konuda kültür sahibi olur. Bu açıdan bakıldığında din anlayışındaki farklılıkların zenginlik olduğunu bilmesi kazanımı veliler açısından önemlidir denilebilir.

2.5. Ahlak Öğrenme Alanını Önemseme Düzeyleri

Bu alt başlıkta araştırmamıza katılan velilerin öğretim kademelerine göre DKAB öğretim programında yer alan Ahlak öğrenme alanlarını önemseme önceliklerine göre belirlemeye ve değerlendirmeye gayret edeceğiz.

Tablo-56: Sevginin, Dostluğun Kardeşliğin Önemini Bilmesi

<i>Sevginin, Dostluğun Kardeşliğin Önemini Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	3	1,2
Pek Önemli Değil	2	,8
Önemli	31	12,8
Çok Önemli	73	30,2
Son Derece Önemli	133	55,0
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-56’da görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ahlak öğrenme alanında sevginin, dostluğun kardeşliğin önemini bilmesine velilerin %1,2’si “Hiç Önemli Değil”, %0,8’i “Pek Önemli Değil”, %12,8’i “Önemli”, % 30,2’si “Çok Önemli” ve %55’i ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Bulgular velilerin yarıdan fazlasının konuyu (%55) “Son Derece Önemli” bulduğunu ortaya koymaktadır. Zira sevgi dostluk ve kardeşlik, kişinin gelecekteki kişiliğinin şekillenmesi açısından da çok önemlidir. Bir çocuğun normal bir kişilik sahibi olabilmesi, önce anne babasıyla daha sonra çevresiyle ve dostlarıyla olan ilişkilerine bağlıdır. Çocuk sevgi dostluk ve kardeşliği ilk olarak ailede daha sonra çevresinde ve okul döneminde öğrenir ve

geliştirir.⁷² Ailelerin bir kısmını verebildikleri sevginin, dostluğun kardeşliğin önemini öğrencilerin okul döneminde de öğrendikleri için bu konuyu önemli görmektedirler.

Tablo-57: Dini ve Milli Bayramların Kandil Gecelerinin Önemi Bilmesi Durumu İle Ailenin Ortalama Aylık Geliri Arasındaki İlişki Durumu

Ailenin ortalama aylık geliri	Dini ve Milli Bayramların Kandil Gecelerinin Önemi Bilmesi											
	Hiç Önemli değil		Pek Önemli değil		Önemli		Çok Önemli		Son Derece Önemli		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
500 TL'den az	0	0	0	0	11	15,5	23	32,4	37	52,1	71	100
500-1000 TL arası	0	0	1	0,9	12	10,9	40	36,4	57	51,8	110	100
1000-1500 TL arası	0	0	1	4,8	2	9,5	9	42,9	9	42,9	21	100
1500-2000 TL arası	1	4,8	1	4,8	3	14,3	9	42,9	7	33,3	21	100
2000 TL ve üstü	0	0	0	0	3	15,8	5	26,3	11	57,9	19	100
Toplam	1	0,4	3	1,2	31	12,8	86	35,5	121	50	242	100
X ² (5): 20,054.p<0,5												

Tablo-57’de görüldüğü üzere Dini ve Milli Bayramların Kandil Gecelerinin Önemi Bilmesine verdiği önemi ile ailenin ortalama aylık geliri arasında Önemli bir fark olmadığı görülmektedir.

Aylık geliri 500 tl den az olan veliler, dini ve milli bayramların kandil gecelerinin önemini bilmesini %52,1’i “Son Derece Önemli”, %32,4’ü “Çok Önemli”, %15,5’i “Önemli” olarak belirtmişlerdir. “Hiç Önemli Değil” ve “Pek Önemli Değil” yanıtlarının verilmediği görülmüştür. Aylık geliri 500-1000 TL arası olan veliler, dini ve milli bayramların kandil gecelerinin önemini bilmesini %51,8’i “Son Derece Önemli”, %36,4’ü “Çok Önemli”, %10,9’u “Önemli”, %0,9’u “Pek Önemli Değil” olarak değerlendirmişlerdir. Bu konuda “Hiç Önemli Değil” yanıtının verilmediği görülmüştür. Aylık geliri 1000-1500 TL arası olan veliler, dini ve milli bayramların kandil gecelerinin önemini bilmesini %42,9’u “Son Derece Önemli”, %42,9’u “Çok Önemli”, %9,5’i “Önemli”, %4,8’i “Pek Önemli Değil” olarak değerlendirmişlerdir. Bu konuda “Hiç Önemli Değil” yanıtının verilmediği görülmüştür. . Aylık geliri 1500-2000 TL arası olan veliler, dini ve milli bayramların kandil gecelerinin önemini bilmesini %33,3’ü “Son Derece Önemli”, %42,9’u “Çok Önemli”, %14,3’ü “Önemli”, %4,8’i “Pek Önemli Değil” %4,8’i “Hiç Önemli Değil” olarak değerlendirmişlerdir. Aylık

⁷² Çelik, Gökçe, **Dostluk ve Eğitimi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2008, s.267.

geliri 2000 TL ve üstü olan veliler, dini ve milli bayramların kandil gecelerinin önemini bilmesini %57,9'u "Son Derece Önemli", %26,3'ü "Çok Önemli", %15,8'i "Önemli" olarak değerlendirmişlerdir. Bu konuda "Hiç Önemli Değil" ve "Pek Önemli Değil" yanıtının verilmediği görülmüştür.

Ayrıca yapılan bir araştırma da dini ve milli bayramların kutlanması aileye özel bir bağlılık kazandığını göstermekte ve velilerin bu yaşantının devamını istediğini göstermektedir.⁷³

Tablo-58: Toplumdaki Engellilerin Sorunlarına Çözüm Önerileri Getirmesi

<i>Toplumdaki Engellilerin Sorunlarına Çözüm Önerileri Getirmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	2	,8
Pek Önemli Değil	6	2,5
Önemli	43	17,8
Çok Önemli	83	34,3
Son Derece Önemli	108	44,6
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-58'e bakıldığında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ahlak öğrenme alanında toplumdaki engellilerin sorunlarına çözüm önerileri getirme sorusuna velilerin %0,8'inin "Hiç Önemli Değil", %2,5'inin "Pek Önemli Değil", %17,8'inin "Önemli", % 34,3'ünün "Çok Önemli" ve %44,6'sının ise "Son Derece Önemli" yanıtını verdikleri görülmüştür. Sonuçlar katılımcıların çoğunluğunun konuyu (%44,6) "Son Derece Önemli" bulunduğunu göstermektedir. Sonuç olarak öğrencilerin engelli yurttaşlarımızın sorunlarını çözmede ve onları anlamada başarılı olması için, engellilik kavramı etiketlenmelerini, önyargılarını, ayrımcılıklarını, aşağılanmalarını toplumsal dışlanmaları en aza indirgenmesini ve fırsat eşitliği yaratılmasını öğrenmesi, engellilerle dayanışma duygusu geliştirmesi ile sağlanacağı için veliler açısından önemli görüldüğü söylenebilir.

⁷³ Aybar, Fatma Betül, *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ders Kitaplarında Kullanılan İçerik ve Etkinliklerin İnanç Öğrenme Alanı Kazanımlarının Gerçekleşmesine Katkısı (Ders Kitaplarına Dayalı İçerik Analizi)*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2008, s.39.

Tablo-59: Zor Durumda Olanlara Yardım Etmeye ve Hasta Ziyareti Etmeye İstekli Olması

<i>Zor Durumda Olanlara Yardım Etmeye ve Hasta Ziyareti Etmeye İstekli Olması</i>	N	%
Hiç Önemli Değil	2	,8
Pek Önemli Değil	6	2,5
Önemli	34	14,0
Çok Önemli	90	37,2
Son Derece Önemli	110	45,5
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-59'a göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ahlak öğrenme alanında zor durumda olanlara yardım etmeye ve hasta ziyareti etmeye istekli olmasına velilerin %0,8'i "Hiç Önemli Değil", %2,5'i "Pek Önemli Değil", %14'ü "Önemli", % 37,2'si "Çok Önemli" ve %45,5'i ise "Son Derece Önemli" yanıtını vermiştir. Sonuçlar katılımcıların çoğunluğunun konuyu (%45,5) "Son Derece Önemli" bulunduğunu göstermektedir. İslâm dini toplumu oluşturan bireylere bir takım sorumluluklar yüklemiştir. Hasta ziyaretleri de bunlardan biridir. Hastalıkların sıkıntı ve üzüntü kaynağı olması nedeniyle insanlar, bu dönemlerinde yakınlarını ve dostlarını yanlarında görmek isterler. Onların sözleri veya yardımlarıyla teselli olurlar.⁷⁴ Bu güzel davranışları veliler öğrencilerinin bilmesini ve uygulamasını isteyerek bu konuyu önemli görmektedirler.

Tablo-60: Sakınılması Gereken Kötü Davranışlara Ayet Ve Hadislerden Örnek Vermesi

<i>Öğrencinin Sınıfı</i>	<i>Sakınılması Gereken Kötü Davranışlara Ayet Ve Hadislerden Örnek Vermesi</i>											
	<i>Hiç Önemli değil</i>		<i>Pek Önemli değil</i>		<i>Önemli</i>		<i>Çok Önemli</i>		<i>Son Derece Önemli</i>		<i>Toplam</i>	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
4	0	0	0	0	4	20,0	9	45	7	35	20	100
5	0	0	1	3,3	6	20	13	43,3	10	33,3	30	100
6	0	0	0	0	9	27,3	8	24,2	16	48,5	33	100
7	0	0	2	3,1	5	7,8	24	37,5	33	51,6	64	100
8	2	2,1	3	3,2	18	18,9	26	27,4	46	48,4	95	100
<i>Toplam</i>	<i>2</i>	<i>0,8</i>	<i>6</i>	<i>2,5</i>	<i>42</i>	<i>17,4</i>	<i>80</i>	<i>33,1</i>	<i>112</i>	<i>46,3</i>	<i>242</i>	<i>100</i>
$X^2(5):16,410.p<0,5$												

⁷⁴ Yarımbaş, Vildan, **İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Din ve Kültür Öğrenme Alanının Öğrenciler Üzerindeki Etkisi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2009, s. 60.

Tablo-60’da görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ahlak öğrenme alanında sakınılması gereken kötü davranışlara ayet ve hadislerden örnek vermesine verdiği önemi ile öğrencinin sınıfı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Deneklerin %0,8’i “Hiç Önemli Değil”, %2,5’i “Pek Önemli Değil”, %17,4’ü “Önemli”, % 33,1’i “Çok Önemli” ve %46,3’i ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Sonuçlar katılımcıların çoğunluğunun konuyu (%46,3) “Son Derece Önemli” bulduğunu göstermektedir. Yapılan bir araştırmada da öğrencilerin bulundukları sınıflar baz alındığında iyi davranışlarda bulunmanın ve kötü davranışlardan sakınmanın ahiret hayatımızı olumlu yönde etkilediği düşüncesine katılım oranında 8. sınıfların en yüksek olduğu saptanmıştır.⁷⁵ Öğrencinin sınıf atladıkça sakınılması gereken kötü davranışları daha iyi tanımlayıp örnek verebilecek düzeye geldiği söylenebilir. Buda veli açısından önem arzemektedir.

Tablo-61: Sakınılması Gereken Kötü Alışkanlıklara Ayet Ve Hadislerden Örnekler Vermesi

<i>Sakınılması Gereken Kötü Alışkanlıklara Ayet ve Hadislerden Örnek Vermesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	,4
Pek Önemli Değil	12	5,0
Önemli	39	16,1
Çok Önemli	73	30,2
Son Derece Önemli	117	48,3
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-61’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ahlak öğrenme alanında sakınılması gereken kötü alışkanlıklara ayet ve hadislerden örnek vermesine deneklerin %0,4’ü “Hiç Önemli Değil”, %5’i “Pek Önemli Değil”, %16,1’i “Önemli”, % 30,2’si “Çok Önemli” ve %48,3’i ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Sonuçlar deneklerin çoğunluğunun konuyu (%48,3) “Son Derece Önemli” bulduğunu ortaya koymaktadır.

⁷⁵ Cebeci, Aylin, **İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Derslerinde Ahlâkî Değerlerin Eğitimi ve Öğretimi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2005, s.78.

Tablo-62: Başkalarına Zarar Vermenin Kul Hakkı Olduğunu Bilmesi.

<i>Başkalarına Zarar Vermenin Kul Hakkı Olduğunu Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	,4
Pek Önemli Değil	5	2,1
Önemli	31	12,8
Çok Önemli	70	28,9
Son Derece Önemli	135	55,8
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-62'deki verilere göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ahlak öğrenme alanında başkalarına zarar vermenin kul hakkı olduğunu bilmesine katılımcıların %0,4'ü “Hiç Önemli Değil”, %2,1'i “Pek Önemli Değil”, %12,8'i “Önemli”, % 28,9'u “Çok Önemli” ve %55,8'i ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Bulgular velilerin yarıdan fazlasının konuyu (%55,8) “Son Derece Önemli” bulduğunu ortaya koymaktadır. Başkalarına zarar vermek, onların haklarına el uzatmak, onlara rahatsızlık vermek ve eziyet etmektir. İslam dini başkalarına zarar vermeyi kul hakkı olarak değerlendirir. Bunu bilen öğrenci de insanlara zarar verecek her türlü maddî ve manevî davranışlardan uzak duracak ve kul hakkına girmeyecektir. Bu da veliler açısından önemlidir denilebilir.

Tablo-63: Bireyin Güzel Ahlaklı Olmasında Dinin Önemini Bilmesi Durumu ile Annenin Eğitim Durumu Arasındaki İlişki Durumu

Annenin eğitim durumu	Bireyin Güzel Ahlaklı Olmasında Dinin Önemini Bilmesi											
	Hiç Önemli değil		Pek Önemli değil		Önemli		Çok Önemli		Son Derece Önemli		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Okur yazar Değil	0	0	2	10	3	15	6	30	9	45	20	100
İlkokul	1	0,7	1	0,7	24	15,9	45	29,8	80	53	151	100
Ortaokul	0	0	1	2,9	10	29,4	16	47,1	7	20,6	34	100
Lise	1	4,8	0	0	4	19	7	33,3	9	42,9	21	100
Üniversite	0	0	0	0	0	0	9	56,3	7	43,8	16	100
Toplam	2	0,8	4	1,7	41	16,9	83	34,3	112	46,3	242	100

X²(5): 32,134.p<0,5

Tablo-63’de görüldüğü üzere Bireyin Güzel Ahlaklı Olmasında Dinin Önemi Bilmesi ile annenin eğitimi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Okuryazar olmayan anneler Bireyin Güzel Ahlaklı Olmasında Dinin Önemi Bilmesi’ni %45 “Son Derece Önemli” %30 “Çok Önemli” %15 “Önemli” %10 “Pek Önemli Değil” olarak değerlendirmişlerdir. Bu konuda “Hiç Önemli Değil” olarak belirten yoktur. İlkokul mezunu anneler bireyin güzel ahlaklı olmasında dinin önemi bilmesini %53 “Son Derece Önemli” %29,8 “Çok Önemli” %15,9 “Önemli” %0,7 “Pek Önemli Değil” %0,7 “Hiç Önemli Değil” olarak değerlendirmişlerdir. Ortaokul mezunu anneler bireyin güzel ahlaklı olmasında dinin önemi bilmesini %20,6 “Son Derece Önemli” %47,1 “Çok Önemli” %29,4 “Önemli” %2,9 “Pek Önemli Değil” olarak değerlendirmişlerdir. Bu konuda “Hiç Önemli Değil” olarak belirten yoktur. Lise mezunu anneler bireyin güzel ahlaklı olmasında dinin önemi bilmesini %42,9 “Son Derece Önemli” %33,3 “Çok Önemli” %19 “Önemli” %4,8 “Hiç Önemli Değil” olarak değerlendirmişlerdir. Bu konuda “Pek Önemli Değil” olarak belirten yoktur. Üniversite mezunu anneler bireyin güzel ahlaklı olmasında dinin önemi bilmesini %43,8 “Son Derece Önemli” %56,3 “Çok Önemli” olarak belirtmişlerdir. “Önemli”, “Pek Önemli Değil”, “Hiç Önemli Değil” yanıtlarının verilmediği görülmüştür.

Cevaplar ele alındığında üniversite mezunu anneler sadece son derece önemli ve çok önemli bulurken, lise mezunu ortaokul mezunu ilkokul mezunu ve okur yazar mezunu anneler diğer yanıtları da vermişlerdir. Bu da üniversite mezunu annelerin konuyu daha çok önemsedikleri sonucunu göstermektedir.⁷⁶

⁷⁶ Yapılan araştırmaya göre annenin öğrenim durumu itibarıyla öğrencilerin dini tutum ve davranış puan ortalamaları arasında Önemli bir fark olmadığını ifade etmiştir. Karacoşkun, M. Doğan, **İmam-Hatip Lisesi Öğrencilerinin Dini Tutum ve Davranışları**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Samsun, 1994, s. 54. Başka bir araştırmada ise yakın sosyal çevre olarak anne babanın eğitim düzeyinin yüksek olmasının çocuklara karşı davranışlarında ve model olmalarında etkili olduğu belirtilmektedir. Özcan, Raif, **İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programlarındaki Ahlaki Davranışların Gerçekleşme Düzeylerini Etkileyen Sosyo-Kültürel Faktörlerin İncelenmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2006, s.121.

Tablo-64: Ahlaki Tutum ve Davranışları Yerine Getirmeye İstekli Olması

<i>Ahlaki Tutum Ve Davranışları Yerine Getirmeye İstekli Olması</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	3	1,2
Pek Önemli Değil	5	2,1
Önemli	45	18,6
Çok Önemli	66	27,3
Son Derece Önemli	123	50,8
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-64'deki bulgulara göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ahlak öğrenme alanında ahlaki tutum ve davranışları yerine getirmeye istekli olması sorusuna velilerin %1,2'si "Hiç Önemli Değil", %2,1'i "Pek Önemli Değil", %18,6'sı "Önemli", % 27,3'ü "Çok Önemli" ve %50,8'i ise "Son Derece Önemli" yanıtını vermiştir. Sonuçlar velilerin yarıdan fazlasının konuyu (%50,8) "Son Derece Önemli" bulunduğunu ortaya koymaktadır. Ahlâka dair bilgiler sadece Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi müfredatıyla sınırlı olmayıp, çocuğun ahlâkî gelişimi itibarıyla devam ede gelen bir süreçtir. Çocuk aileden, çevreden ve okuldan, öğretmen ve arkadaşlarından ahlâkla ilgili bilgileri ve kuralları öğrenmekte ve bu bilgileri kullanmaya istekli hale gelmektedir. Velilerde bu konuyu önemli bularak görüşlerini son derece önemli olarak belirtmişlerdir. Yapılan bir araştırmada da öğrencilere "Güzel Ahlâklı" Olmak İçin "Adâletli, Yardımsever, Hoşgörülü, Merhametli, Cesaretli, Affedici, Sabırlı, Dürüst Olmak, Yalan Söylememek, Sözünde Durmak" gibi Özelliklere Sahip Olmanın Gereğine İnanıp- İnanmadıkları sorulduğunda öğrencilerden 92'si (% 89.0) "Evet" cevabını vererek yukarıda belirtilen özelliklere sahip olmanın gereğine inandıklarını belirtirken, 97'si (%9.5) "Biraz" cevabını vermişler, 15'i (%1.5) "Hayır" cevabını vererek gereğine inanmadıklarını bildirmişlerdir.⁷⁷ Buda bizim araştırmamızın sonucunu kanıtlar niteliktedir.

⁷⁷ Cebeci, Aylin, **İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Derslerinde Ahlâkî Değerlerin Eğitimi ve Öğretimi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2005, s.87.

2.6.Din ve Kültür Öğrenme Alanını Önemseme Düzeyleri

Bu alt başlıkta araştırmamıza katılan velilerin öğretim kademelerine göre DKAB öğretim programında yer alan Din ve Kültür öğrenme alanlarını önemseme önceliklerine göre belirlemeye ve değerlendirmeye gayret edeceğiz.

Tablo-65: Ailenin Birey ve Toplum İçin Önemini Açıklaması

<i>Ailenin Birey ve Toplum İçin Önemini Açıklaması</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	0,4
Pek Önemli Değil	6	2,5
Önemli	39	16,1
Çok Önemli	82	33,9
Son Derece Önemli	114	47,1
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-65'in bulguları Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi din ve kültür öğrenme alanında ailenin birey ve toplum için önemini açıklaması sorusuna velilerin %0,4'ünün "Hiç Önemli Değil", %2,5'inin "Pek Önemli Değil", %16,1'inin "Önemli", %33,9'unun "Çok Önemli" ve %47,1'inin ise "Son Derece Önemli" yanıtını verdiği gözlemlenmiştir. Sonuçlar deneklerin çoğunluğunun konuyu (%47,1) "Son Derece Önemli" bulduğunu ortaya koymaktadır. Toplumda ailenin önemi, toplumun birlik ve beraberliğini sağlayan, sağlıklı bir toplum oluşturan, insanın dünyada gerçek mutluluğu tattığı, huzuru bulduğu her zaman korunması gereken bir kurum olarak anlatılmaktadır. Dolayısıyla veli, toplum açısından böylesine önemli bir konuyu öğrencisinin kavramasını önemli görerek düşüncesini belirtmektedir.⁷⁸

⁷⁸ Bacaksız ,Haluk, **Mehmet Âkif Ersoy'da Aile, Toplum ve İnsan**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2008, s.30.

Tablo-66: İslam Dininin Aile Hayatına İlişkin Prensiplerini Bilmesi

<i>İslam Dininin Aile Hayatına İlişkin Prensiplerini Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	0,4
Pek Önemli Değil	3	1,2
Önemli	39	16,1
Çok Önemli	90	37,2
Son Derece Önemli	109	45,0
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-66'ya göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi din ve kültür öğrenme alanında İslam dininin aile hayatına ilişkin prensiplerini bilmeye velilerin %0,4'ü "Hiç Önemli Değil", %1,2'si "Pek Önemli Değil", %16,1'i "Önemli", % 37,2'si "Çok Önemli" ve %45'i ise "Son Derece Önemli" yanıtını vermiştir. İslâm'da evlilik ve aile kurmaya önem verilmiştir. Aile içerisindeki fertlere de karşılıklı görevler düşmektedir. Veliler de bu görevleri öğrencilerinin öğrenmesini ve bu prensiplere göre yaşamasını istediklerinden dolayı bu konuyu önemli gördükleri söylenebilir.

Tablo-67: Her İnsanın Neden Vatan ve Milletini Sevmesi Gerektiğini Bilmesi

<i>Her İnsanın Neden Vatan ve Milletini Sevmesi Gerektiğini Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	2	0,8
Pek Önemli Değil	4	1,7
Önemli	35	14,5
Çok Önemli	83	34,3
Son Derece Önemli	118	48,8
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-67'de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi din ve kültür öğrenme alanında her insanın neden vatan ve milletini sevmesi gerektiğini bilme sorusuna velilerin %0,8'i "Hiç Önemli Değil", %1,7'si "Pek Önemli Değil", %14,5'i "Önemli", % 34,3'ü "Çok Önemli" ve %48,8'i ise "Son Derece Önemli" yanıtını vermiştir. Sonuçlar katılımcıların çoğunluğunun konuyu (%48,8) "Son Derece Önemli" bulduğunu ortaya koymaktadır. Vatan ve millet sevgisi bir duygu işidir. Bir devleti ayakta tutan en önemli unsurlardan biri milletin birlik ve beraberliği ve bu milli birlik ve beraberlik içinde vatana ve millete duyulan sevgidir. Vatan ve millet şuurunun oluşmaya başladığı ilköğretim kademesi önemlidir. Çocuk bu dönemde vatan ve millet

kavramlarını tanımaya ve kendisini toplumun bir parçası olarak görüp vatan toprağına ait olduğı bilincine ulaşmaya çalışır.⁷⁹ Veliler bu bilincin öğrencilerinin vatan ve milletini sevmesi ile oluştuğı için bu kazanımı önemli bularak görüşlerini belirtmişlerdir.

Tablo-68: Bayrağı ve Ulusal Marşı Saygı Göstermenin Nedenini Bilmesi

<i>Bayrağı ve Ulusal Marşı Saygı Göstermenin Nedenini Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	0,4
Pek Önemli Değil	7	2,9
Önemli	41	16,9
Çok Önemli	74	30,6
Son Derece Önemli	119	49,2
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-68’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi din ve kültür öğrenme alanında bayrağı ve ulusal marşı saygı göstermenin nedenini bilmesine velilerin %0,4’ü “Hiç Önemli Değil”, %2,9’u “Pek Önemli Değil”, %16,9’u “Önemli”, % 30,6’sı “Çok Önemli” ve %49,2’si ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Sonuçlar katılımcıların çoğunluğunun konuyu (%49,2) “Son Derece Önemli” bulunduğunu ortaya koymaktadır. Öğrenciler üzerinde yapılan bir araştırmada öğrencilerin bayrak, İstiklal Marşı, sancak, ordu gibi millî değerlere saygı göstermenin gerekliliğı sorulduğunda olumsuz yanıt veren öğrencinin görülmediğı belirlenmiştir.⁸⁰ Öğrenciler açısından önemli görülen bu konunun veliler açısından da önemli bulunması araştırmamızı destekler niteliktedir.

⁷⁹ Kubat, Safiye Han, **İlköğretim Okulları Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Vatan ve Millet Sevgisi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2008, s.1.

⁸⁰ Yarımbaş, Vildan, **a.g.e.**, s. 69.

Tablo-69: Türklerin Müslüman Olma Süreci Hakkında Bilgi Sahibi Olması

<i>Türklerin Müslüman Olma Süreci Hakkında Bilgi Sahibi Olması</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	0,4
Pek Önemli Değil	5	2,1
Önemli	48	19,8
Çok Önemli	82	33,9
Son Derece Önemli	106	43,8
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo69’a göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi din ve kültür öğrenme alanında Türklerin müslüman olma süreci hakkında bilgi sahibi olmasına verdiği önemi sorulduğunda önem derecesi olarak %0,4’ü “Hiç Önemli Değil”, %2,1’i “Pek Önemli Değil”, %19,8’i “Önemli”, % 33,9’u “Çok Önemli” ve %43,8’i ise “Son Derece Önemli” yanıtını ile ortaya koymuştur. Bir inancı terk edip başka bir inanca geçmek çok zor bir olaydır, hele bir milletin kitleler halinde din değiştirmesi söz konusu olduğunda bu zorluk bir kat daha artmaktadır. Türklerin, bir arayış içerisindeyken İslam diniyle güneyden göç etmesi neticesinde Müslüman Araplarla karşılaşması ve kültürel bir etkileşime girmesi ile Abbasi idaresinin Türklere gösterdiği ehemmiyet ve önemden ötürü kitleler halinde İslam dinine girdiklerini bilinmektedir.⁸¹ İşte bu zorluğu ve süreci bilmesi gerektiği veliler açısından önemli görülüp ‘Son Derece Önemli’ yanıtının çokluğuyla önemseme düzeylerini belirtmişlerdir.

Tablo-70: Türklerdeki Peygamber ve Ehlibeyt Sevgisine Örnekler Vermesi

<i>Türklerdeki Peygamber ve Ehlibeyt Sevgisine Örnekler Vermesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	0,4
Pek Önemli Değil	7	2,9
Önemli	37	15,3
Çok Önemli	85	35,1
Son Derece Önemli	112	46,3
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

⁸¹ Sarı, Volkan, **Türklerin İslamiyet’i Kabulünün Sosyolojik Analizi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş, 2005, s.71.

Tablo-70'e bakıldığında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi din ve kültür öğrenme alanında Türklerdeki peygamber ve ehlibeyt sevgisine örnekler vermesine velilerin %0,4'ü "Hiç Önemli Değil", %2,9'u "Pek Önemli Değil", %15,3'ü "Önemli", % 35,1'i "Çok Önemli" ve %46,3'ü ise "Son Derece Önemli" yanıtını vermiştir. Birçok hadiste peygamber ve ehlibeyt sevgisi üzerinde durulması veliler açısından Türklerdeki peygamber ve ehlibeyt sevgisi kazanımı önem kazanmıştır diyebiliriz.⁸²

Tablo-71: Kültürün Anlamını ve Kültürü Oluşturan Öğeleri Belirtmesi

<i>Kültürün Anlamını ve Kültürü Oluşturan Öğeleri Belirtmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	0,4
Pek Önemli Değil	4	1,7
Önemli	53	21,9
Çok Önemli	87	36,0
Son Derece Önemli	97	40,1
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-71'de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi din ve kültür öğrenme alanında kültürün anlamını ve kültürü oluşturan öğeleri belirtilmesine velilerin %0,4'ü "Hiç Önemli Değil", %1,7'si "Pek Önemli Değil", %21,9'u "Önemli", % 36'sı "Çok Önemli" ve %40,1'i ise "Son Derece Önemli" yanıtını vermiştir. Yapılan bir araştırmada öğrencilerin %87,70'i kültürün oluşumu ve aktarılmasında dinî inanç ve

⁷⁸ Ebu Hüreyre (ra), Resûlullâh'ın şöyle buyurduğunu haber vermiştir: "*Canım, kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki hiç biriniz, beni anne-babasından ve çocuğundan daha çok sevmedikçe tam iman etmiş olmaz!*" Buharî, İman 8; Eymân 3; Müslim, İman 69-70; Nesaî , İman 19; İbn Mâce, Mukaddime 9; Müsned-i Ahmed b. Hanbel, c. 3, 177, 207, 275, 278; IV, 336. Hz. Peygamber'in ev halkına ehli beyt denir. Nebevî ahlâk, ilim, irfan ve azîletlerle yoğrularak şahsiyet kazanan şerefli bir nesebdir. Hz. Peygamber'e muhabbetle bağlı, ihlâs ve takvâ âbidesi olan Ehl-i Beyt, hanımları da dahil öncelikle Hz. Peygamber'in âile fertlerini ifade etmektedir. "Zeyd b. Erkam (r.a.) anlatıyor: Allah Resûlü, Mekke ile Medine arasında Hummen denilen suyun başında bir hutbe verdi. Allah'a hamd, sena ve zikirden sonra şöyle buyurdu: "*Ey insanlar! Dikkat ediniz; ben bir beşerim. Rabbimin ölüm elçisinin gelmesi ve benim ona icabet edip aranızdan gitmem yakındır. Sizlere hukuku ağır iki kıymetli emanet bırakıyorum. Birincisi Allah'ın Kitabı'dır. Onda hidayet vardır. Allah'ın Kitabına sımsıkı sarılın. Onunla meşgul olun; İkinci emanet Ehl-i beytimdir. Ehl-i Beytim hakkında Allah'tan korkmanızı hatırlatırım. Ehl-i Beytim hakkında Allah'tan korkmanızı hatırlatırım. Ehl-i Beytim hakkında Allah'tan korkmanızı hatırlatırım.*" Müslim, **Fedâilü's-Sahâbe**, s.36; Müsned-i Ahmed b. Hanbel, c. 4, s. 366.

ahlakî değerlerin etkisini kavramış oldukları görülmüştür.⁸³ Velilerin buradan yola çıkarak öğrencilerinin yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünerek konuyu yeterince önemli bulmadığını söyleyebiliriz.

Tablo-72:Kültürel Değerleri Koruması

<i>Kültürel Değerleri Koruması</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	0,4
Pek Önemli Değil	6	2,5
Önemli	56	23,1
Çok Önemli	71	29,3
Son Derece Önemli	108	44,6
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-72'ye bakıldığında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi din ve kültür öğrenme alanında kültürel değerleri korumasıyla ilgili soruya velilerin %0,4'ünün "Hiç Önemli Değil", %2,5'inin "Pek Önemli Değil", %23,1'inin "Önemli", % 29,3'ü "Çok Önemli" ve %44,6'sının ise "Son Derece Önemli" yanıtını verdikleri görülmüştür. İlköğretim kademesinde daha çok 6, 7 ve 8. sınıflarda ailelerin çocukları için toplumsal ve kültürel birikim, toplumsal kültürleri kabul eden, toplumuna bağlı aynı zamanda global dünya kültürlerini inceleyen ve onu kendine göre sentezleyip kabul eden nesiller oluşturulmasını amaç edinen bir eğitimin verilmesi, toplum açısından en önemli görülmektedir.⁸⁴

Tablo-73:Dil, Örf ve Adetler, Musiki ve Mimarideki Dini Motiflere Örnekler Vermesi

<i>Dil, Örf ve Adetler, Musiki ve Mimarideki Dini Motiflere Örnekler Vermesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	3	1,2
Pek Önemli Değil	7	2,9
Önemli	52	21,5
Çok Önemli	79	32,6
Son Derece Önemli	101	41,7
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

⁸³ Yarımbaş, Vildan, **a.g.e.**, s.79.

⁸⁴ Dönmez, Habib, **İlköğretim Kademesindeki Öğrenci Velilerinin Okuldan Beklentileri İle İlgili Görüşleri**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon, 2006, s.14.

Tablo-73'e göre üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi din ve kültür öğrenme alanında dil, örf ve adetler, musiki ve mimarideki dini motiflere örnekler vermesini velilerin %1,2'si "Hiç Önemli Değil", %2,9'u "Pek Önemli Değil", %21,5'i "Önemli", % 32,6'sı "Çok Önemli" ve %41,7'si ise "Son Derece Önemli" yanıtları ile değerlendirilmişlerdir. İnsanlar, içinde yaşadıkları toplumun kurallarına, hareket biçimlerine hiç fark etmeden uyar. Toplum olarak itibar gören hareket ve davranış biçimleri o toplumun gelenek ve göreneklerini oluşturur. Bu hareket biçimlerini, kurallarını yani geleneklerini belirlemede örf ve âdetler büyük önem arz etmektedir.⁸⁵ Milletlerin kültürlerinin oluşmasında adet ve gelenekler gibi dinler de büyük önem taşımaktadır. Bir topluluğun kabul ettiği dinden etkilenmemesi mümkün değildir. Türk halk müziğimiz de islam dininden oldukça çok etkilenmiş, Orta Asya'dan getirdiği kendi kültürüyle İslâm kültürünü harmanlamış ve dini motiflerden yararlanarak bugünkü kültürünü oluşturmuştur.⁸⁶ Öğrencilerin dil, örf ve adetler, musiki ve mimarideki dini motiflere örnekler vermesi bu bilgilerden yararlanarak gerçekleştiği için bu kazanımın verilmesi veliler için önemli görülmüştür.

Tablo-74: Laikliğin Anlamını Bilmesi

<i>Laikliğin Anlamını Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	1	0,4
Pek Önemli Değil	13	5,4
Önemli	45	18,6
Çok Önemli	80	33,1
Son Derece Önemli	103	42,6
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-74'de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi din ve kültür öğrenme alanında laikliğin anlamını bilmesine verilecek önemi deneklerin %0,4'ü "Hiç

⁸⁵ Yarımbaş, Vildan, **a.g.e.**, s.11.

⁸⁶ Kirlenmez, Dilek, **Türk Halk Müziği Sözlü Eserlerinde İtikat, İbadet ve Ahlak İle İlgili Motifler**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2007, s.1.

Önemli Değil”, %5,4’ü “Pek Önemli Değil”, %18,6’sı “Önemli”,% 33,1’i “Çok Önemli” ve %42,6’sı ise “Son Derece Önemli” yanıtını ile ortaya koymuşlardır.

Tablo-75: Farklı Dinlerin Ortaya Çıkış Sebeplerini Bilmesi

<i>Farklı Dinlerin Ortaya Çıkış Sebeplerini Bilmesi</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	5	2,1
Pek Önemli Değil	12	5,0
Önemli	50	20,7
Çok Önemli	70	28,9
Son Derece Önemli	105	43,4
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-75’e bakıldığında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi din ve kültür öğrenme alanında farklı dinlerin ortaya çıkış sebeplerini bilmeye velilerin %2,1’inin “Hiç Önemli Değil”, %5’inin “Pek Önemli Değil”, %20,7’sinin “Önemli”, % 28,9’unun “Çok Önemli” ve %43,4’ünün ise “Son Derece Önemli” yanıtını verdikleri görülmüştür.

Tablo-76: Günümüzde Yaşayan Büyük Dinleri Temel Özellikleri İle Tanınması

<i>Günümüzde Yaşayan Büyük Dinleri Temel Özellikleri İle Tanınması</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç Önemli Değil	3	1,2
Pek Önemli Değil	19	7,9
Önemli	44	18,2
Çok Önemli	75	31,0
Son Derece Önemli	101	41,7
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-76’da görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi din ve kültür öğrenme alanında günümüzde yaşayan büyük dinleri temel özellikleri ile tanıma konusuna velilerin %1,2’si “Hiç Önemli Değil”, %7,9’u “Pek Önemli Değil”, %18,2’si “Önemli”,% 31’i “Çok Önemli” ve %41,7’si ise “Son Derece Önemli” yanıtını vermiştir. Her dönemdeki müslümanlar, çağlarındaki bâtılları tanıyarak onlar hakkındaki İslâm’ın hükmünü de bilmek mükellefiyetindedirler. Böyle bir mecburiyetin

kaynağı müslümanın, mü'min ve müslüman olan kimseler ile öyle olmayan kimselere, inançlarına uygun davranmak zorunda olmasıdır. Ayrıca diğer dinleri tanımayan müslümanların, tanımadıkları bâtıldan kaçınmaları da özellikle günümüzde imkânsız derecede zordur. Sonuç olarak veliler öğrencilerinin bu dinler hakkındaki hükümleri bilmediği takdirde tavır belirlemek söz konusu olamayacağından günümüzde yaşayan büyük dinleri temel özellikleri ile tanınması gerektiğini düşünmektedir.

3.Velilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinden Memnuniyet Düzeyleri

Bu alt başlıkta araştırmamıza katılan velilerin öğretim kademelerine göre DKAB öğretim programında yer alan Din ve Kültür öğrenme alanları ile ilgili memnuniyetlerini, memnuniyet düzeylerine göre belirlemeye ve değerlendirmeye gayret edeceğiz.

Tablo-77: Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Dersinden Memnuniyet Düzeyleri

<i>Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden memnun musunuz?</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç memnun Değilim	3	1,2
Memnun Değilim	3	1,2
Kararsızım	10	4,1
Memnunum	90	37,2
Çok memnunum	136	56,2
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-77’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden memnuniyetleri sorulduğunda velilerin %1,2’si “hiç memnun Değilim”, %1,2’si “memnun Değilim”, %4,1’i “kararsızım”, %37,2’si “memnunum”, %56,2’si “çok memnunum” yanıtını vermiştir. Sonuçlarda velilerin çoğunluğu %56,2’lik “çok memnunum” yanıtı ve genel veriler öğrenim alanları incelenirken ifade edilen önemseme düzeyleri ile paralellik göstermektedir.

Tablo-78:Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin İnanç Öğrenme Alanından Memnuniyet Düzeyleri

<i>Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin inanç öğrenme alanından memnun musunuz?</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç memnun değilim	3	1,2
Memnun değilim	4	1,7
Kararsızım	15	6,2
Memnunum	103	42,6
Çok memnunum	117	48,3
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-78'e göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi inanç öğrenme alanından memnuniyetleriyle ilgili soruya velilerin %1,2'si "hiç memnun Değilim", %1,7'si "memnun Değilim", %6,2'si "kararsızım", %42,6'sı "memnunum", %48,3'ü "çok memnunum" yanıtını vermiştir.

Tablo-79:Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin İbadet Öğrenme Alanından Memnuniyet Düzeyleri

<i>Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin ibadet öğrenme alanından memnun musunuz?</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç memnun Değilim	5	2,1
Memnun Değilim	5	2,1
Kararsızım	16	6,6
Memnunum	97	40,1
Çok memnunum	119	49,2
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-79'da görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin ibadet öğrenme alanındaki memnuniyetlerini; %2,1'i "hiç memnun değilim", %2,1 oranında "memnun değilim", %6,6 oranında "kararsızım", %40,1 oranında "memnunum", %49,2 oranında "çok memnunum" yanıtını vererek ifade etmişlerdir.

Tablo-80:Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin Hz. Muhammed Öğrenme Alanından Memnuniyet Düzeyleri

<i>Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin Hz. Muhammed öğrenme alanından memnun musunuz?</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç memnun Değilim	5	2,1
Memnun Değilim	4	1,7
Kararsızım	21	8,7
Memnunum	77	31,8
Çok memnunum	135	55,8
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-80’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin Hz. Muhammed öğrenme alanından memnuniyetlerini velilerin %2,1’i “hiç memnun değilim”, %1,7’si “memnun değilim”, %8,7’si “kararsızım”, %31,8’i “memnunum”, %55,8’i “çok memnunum” yanıtı ile ortaya koymuşlardır.

Sonuçlar, velilerin yaklaşık %86 oranında “memnunum” veya “çok memnunum” şeklinde olumlu, %14’ünde kararsız ve olumsuz görüş bildirdiklerini göstermektedir.

Tablo-81:Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin Ahlak Öğrenme Alanından Memnuniyet Düzeyleri

<i>Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin ahlak öğrenme alanından memnun musunuz?</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç memnun Değilim	4	1,7
Memnun Değilim	6	2,5
Kararsızım	24	9,9
Memnunum	91	37,6
Çok memnunum	117	48,3
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-81’de görüldüğü üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin Ahlak öğrenme alanından memnuniyetlerini velilerin %1,7’si “hiç memnun değilim”, %2,5’i “memnun değilim”, %9,9’u “kararsızım”, %37,6’sı “memnunum”, %48,3’ü “çok memnunum” yanıtını vererek ortaya koymuşlardır. Sonuçlar, velilerin %85’inin Ahlak öğrenme alanında velilerin bilgiler ve öğrencilere Ahlaki davranışlarının kazandırılmasından memnun oldukları, %15’inin ise memnun olmadıklarını göstermektedir.

Tablo-82: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin Din ve Kültür Öğrenme Alanından Memnuniyet Düzeyleri

<i>Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin din ve kültür öğrenme alanından memnunuz?</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Hiç memnun Değilim	8	3,3
Memnun Değilim	6	2,5
Kararsızım	18	7,4
Memnunum	78	32,2
Çok memnunum	132	54,5
<i>Toplam</i>	<i>242</i>	<i>100,0</i>

Tablo-82’ye bakıldığında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin Din ve Kültür öğrenme alanından memnuniyetlerini velilerin %3,3’ünün “hiç memnun değilim”, %2,5’inin “memnun değilim”, %7,4’ünün “kararsızım”, %32,2’sinin “memnunum”, %54,5’inin “çok memnunum” şeklinde belirtmişlerdir. Sonuç olarak velilerin çoğunluğu memnuniyetlerini “çok memnunum” veya “memnunum” şeklinde ifade etmişlerdir. Kararsız ve memnuniyetsizlik gösterenlerin oranları birlikte değerlendirildiğinde oldukça düşük kaldığı gözlenmiştir.

IV. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

1.Sonuçlar

İnsanda doğuştan var olan din duygusu, doğru işlenebilirse onun diğer duygu, düşünce ve davranışlarının gelişmesine ve olumlu yönde değişmesine katkı sağlar. Din-insan, insan-eğitim ilişkileri esas alındığında insanın inanan bir varlık olduğu ve bu inancının arayışı içerisinde olduğu bilimsel olarak belirlenmiştir. Din Eğitimi Bilimi bilimsel araştırmalarla doğru ve sağlıklı din eğitiminin nasıl verilebileceğini araştırmaktadır.

Din eğitimi ve öğretiminin nitelikli olarak planlanabilmesi ve uygulanabilmesi için velinin görüşü ve önem verdiği noktaların göz ardı edilmemesi gerekir. Araştırmada velilerin İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin öğretim alanları ile ilgili önemseme ve memnuniyet düzeylerini belirlemeye çalışılmıştır.

Çalışmamızda anketin sorularını ağırlıklı olarak babaların cevapladığını ve genelde il merkezlerinde ikamet ettikleri sonucuna varılmıştır. Araştırmaya katılan velilerin genelde ilkokul mezunu olduğu, katılımcılarda babanın çalıştığı ve aylık gelirin 500-1000 tl arasında olduğu belirlenmiştir. Velilerin, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin içeriği ve dersin işleniş hakkındaki bilgilerini yeterli olarak nitelendirdikleri görülmüştür. Sonuçlar çalışmamızın ilk iki hipotezini büyük ölçüde doğrulamaktadır.

Araştırmamıza katılan veliler inanç öğrenme alanında yer alan tüm konuların öğretilmesi gerektiğini önemsemekle birlikte, “Allah İnancı” ve “Kaza ve Kader” konularının öğretilmesini en önemli husus olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Velilerin konuyla ilgili önemseme düzeylerinde kişisel özellikler itibarıyla ciddi bir farklılaşma görülmemiştir. Sonuçlar araştırmanın üçüncü hipotezini doğrulamamıştır.

Veliler, ibadet öğrenme alanında yer alan tüm konuların da öğretilmesi gerektiğini önemserken en çok “niçin ibadet edilmeli” konusunu en önemli öğretim konusu olarak görmektedirler. Sonuçlar araştırmanın hipotezini genelde doğrulamaktadır.

Hız. Muhammed öğrenme alanında yer alan tüm konuların önemseme düzeyleri yüksek olmakla birlikte, Hız. Muhammed öğrenme alanında en önemli görülen konu %60,7 ile “Hız. Muhammed’in Ailesi, Doğumu, Çocukluğu, Gençlik yılları”, hakkında bilgi sahibi olması konusu olmuştur. En az önemli görülen konu ise %45,5 ile “Hicret ve Peygamber Efendimizin Katıldığı Savaşları” bilmesi konusunun olduğu görülmüştür. Hız. Muhammed öğrenme alanında konuların çoğunluğunun önemseme derecesi % 50’den fazladır.

Kur’an ve Yorumu öğrenme alanında yer alan tüm konularının öğretilmesi veliler tarafından son derece önemli olarak belirtilmiştir. Bu öğrenme alanında ve diğer öğrenme alanlarının içinde en önemli görülen konu %72,3 ile “Kur’an’ın Allah Tarafından Gönderilen Kutsal Kitap Olduğunu Bilmesi” konusunun olduğu görülmektedir. En az önemli görülen konular %46,3 ile “Kur’an’da Kıssalara Yer Veriliş Nedenlerini Bilmesi” konusu olmuştur. Konuların çoğunluğunun önemseme derecesi % 50’den fazladır ve öğrenme alanlarının içinde önemseme derecesi oranının en yüksek olduğu öğrenme alanıdır.

Veliler, Ahlak öğrenme alanında yer alan tüm konuların öğretilmesi gerektiği görüşündedir. Ahlak öğrenme alanında en önemli konu, %55,8 ile “Başkalarına Zarar Vermenin Kul Hakkı Olduğunu Bilmesi” konusu olmuştur. En az önemli görülen konu ise %44,6 ile “Toplumdaki Engellilerin Sorunlarına Çözüm Önerileri Getirmesi” konusunun olduğu görülmüştür. Ahlak öğrenme alanında konuların çoğunluğunun önemseme derecesi % 50’den azdır.

Din ve Kültür öğrenme alanında yer alan tüm konular da son derece önemli olarak belirtilmiştir. Din ve Kültür öğrenme alanında en önemli görülen konu %49,2 ile “Bayrağa ve Ulusal Marşa Saygı Göstermenin Nedenini Bilmesi” konusu olmuştur. En az önemli görülen konu ise (%40,1) “Kültürün Anlamını ve Kültürü Oluşturan Öğeleri Belirtilmesi” olmuştur. Din ve Kültür öğrenme alanında konuların tamamının önemseme derecesi % 50’den az olduğu görülmektedir.

Çalışmamıza katılan velilerin çoğunluğu, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretim programında yer alan tüm öğrenme alanı içindeki konuların öğretilmesi ile ilgili önemseme düzeylerini “son derece önemli” şeklinde ifade ederken,

öğretim uygulaması ile ilgili memnuniyet düzeylerini de “çok memnunum” şeklinde belirtmişlerdir.

Öğrenme alanları ile ilgili sonuçlar velilerin öğrenme alanları ile ilgili önemseme ve memnuniyet düzeylerinin farklı olduğu şeklindeki araştırmanın dördüncü hipotezini de büyük ölçüde doğrulamış olduğu görülmektedir.

2. Öneriler

Sonuçlardan hareketle;

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretim programı hazırlanmasında veli görüşlerinin alınması hem programın toplumsal önemsemelerine uygun hazırlanmasına hem de programın daha kolay uygulanması ve verimliliğin artmasına katkı sağlayabilir.

Bölgesel ve yöresel önem ve ihtiyaçların farklı olabileceği realitesi ile konu ile ilgili çalışmaların farklı bölgelerde de yapılması teşvik edilmeli ve desteklenmelidir.

KAYNAKÇA

Kitaplar:

- ADAM, B., KATAR, M., **Dinler Tarihi**, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir, 2007.
- ALTAŞ, N., **İlköğretim DKAB Öğretimi**, Nobel Yay. Dağ. Ankara, 2001.
- AKYÜZ, Y., **Türk Eğitim Tarihi**, Pegem A Yayıncılık, İstanbul, 2001.
- AY, M.E., **Çocuklarımıza Allah'ı Nasıl Anlatalım?**, Timaş Yayınları, İstanbul, 2010.
- AYHAN, H., **Türkiye'de Din Eğitimi**, MÜİFV Yayınları, İstanbul 1999.
- BAŞARAN, İ.E., **Eğitim Psikolojisi**, Gül Yayınları, Ankara, 1988.
- BİLGİN, B., **Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi**, Gün Yay., Ankara 2001.
- _____, **Türkiye'de Din Eğitimi ve Liselerde Din Dersleri**, Emel Matbaacılık, Ankara, 1980.
- BUYRUKÇU, R., **Türkiye'de Mesleki Din Eğitimi Öğretimi**, Fakülte Kitabevi, Isparta, 2007.
- CANAN, İ., **Hadis Ansiklopedisi Kütübü Sitte**, Akçağ Yayınları, İstanbul, 1987, C.7.
- COX, L. J., **Kutsal İfade Etmek** (Çev. Fuat Aydın), İz yay., İstanbul, 2004.
- ÇAĞLAYAN, A., **Aile Okulu Evler**, Gülhane Yayınları, İstanbul, 2006.
- ÇALIŞKAN, İ., **Kuranda Din Kavramı**, Ankara Okulu Yayınları, Ankara, 2002.
- CERTEL H., HÖKELEKLİ, H., PEKER, H., ŞENTÜRK, H., **Din Psikolojisi**, Andaç Yayınları, Ankara, 2003.
- DOĞAN, R./TOSUN, C., **İlköğretim 4. ve 5. Sınıflar İçin Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Öğretimi**, Pegem A Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, 2003.
- ELMACIOĞLU, T., **Başarıda Aile Faktörü**, Hayat Yayınları, İstanbul, 2006.
- ERDEN, M., **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**, Alkım Yayınları, İstanbul 1998.
- ERTÜRK, S., **Eğitimde Program Geliştirme**, Ankara Meteksan A.Ş. ,Ankara, 1997.
- GAZALİ, **İhyau Ulumi'd-Din**, (çv. A. Serdaroğlu), İstanbul, 1974.
- GÜLÇÜR, M.K., **Çocuğun Din Eğitimi**, Feza Gazetecilik A.Ş., İstanbul, 2001.
- HAMİDULLAH, M., **"İslâm'da Sembolik Anlatım", İslâm'da Sembolik Dil**, (Der. ve Çev. Sadık Kılıç), İnsan Yay., İstanbul, 1995.
- HÖKELEKLİ, H., **Din Psikolojisi**, TDV Yayınları, Ankara, 1993.
- K.APTAN, S., **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**, Yayın evi yok, Ankara, 1993.

- KARASAR, N., **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Hacettepe-Taş Kitapçılık Ltd. Şti., Ankara, 1991.
- KÜÇÜKAHMET, L., **Öğretim İlke ve Yöntemleri**, A.Ü.Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara, 1986.
- M.E.B. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü, **İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu**, Ankara, 2007.
- MÜSLİM, **Fedâilü's-Sahâbe**, 36; Ahmed b. Hanbel, IV, 366
- PARMAKSIZOĞLU, İ., **Türkiye'de Din Eğitimi**, MEB Yayınları, Ankara, 1966.
- SEZEN, Y., **Sosyoloji Açısından Din**, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul, 1993.
- ŞİMŞEK, S., **Günümüz Tefsir Problemleri**, Kitap Dünyası Yay., Konya, 2004.
- ŞİŞMAN, M., **Eğitimde Mükemmellik Anlayışı**, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2002.
- TOSUN, C., **Din Eğitimi Bilimine Giriş**, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2001.
- TÜRKÇE SÖZLÜK TDK, 2005, "Din" md.
- UYSAL, V., **Psiko-sosyal Açidan Oruç**, TDV Yay., Ankara 1994.
- VARIŞ, F., **Eğitimde Program Geliştirme "Teori ve Teknikler"**, Alkım Kitapçılık Yay., Ankara 1994.
- YAVUZ, K., **Günümüzde Din Eğitimi**, Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Adana, 1988.
- _____, **Çocukta Dini Duygu Ve Düşüncenin Gelişmesi (7-12 Yaş)**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1987.

Makaleler:

- CANIKLI, İ. "İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programında Hz. Peygamber İmajı", **e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi**, www.e-sarkiyat.com- ISSN: 1308-9633 Sayı: V, Nisan 2011, s.64.
- YILDIZ, İ., Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi: Zorunlu Mu Kalmalı, Yoksa Seçmeli Mi Olmalı?, **Tübvav Bilim Dergisi**, Cilt:2, Yıl:2009, Sayı:2, Sayfa:243-256.

Tezler:

- ALTUN, İ., **Mekke Müslümanlarının Habeşistan’a Hicreti**, , Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 1996.
- ALTUNTAŞ, İ.A., **Kur’an’ın Oluşum Süreci**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2011.
- AYBAR, F.B., **İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ders Kitaplarında Kullanılan İçerik ve Etkinliklerin İnanç Öğrenme Alanı Kazanımlarının Gerçekleşmesine Katkısı (Ders Kitaplarına Dayalı İçerik Analizi)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2008.
- BACAKSIZ, H., **Mehmet Âkif Ersoy’da Aile, Toplum ve İnsan**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2008.
- BAŞ, T., **Anket Nasıl Hazırlanır, Uygulanır, Değerlendirilir?**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2008.
- BİLMEN, Ö.N., **Büyük İslam İlmihâli**, Şamil Yayıncılık, İstanbul, 2003.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2004.
- CAN, İ., **Velilerin İlköğretimden Beklentileri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2010.
- CEBECİ, A., **İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Derslerinde Ahlâkî Değerlerin Eğitimi ve Öğretimi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2005.
- ÇABUK, S.K., **İlköğretim Öğrencilerinde Allah İnancı**, , Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2006.
- ÇELİK, G., **Dostluk ve Eğitimi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2008.
- ÇETİN, Ö., **Kurban İle İlgili İnanç ve Tutumlar**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2008.

- DEMİRTAŞ, İ., **Ahret İnançının İnsan Üzerindeki Psikolojik ve Sosyolojik Etkileri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van, 2008.
- DÖNMEZ, H., **İlköğretim Kademesindeki Öğrenci Velilerinin Okuldan Beklentileri İle İlgili Görüşleri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon, 2006.
- KAYNAK, D., **Hz. Muhammed'in Eğitim Faaliyetleri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2007.
- KARADOĞU, A., **Sosyo-Kültürel Açından Namaz İbadeti**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2008.
- KARACOŞKUN, M.D., **İmam-Hatip Lisesi Öğrencilerinin Dini Tutum ve Davranışları**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Samsun, 1994.
- KAVUŞTU, Ş., **Hz. Muhammed'in Aile Reisi Olarak Örnek Şahsiyeti**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2006.
- KİRLLENMEZ, D., **Türk Halk Müziği Sözlü Eserlerinde İtikat, İbadet ve Ahlak İle İlgili Motifler**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2007.
- KOÇ, M., **Ergenlik Döneminde Dua ve ibadet Psikolojisinin Ruh Sağlığı Üzerindeki Etkileri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2002.
- KOYUNCU, Z.A., **Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an'ı Kerim'de Ortak Ahlâk İlkeler**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006.
- KÖMÜRCÜ, Ö., **Kur'an-ı Kerim'in İsimlerinin Din Eğitimi Açısından İncelenmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010.
- KUBAT, S.H., **İlköğretim Okulları Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Vatan ve Millet Sevgisi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2008.

- OKUMUŞLAR, M., **7-12 Yaş Çocuklarda Paylaşma ve Yardımlaşma Değerlerinin Hadisler Işığında Öğretimi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2010.
- ÖZCAN, R., **İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programlarındaki Ahlaki Davranışların Gerçekleşme Düzeylerini Etkileyen Sosyo-Kültürel Faktörlerin İncelenmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2006.
- SARI, V., **Türklerin İslamiyet'i Kabulünün Sosyolojik Analizi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş, 2005.
- ŞAHİN, H., **Toplumsal İlişkiler Açısından Hac İbadetinin Analizi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006.
- ŞAHİN N., **Kur'an-I Kerim'de Akıl ve Aklın Değeri**, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1989.
- ŞEN, Ş., **İlkokullarda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1997.
- ŞEN, Z., **Kur'an'ın Metinleşme Sürecinde Ortaya Çıkan Problemler**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2006.
- UMUTLU, Z., **Peygamber Kavramının Öğretimi(ilköğretim 5. Sınıf Örneği)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006.
- YARIMBAŞ, V., **İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Din ve Kültür Öğrenme Alanının Öğrenciler Üzerindeki Etkisi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2009.
- YÜZGEÇ, M.E., **İlköğretim Kurumlarının 4. ve 5. Sınıfında Öğrencileri Bulunan Velilerin, Yönetici ve Öğretmenlerden Beklentileri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008.

Tebliğler Dergileri:

Tebliğler Dergisi, Sayı: 2593, Yılı:2007.

MEB Tebliğler Dergisi, 25 Mart 1982, XLV, Sayı:2105, s.155.

Anayasa-1982, Madde:24.

EKLER

ANKET FORMU

Değerli Veli;

Bu anket, “**Velilerin İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi önemseme ve memnuniyet düzeylerini**” tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Anket, Isparta İli ile sınırlı olup sadece 2010-2011 eğitim-öğretim yılında ilköğretim okullarındaki öğrencilerin velilerine yöneliktir.

Ankete vereceğiniz cevaplar, bilimsel araştırmada kullanılacaktır. Araştırmanın doğruluğu ve geçerliliği sizin ankete vereceğiniz samimi cevaplara bağlıdır. (**Anket formuna isminizi yazmanız gerekmiyor.**)

Lütfen mümkün olduğu kadar soruları dikkatle okuyunuz ve size uygun seçeneğin yanına X işaretini koyunuz. Boş soru bırakmamaya çalışınız ve tek seçenek işaretleyiniz.

Anket formunu doldurarak araştırmaya katkılarınızdan dolayı teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Fatma Tulum
Felsefe Ve Din Bilimleri Anabilim Dalı
Din Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

I. BÖLÜM KİŞİSEL bilgiler

1. Öğrenci ile yakınlığınızı aşağıdakilerden hangisi ifade etmektedir?

- ☐ a. Annesi
- ☐ b. Babası
- ☐ c. Diğer

2. Ailenin ikamet ettiği yeri belirtiniz.

- ☐ İl Merkezi
- ☐ İlçe Merkezi
- ☐ Kasaba (Belde)
- ☐ Köy

3. Okula giden öğrencinin cinsiyetini belirtiniz.

- ☐ a. Kız
- ☐ b. Erkek

4. Öğrenciniz kaçınıcı sınıfa gidiyor?

- ☐ a. 4. sınıf
- ☐ b. 5. sınıf
- ☐ c. 6. sınıf
- ☐ d. 7. sınıf
- ☐ e. 8. sınıf

5. Öğrenci annesinin eğitim durumu nedir?

- ☐ a. Okur-yazar Değil
- ☐ b. İlkokul mezunu
- ☐ c. Ortaokul mezunu
- ☐ d. Lise veya dengi okul mezunu
- ☐ e. Üniversite mezunu

6. Öğrenci babasının eğitim durumu nedir?

- ☐ a. Okur-yazar Değil
- ☐ b. İlkokul mezunu
- ☐ c. Ortaokul mezunu
- ☐ d. Lise veya dengi okul mezunu
- ☐ e. Üniversite mezunu
- ☐ f. Diğer

7. Anne-babanın çalışma durumu nedir?

- ☐ a. Her ikisi de çalışıyor
- ☐ b. Sadece baba çalışıyor
- ☐ c. Sadece anne çalışıyor
- ☐ d. Her ikisi de çalışmıyor
- ☐ e. Anne ya da baba emekli

8. Ailenin ortalama aylık geliri nedir?

- ☐ a. 500 TL'den az
- ☐ b. 500-1000 TL arası
- ☐ c. 1000-1500 TL arası
- ☐ d. 1500-2000 TL arası
- ☐ e. 2000 TL ve üstü

9. Ailenin çocuk sayısı kaçtır?

- ☐ a. Bir
- ☐ b. İki
- ☐ c. Üç
- ☐ d. Dört
- ☐ e. Beş ve daha fazla

10. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin içeriği ve dersin işlenişi hakkındaki bilginizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

- ☐ a. Oldukça Yeterli
- ☐ b. Yeterli
- ☐ c. Kısmen Yeterli
- ☐ d. Yetersiz
- ☐ e. Çok Yetersiz

II. BÖLÜM
ÖNEMSEME DÜZEYİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

İNANÇ ÖĞRENME ALANINI ÖNEMSEME	ÖNEMSEME DÜZEYİ					ÖĞRENME ALANLARI
	Son Derece Önemli	Çok Önemli	Önemli	Pek Önemli Değil	Hiç Önemli Değil	
	5	4	3	2	1	
						KELİME-İ TEVHİT VE KELİME-İ ŞEHADETİN ÖNEMİNİ AÇIKLAMASI
						ALLAH İNANCININ ÖNEMİNİ VE HAYATIMIZDAKİ YERİNİ BİLMESİ
						PEYGAMBERLERE, MELEKLERE, KİTAPLARA, AHİRET GÜNÜNE, KAZAYA VE KADERE NEDEN İNANILDIĞINI BİLMESİ
						KURANDA ADI GEÇEN PEYGAMBERLERİ BİLMESİ
						MELEKLERİN ÖZELLİKLERİNİ VE GÖREVLERİNİN NELER OLDUĞUNU BİLMESİ
						AHİRET, KİYAMET VE YENİDEN DİRİLME GİBİ KELİMELERİ AÇIKLAMASI
						KAZA VE KADER KELİMELERİNİN ANLAMINI BİLMESİ
						KAZA VE KADERLE İLGİLİ TOPLUMDA YAYGIN OLAN YANLIŞ ANLAYIŞLARI VE SEBEPLERİNİ İRDELEMESİ
						İSLAMIN ŞARTLARINI SAYABİLMESİ
						ALLAH'IN GÜZEL İSİMLERİNİ EZBERE BİLMELİ
						DİĞER İNANÇ SAHİPLERİNE SAYGILI OLMASI
						EVDE VE DİNİ MEKANLAR DA KULLANILAN DİNİ SEMBOLLERİ TANIMASI

İBADET ÖĞRENME ALANINI ÖNEMSEME	ÖNEMSEME DÜZEYİ					ÖĞRENME ALANLARI
	Son Derece Önemli	Çok Önemli	Önemli	Pek Önemli Değil	Hiç Önemli Değil	
	5	4	3	2	1	
İBADET ÖĞRENME ALANINI ÖNEMSEME						İBADET İLE İLGİLİ KAVRAMLARI ANLAMASI VE KULLANMASI
						NİÇİN İBADET EDİLDİĞİNİ BİLMESİ
						YAPMASI GEREKEN FARZ İBADETLERİ BİLMESİ
						NİÇİN VE NASIL DUA EDİLDİĞİNİ BİLMESİ
						İBADETLERİN TOPLUMSAL VE BİREYSEL FAYDALARINI BİLMESİ
						MADDİ VE MANEVİ TEMİZLİĞİN ÖNEMİNİN FARKINDA OLMASI
						NAMAZ İBADETİNİN ANLAMINI VE NE İÇİN KILINMASI GEREKTİĞİNİ AÇIKLAMASI
						NAMAZIN FARZLARINI VE NASIL KILINDIĞINI ÖĞRENMESİ
						NİÇİN ORUÇ TUTULDUĞUNU AÇIKLAMASI
						ORUCUN NASIL TUTULDUĞUNU VE FAYDALARINI BİLMESİ
						ORUCU BOZAN HALLERİ BİLMESİ
						PAYLAŞMA VE YARDIMLAŞMANIN BİREY VE TOPLUM İÇİN ÖNEMİNİ AÇIKLAMASI
						ZEKAT VE SADAKLARIN BİREY VE TOPLUMA FAYDASINI BİLMESİ
						HAC VE UMRE İLE İLGİLİ MEKAN VE KAVRAMLARI AÇIKLAMASI
						HAC İBADETİNİN NİÇİN VE NASIL YAPILDIĞINI BİLMESİ
						KURBAN İBADETİNİN ANLAMINI VE FAYDALARINI BİLMESİ

HZ. MUHAMMED ÖĞRENME ALANINI ÖNEMSEME	ÖNEMSEME DÜZEYİ					ÖĞRENME ALANLARI
	Son Derece Önemli		Önemli	Pek Önemli Değil	Hiç Önemli Değil	
	5	4	3	2	1	
						HZ. MUHAMMED'İN AİLESİ DOĞUMU ÇOCUKLUĞU GENÇLİK YILLARI HAKKINDA BİLGİSİNİN OLMASI
						HZ. MUHAMMED'İN EVLİLİĞİ VE ÇOCUKLARI HAKKINDA BİLGİSİNİN OLMASI
						HZ. MUHAMMED'İN PEYGAMBER OLUŞUNU VE ONA İLK GELEN AYETİ BİLMESİ
						HİCRETİ VE PEYGAMBER EFENDİMİZİN KATILDIĞI SAVAŞLARI BİLMESİ
						HZ MUHAMMED'İN PEYGAMBERLİK İLE İLGİLİ ÖZELLİKLERİNİ BİLMESİ
						HZ. MUHAMMED'İN İNSANLARA BASKI VE ZOR KULLANMADAN UYARMA VE AYDINLATMA GÖREVİNİN OLDUĞUNU BİLMESİ
						HZ. MUHAMMED'İN AHLAKINI ÖRNEK ALACAK KADAR BİLMESİ
						HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEK DAVRANIŞLARINI BİLMESİ
						HZ. MUHAMMED'İN OLAYLAR KARŞISINDAKİ TUTUMLARINI BİLMESİ
						VEDA HUTBESİNDEKİ VERİLEN MESAJLARI BİLMESİ
						HZ. MUHAMMED'İN VEFATINI VE SAHABE ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİ BİLMESİ

KUR'AN VE YORUMU ÖĞRENME ALANINI ÖNEMSEME	ÖNEMSEME DÜZEYİ					ÖĞRENME ALANLARI
	Son Derece Önemli	Çok Önemli	Önemli	Pek Önemli Değil	Hiç Önemli Değil	
	5	4	3	2	1	
						KUR'AN'IN ALLAH TARAFINDAN GÖNDERİLEN KUTSAL KİTAP OLDUĞUNU BİLMESİ
						KUR'AN'IN İNDİRİLİŞ VE KİTAP HALİNE GETİRİLİŞ SÜRECİNİ BİLMESİ
						KUR'AN'A İLİŞKİN KAVRAMLARI BİLMESİ (AYET, CÜZ,..)
						KUR'AN'DA KISSALARA YER VERİLİŞ NEDENLERİNİ BİLMESİ
						KUR'AN'IN İSLAM DİNİNDEKİ ÖNEMİNİ BİLMESİ
						KUR'AN'IN İYİYE VE GÜZELE YÖNLENDİRDİĞİNİ KÖTÜLÜKLERDEN SAKINDIRDIĞINI AÇIKLAMASI
						KUR'AN'IN AKLI KULLANMAYA VERDİĞİ ÖNEMİ BİLMESİ
						İSLAM DÜŞÜNCESİNDEKİ YORUM BİÇİMLERİNİ SINIFLARINI BİLMESİ
						DİN ANLAYIŞINDAKİ FARKLILIKLARIN ZENGİNLİK OLDUĞUNU BİLMESİ

AHLAK ÖĞRENME ALANINI ÖNEMSEME	ÖNEMSEME DÜZEYİ					ÖĞRENME ALANLARI
	Son Derece Önemli	Çok Önemli	Önemli	Pek Önemli Değil	Hiç Önemli Değil	
	5	4	3	2	1	
						SEVGİNİN, DOSTLUĞUN KARDEŞLİĞİN ÖNEMİNİ BİLMESİ
						DİNİ VE MİLLİ BAYRAMLARIN KANDİL GECELERİNİN ÖNEMİNİ BİLMESİ
						TOPLUMDAKİ ENGELLİLERİN SORUNLARINA ÇÖZÜM ÖNERİLERİ GETİRMESİ
						ZOR DURUMDA OLANLARA YARDIM ETMEYE VE HASTA ZİYARETİ ETMEYE İSTEKLİ OLMASI
						SAKINILMASI GEREKEN KÖTÜ DAVRANIŞLARA AYET VE HADİSLERDEN ÖRNEK VERMESİ
						SAKINILMASI GEREKEN KÖTÜ ALIŞKANLIKLARI AYET VE HADİSLER DEN ÖRNEKLER VERMESİ
						BAŞKALARINA ZARAR VERMENİN KUL HAKKI OLDUĞUNU BİLMESİ
						BİREYİN GÜZEL AHLAKLI OLMASINDA DİNİN ÖNEMİNİ BİLMESİ
						AHLAKİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI YERİNE GETİRMEYE İSTEKLİ OLMASI

DİN VE KÜLTÜR ÖĞRENME ALANINI ÖNEMSEME	ÖNEMSEME DÜZEYİ					ÖĞRENME ALANLARI
	Son Derece Önemli	Çok Önemli	Önemli	Pek Önemli Değil	Hiç Önemli Değil	
	5	4	3	2	1	
						AİLENİN BİREY VE TOPLUM İÇİN ÖNEMİNİ AÇIKLAMASI
						İSLAM DİNİNİN AİLE HAYATINA İLİŞKİN PRENSİPLERİNİ BİLMESİ
						HER İNSANIN NEDEN VATAN VE MİLLETİNİ SEVMESİ GEREKTİĞİNİ BİLMESİ
						BAYRAĞA VE ULUSAL MARŞA SAYGI GÖSTERMENİN NEDENİNİ BİLMESİ
						TÜRKLERİN MÜSLÜMAN OLMA SÜRECİ HAKKINDA BİLGİ SAHİBİ OLMASI
						TÜRKLERDEKİ PEYGAMBER VE EHLİBEYT SEVGİSİNE ÖRNEKLER VERMESİ
						KÜLTÜRÜN ANLAMINI VE KÜLTÜRÜ OLUŞTURAN ÖGELERİ BELİRTMESİ
						KÜLTÜREL DEĞERLERİ KORUMASI
						DİL, ÖRF VE ADETLER, MUSİKİ VE MİMARİDEKİ DİNİ MOTİFLERE ÖRNEKLER VERMESİ
						LAİKLİĞİN ANLAMINI BİLMESİ
						FARKLI DİNLERİN ORTAYA ÇIKIŞ SEBEPLERİNİ BİLMESİ
						GÜNÜMÜZDE YAŞAYAN BÜYÜK DİNLERİ TEMEL ÖZELLİKLERİ İLE TANIMASI

III. BÖLÜM
MEMNİYET DÜZEYİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

MEMNUNİYET ÖNEM DERECEŚİ					ÖĞRENME ALANLARI
ÇOK MEMNUNUM	MEMNUNUM	KARARSIZIM	MEMNUN DEĞİLİM	HİÇ MENUN DEĞİLİM	
					DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİNDEN MEMNUN MUSUNUZ?
					DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİNİN İNANÇ ÖĞRENME ALANINDAN MENUN MUSUNUZ?
					DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİNİN İBADET ÖĞRENME ALANINDAN MENUN MUSUNUZ?
					DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİNİN HZ. MUHAMMED ÖĞRENME ALANINDAN MENUN MUSUNUZ?
					DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİNİN AHLAK ÖĞRENME ALANINDAN MENUN MUSUNUZ?
					DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİNİN DİN VE KÜLTÜR ÖĞRENME ALANINDAN MENUN MUSUNUZ?

FELSEFE ve DİN BİLİMLERİ BÖLÜM BAŞKANLIĞINA

Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı (Din Eğitimi Bilim Dalı) yüksek lisans öğrencisiyim.

“Velilerin İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinden Beklentileri” konulu tezimin verilerini toplamak üzere hazırlamış olduğum anket formu ektedir.

Anketin uygulanabilmesi için ilgili kurumlardan gerekli izin alınması hususunda gereğini arz ederim.

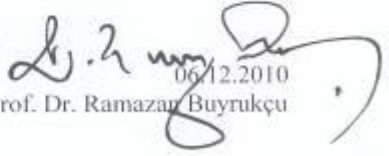
06.12.2010
Fatma Tulum

Adres: Aşağı Mah. Atatürk Cad. No:77
Sav Kasabası Isparta
Tel:055555611351

FELSEFE ve DİN BİLİMLERİ BÖLÜM BAŞKANLIĞINA

Danışmanı olduğum Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi
 ulum “Velilerin İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinden Beklentileri”
 ezinin verilerini toplamak üzere anket tekniği kullanacaktır.
 ekte sunulan anket formunun dağıtım ve toplaması için ilgili kurumlardan izin alması
 da gereğini arz ederim.

 06.12.2010
 Prof. Dr. Ramazan Buyrukçu

İ.D.Ü. İlahiyat Fakültesi

T.C.
İSPARTA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B084MEM4320018.605.99
Konu : Fatma TULUM'un
Anket Çalışması.

25.02.2011*004350

VALİLİK MAKAMINA

İlimiz Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Fatma TULUM tarafından yapılması planlanan "Velilerin İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinden Beklentileri " konulu anket çalışması incelenmiştir.

Adı geçen anketin ilimiz merkezindeki İlköğretim Okullarında yapılacak Araştırma ve Araştırma desteğine yönelik izin verilmesi Müdürlüğümüzce uygun mütalaa edilmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde tasviplerinize arz ederim

Ali TABUR
Milli Eğitim Müdür V.

OLUR
25.02.2011
B.Sıtkı HANLIOĞLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ekl :İnceleme Tutanağı

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı ve Soyadı: Fatma SOLAK

Doğum Yeri: Isparta

Doğum Yılı: 1983

Medeni Hali: Evli

Eğitim Durumu

Orta Okul ve Lise: 1994-2000 KONYA İmam Hatip Lisesi

Lisans: 2002-2006 GAZİ Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi

Yüksek Lisans: 2008-2012 Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yabancı Dil(ler) ve Düzeyi:

- 1. İngilizce:** Orta Seviye
- 2. Arapça:** Orta Seviye

İş Deneyimi: Teknoloji Ve Tasarım Öğretmeni